

ETİK VE İTİBAR DERNEĞİ

Mevzuat Geliştirme ve Etkinleştirme Çalışma Grubu

Mevzuat El Kitabı

Temmuz 2025

Derleyenler

Av. Başak İslim

Av. Begüm Biçer İlikay

Av. Okan Demirkan

Av. Pınar Bülent Aydın

Av. Batuhan Kocabaş

Av. Kayra Üçer

Av. Zeynep Tor

Kolcuoğlu Demirkan Koçaklı

Hergüner Bilgen Özeke

Güncelleyenler

Av. Begüm Biçer İlikay

Stj. Av. Zehra Bahar Temizyürek

Kolcuoğlu Demirkan Koçaklı

İÇİNDEKİLER

<u>BİRLEŞMİŞ MİLLETLER YOLSUZLUKLA MÜCADELE SÖZLEŞMESİ</u>	<u>4</u>
<u>TÜRK CEZA KANUNU</u>	<u>60</u>
<u>MAL BİLDİRİMİNDE BULUNULMASI, RÜŞVET VE YOLSUZLUKLARLA MÜCADELE KANUNU</u>	<u>96</u>
<u>KAMU GÖREVLİLERİ ETİK KURULU KURULMASI VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN</u>	<u>105</u>
<u>KAMU GÖREVLİLERİ ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ İLE BAŞVURU USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK</u>	<u>109</u>
<u>KAMU GÖREVLİLERİ ETİK KURULU HAKKINDA GENELGE</u>	<u>125</u>
<u>SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ ÖNLENMESİ HAKKINDA KANUN</u>	<u>127</u>
<u>DİĞER REFERANS ALINABİLECEK MEVZUATLAR</u>	<u>136</u>

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER YOLSUZLUKLA MÜCADELE SÖZLEŞMESİ

Karar numarası: 2006/10885

R.G. tarihi ve sayısı : 2 Ekim 2006 – 26307

18/5/2006 tarihli ve 5506 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi”nin onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 19/7/2006 tarihli ve HUMŞ/286065 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 11/8/2006 tarihinde kararlaştırılmıştır.

GİRİŞ

Bu Sözleşmeye Taraf Devletler;

Demokrasinin kurum ve değerlerini, etik değerleri ve adaleti zayıflatan, sürdürülebilir kalkınmayı ve hukukun üstünlüğünü tehlikeye sokan yolsuzluğun toplumların istikrar ve güvenliğine yönelttiği sorun ve tehditlerin ciddiyetinin endişesini taşıyarak,

Karapara aklama dâhil olmak üzere, özellikle örgütlü suçlar ve ekonomik suçlar gibi diğer suç türleri ile yolsuzluk arasındaki bağlantıdan da endişe duyarak,

Devlet kaynaklarının önemli bir bölümünü teşkil edecek boyutta varlıkların konu olduğu ve Devletlerin siyasî istikrar ve sürdürülebilir kalkınmasını tehdit eden yolsuzluk vakaları hakkında da endişe duyarak,

Yolsuzluğun artık yerel bir mesele olmayıp, bütün toplum ve ekonomileri etkileyen, önlenmesi ve kontrol altına alınması için uluslararası işbirliğini zorunlu kılan bir sınıraşan olgu olduğu inancını taşıyarak,

Yolsuzlukla etkin mücadele edilmesi ve yolsuzluğun önlenmesi için kapsamlı ve çok yönlü bir yaklaşımın gerekli olduğuna inanarak,

Teknik yardımın mevcudiyetinin, kapasite geliştirmeyi ve kurumsal yapılanmayı da sağlamak suretiyle, Devletlerin yolsuzluğu önleme ve yolsuzlukla etkin mücadele etme güçlerinin artırılmasında önemli bir rol oynayabileceği inancını da taşıyarak,

Haksız olarak kişisel servet edinmenin özellikle demokratik kurumlara, ulusal ekonomilere ve hukukun üstünlüğü ilkesine zarar vereceğine inanarak,

Haksız olarak edinilmiş varlıkların uluslararası transferlerinin daha etkin bir biçimde önlenmesi, tespit edilmesi, caydırılması ve varlıkların geri verilmesi konusunda uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi kararlılığını taşıyarak,

Mülkiyet hakkını karara bağlayacak hukuk davaları veya idarî davalar ile ceza davalarında temel hukuka uygunluk ilkelerini kabul ederek,

Yolsuzluğun önlenmesi ve ortadan kaldırılmasının bütün Devletlerin ortak yükümlülüğü olduğunu ve bu alandaki çabaların etkili olması amacıyla, sivil toplum, hükümet-dışı kuruluşlar ve yerel toplum örgütleri gibi kamu sektörü dışındaki birey ve grupların da destek ve katkıları ile her bir Devletin diğeri ile işbirliği yapmasının zorunlu olduğunu hatırd tutarak,

Kamusal işlerin ve kamu malvarlığının düzgün yönetimi, adil olma, sorumluluk ve yasa önünde eşitlik ilkelerini ve dürüstlüğü koruma ve yolsuzluğu reddetme kültürünün geliştirilmesi ihtiyacını da hatırd tutarak,

Suçun Önlenmesi ve Ceza Adaleti Komisyonu ile Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Maddeler ve Suç Ofisinin, yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadele alanındaki çabalarını takdir ederek,

Afrika Birliği, Avrupa Konseyi, Gümrük İşbirliği Konseyi (Dünya Gümrük Örgütü olarak da tanınır), Avrupa Birliği, Arap Ligi, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü ve Amerikan Devletleri Örgütü dâhil olmak üzere, bu alanda diğ er uluslararası ve bölgesel örgütlerin yürüttükleri çalışmaları hatırd tutarak,

Amerikan Devletleri Örgütü tarafından 29 Mart 1996 tarihinde kabul edilen, Amerikan Devletleri Arasında Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi; Avrupa Birliği Konseyi tarafından 26 Mayıs 1997 tarihinde kabul edilen, Avrupa Toplulukları Görevlilerini ya da Avrupa Birliği Üye Devlet Görevlilerini Kapsayan Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi; Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü tarafından 21 Kasım 1997 tarihinde kabul edilen Uluslararası Ticarî İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesi; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 27 Ocak 1999 tarihinde kabul edilen Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesi; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 4 Kasım 1999 tarihinde kabul edilen Yolsuzluğa Karşı Özel Hukuk Sözleşmesi ve Afrika Birliği Devlet ve Hükümet Başkanları tarafından 12

Temmuz 2003 tarihinde kabul edilen Afrika Birliği Yolsuzluğun Önlenmesi ve Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesini takdirle not ederek,

Birleşmiş Milletler Sınırşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesinin 29 Eylül 2003 tarihinde yürürlüğe girişinden memnuniyet duyarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşılmıştır:

BÖLÜM I - GENEL HÜKÜMLER

Amaç

Madde 1 - Bu Sözleşmenin amaçları:

- a) Yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadelenin daha etkin ve verimli kılınmasına yönelik önlemlerin teşvik edilmesi ve güçlendirilmesi;
- b) Varlıkların geri alınması dâhil olmak üzere, yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadelede uluslararası işbirliği ve teknik yardımlaşmanın teşvik edilmesi, kolaylaştırılması ve desteklenmesi;
- c) Dürüstlüğün, hesap verilebilirliğin ve kamusal işler ile kamu mallarının düzgün yönetiminin teşvik edilmesidir.

Terimler

Madde 2 - Bu Sözleşmenin amaçları bakımından:

a) "**Kamu görevlisi**": i) kıdemi göz önüne alınmaksızın, atanmış veya seçilmiş, sürekli veya geçici, ücretli veya ücretsiz, bir Taraf Devletin yasama, yürütme, adlî veya idarî bir görevinde bulunan herhangi bir kişi; ii) bir Taraf Devletin iç hukukunda tanımlanan ve iç hukukunun ilgili alanında uygulanan şekliyle, bir kamu kurumu veya bir kamu teşebbüsü de dâhil olmak üzere, bir kamu görevi ifa eden veya bir kamu hizmeti gören diğer bir kişi; iii) bir Taraf Devletin iç hukukunda "kamu görevlisi" olarak tanımlanmış diğer kişileri ifade eder. Bununla birlikte, bu Sözleşmenin II. bölümünde yer alan bazı özel önlemler nedeniyle "kamu görevlisi", bir Taraf Devletin iç hukukunda tanımlandığı ve iç hukukun ilgili alanında uygulandığı şekliyle bir kamu görevi ifa eden veya kamu hizmeti gören kişi anlamına gelebilir.

b) "**Yabancı kamu görevlisi**", yabancı bir ülkenin yasama, yürütme, adlî veya idarî bir organında görev yapan, seçilmiş veya atanmış herhangi bir kişi; ve bir

kamu kurumu veya kamu teşebbüsü de dâhil olmak üzere, yabancı bir ülke adına kamu görevi ifa eden herhangi bir kişi anlamına gelir.

c) "**Uluslararası kamu kuruluşu görevlisi**", bir uluslararası memur veya böyle bir kuruluş tarafından o kuruluş adına hareket etmeye yetkili kılınmış herhangi bir kişi anlamına gelir.

d) "**Malvarlığı**", **maddî veya gayri maddî**, taşınır veya taşınmaz, somut veya soyut her türlü varlık ve bu tür varlıklara ilişkin tasarruf hakkını veya menfaati tevsik eden yasal belgeler veya araçlar anlamına gelir.

e) "**Suç geliri**", bir suçun işlenmesinden kaynaklanan veya doğrudan ya da dolaylı olarak elde edilen malvarlığı anlamına gelir.

f) "**Dondurma**" ya da "**el koyma**", bir mahkeme ya da diğer yetkili makamın emrine dayanılarak, malvarlığının transfer, dönüştürme, tasarruf veya hareketinin geçici olarak yasaklanması ya da malvarlığının muhafaza veya kontrolünün geçici olarak üstlenilmesi anlamına gelir.

g) "**Müsadere**", uygulanabildiği hallerde belirli bir hakkın kaybını da kapsayan, malvarlığının bir mahkeme ya da diğer yetkili makamın emriyle sürekli olarak yitirilmesi anlamına gelir.

h) "**Öncül suç**", işlenmesi sonucunda elde edilen gelir, bu Sözleşmenin 23 üncü maddesinde tanımlanan bir suçun konusu olabilecek herhangi bir suç anlamına gelir.

i) "**Kontrollü teslimat**", bir suçun soruşturulması ve suçun işlenmesine karışmış kişilerin kimliklerinin tespiti amacıyla, yetkili makamların bilgisi ve gözetimi altında, yasadışı veya şüpheli sevkıyatın bir veya daha fazla Devletin ülkesinden dışarı çıkmasına, içinden geçmesine veya içeri girmesine izin verilmesi tekniğidir.

Kapsam

Madde 3 - 1. Bu Sözleşme, hükümlerine uygun olarak, yolsuzluğun önlenmesi, soruşturulması, kovuşturulması ve bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin dondurulması, bunlara el konulması, müsadere si ve iadesine uygulanır.

2. Bu Sözleşmenin uygulanması amacıyla, aksi belirtilmediği sürece, Sözleşmede yer alan suçların devletin malvarlığına zarar veya ziyan vermiş olması gerekli değildir.

Egemenliğin Korunması

Madde 4 - 1. Taraf Devletler, bu Sözleşmedeki yükümlülüklerini, Devletlerin egemen eşitliği, ülke bütünlüğü ve diğer Devletlerin içişlerine karışmama ilkelerine uygun bir biçimde yerine getireceklerdir.

2. Bu Sözleşmedeki hiçbir hüküm, bir Taraf Devlete, bir diğer Devletin ülkesi içinde, diğer Devletin iç hukukunun münhasıran kendi makamları için saklı tuttuğu yargı yetkisini kullanma ve işlevleri icra etme yetkisi vermeyecektir.

BÖLÜM II

ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

Yolsuzluğa Karşı Önleyici Politikalar ve Uygulamalar

Madde 5 - 1) Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, toplumsal katılımı teşvik eden ve hukukun üstünlüğü, kamusal işlerin ve kamu mallarının düzgün yönetimi, dürüstlük, saydamlık ve hesap verilebilirlik ilkelerini yansıtan, etkin ve eşgüdümlü yolsuzlukla mücadele politikaları geliştirecek, uygulayacak ya da sürdürecektir.

2) Her Taraf Devlet, yolsuzluğun önlenmesi amacıyla etkin uygulamaları oluşturmak ve teşvik etmek için çaba gösterecektir.

3) Her Taraf Devlet, ilgili yasal mevzuatını ve idarî önlemlerini, yolsuzlukla mücadele ve yolsuzluğun önlenmesine yönelik yeterliliklerini tespit etmek amacıyla düzenli aralıklarla değerlendirmeye almak için gayret gösterecektir.

4) Taraf Devletler, uygun olduğu ölçüde ve hukuk sistemlerinin temel ilkelerine uygun olarak, bu maddede belirtilen önlemleri teşvik etmek ve geliştirmek için birbirleriyle ve ilgili uluslararası ve bölgesel örgütlerle işbirliği yapacaklardır. Bu işbirliği, yolsuzluğun önlenmesini amaçlayan uluslararası program ve projelere katılımı kapsayabilir.

Yolsuzluğa Karşı Önleyici Birim ya da Birimler

Madde 6 – 1) Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak;

a) Bu Sözleşmenin 5 inci maddesinde belirtilen politikaları uygulamak ve uygun olan hallerde, bu politikaların uygulanmasını kontrol ve koordine etmek;

b) Yolsuzluğun önlenmesi hakkında bilgiyi arttırmak ve yaymak,

suretiyle veya benzer yollarla yolsuzluğu önleyen uygun birim ya da birimleri oluşturacaktır.

2) Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen birim yada birimlere, görevlerini etkin bir biçimde ve gereksiz etkilerden uzak olarak yerine getirebilmeleri için gerekli özerkliği tanıyacaktır. Gerekli maddî kaynaklar ve uzman personel ile bu personelin görevini yerine getirmek için ihtiyaç duyduğu eğitim sağlanmalıdır.

3) Her Taraf Devlet, yolsuzluğun önlenmesi amacına yönelik özel önlemlerin geliştirilmesi ve uygulanmasında diğer Taraf Devletlere yardım edebilecek makam veya makamların isim ve adreslerini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildireceklerdir.

Kamu Sektörü

Madde 7 - 1) Her Taraf Devlet, uygun olan hallerde ve hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, memurların ve uygun olan hallerde, seçimle gelmeyen diğer kamu görevlilerinin istihdamı, çalıştırılması, terfileri ve emeklilikleri için:

a) Verimlilik ve saydamlık ilkeleri ile liyakat, eşitlik ve yetenek gibi nesnel kriterlere dayalı,

b) Özellikle yolsuzluğa müsait kamu görevleri için görevlilerin seçim ve eğitimi ile uygun olan hallerde, bu görevlilerin diğer görevlere rotasyonuna yönelik yeterli usulleri kapsayan,

c) Taraf Devletin ekonomik kalkınmışlık düzeyini dikkate alarak, yeterli ücret ve adil maaş dereceleri geliştiren,

d) Kamu görevlilerinin, kamu görevlerinin doğru, onurlu ve düzgün bir biçimde ifasının gereklerini yerine getirebilmelerini sağlayacak ve onları, görevlerinin ifasının özünde mevcut olan yolsuzluk riski hakkında bilinçlerinin geliştirilmesine yönelik, uygulanabilir alanlarda davranış ilke ve standartlarına da atıfta bulunabilen, özel ve uygun eğitim ile donatacak öğretim ve eğitim programlarını teşvik eden,

sistemleri kabul etmek, uygulamak ve güçlendirmek için çaba sarf edeceklerdir.

2) Her Taraf Devlet ayrıca, bu Sözleşmenin amaçları ile uyumlu ve iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu görevleri için adaylık ve seçim ile ilgili kıstasları belirlemek üzere uygun yasal ve idarî önlemleri kabul etmeyi değerlendirecektir.

3) Her Taraf Devlet ayrıca, bu Sözleşmenin amaçları ile uyumlu ve iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu görevleri için seçilecek adayların finansmanında ve uygulanabilen hallerde, siyasî partilerin finansmanında saydamlığı arttıracak uygun yasal ve idarî önlemleri almayı değerlendirecektir.

4) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, saydamlığı teşvik edici ve çıkar çatışmalarını önleyici sistemleri kabul etmek, korumak ve güçlendirmek için çaba sarf edecektir.

Kamu Görevlileri İçin Davranış İlkeleri

Madde 8 - 1) Her Taraf Devlet, yolsuzlukla mücadele amacıyla, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, kamu görevlileri arasında, diğerlerinin yanı sıra dürüstlüğü, doğruluğu ve sorumluluğu geliştirecektir.

2) Her Taraf Devlet, kendi kurumsal ve hukuk sistemi çerçevesinde, kamu görevlerinin doğru, onurlu ve düzgün bir biçimde yerine getirilmesi için davranış ilke ve standartlarını uygulamaya özellikle çaba sarf edecektir.

3) Her Taraf Devlet, bu madde hükümlerinin uygulanması amacıyla, uygun olan hallerde ve hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, 12 Aralık 1996 tarih ve 51/59 sayılı BM Genel Kurul Kararına Ek Kamu Görevlileri Uluslararası Davranış İlkeleri gibi bölgesel, bölgelerarası ve çok taraflı örgütlerin ilgili çalışmalarını dikkate alacaktır.

4) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu görevlilerinin görevlerini ifa ederken farkına vardıkları yolsuzluk vak'alarını ilgili makamlara rapor etmelerini kolaylaştıracak önlemleri almayı ve sistemleri kurmayı da değerlendirecektir.

5) Her Taraf Devlet, uygun olan hallerde ve iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu görevlilerini, diğerlerinin yanı sıra, kamu görevlerinin ifasına ilişkin olarak bir çıkar çatışması yaratabilecek nitelikteki meslek dışı faaliyetlerini, işlerini, yatırımlarını, mal varlıklarını ve aldıkları hediye veya edindikleri faydaları ilgili makamlara bildirmeye zorunlu kılacak önlemleri almaya ve sistemleri kurmaya çaba sarf edecektir.

6) Her Taraf Devlet, bu maddeye uygun olarak ihdas edilen ilke ve standartları ihlal eden kamu görevlilerine karşı, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, disiplin önlemlerini veya diğer önlemleri almayı değerlendirecektir.

Kamu Alımları ve Kamu Maliyesinin Yönetimi

Madde 9 - 1. Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, diğerlerinin yanı sıra yolsuzluğun önlenmesinde de etkili olan, saydamlığa, rekabete ve karar alma sürecinde nesnellik ölçütüne dayalı uygun tedarik sistemlerini kurmak için gerekli adımları atacaktır. Bu sistemler, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdaki hususlara dayanacak ve tatbikatta uygun eşik değerleri dikkate alabilecektir:

a) Potansiyel ihale katılımcılarının ihale tekliflerini hazırlamalarına ve sunmalarına yeterince zaman tanıyacak biçimde, ihale davetlerine ve ilgili sözleşme şartlarına ilişkin olanlar dâhil olmak üzere, alım usulleri ve sözleşmeler hakkındaki bilgilerin kamuya duyurulması;

b) Seçim, ihale ölçütleri ve teklif kuralları dâhil olmak üzere, ihaleye katılım şartlarının önceden belirlenmesi ve yayımlanması;

c) Kuralların veya usulün doğru olarak uygulandığını sonradan teyit etmeyi kolaylaştırmak amacıyla, kamu alım kararlarında nesnel ve önceden belirlenmiş ölçütlerin kullanılması;

d) Bu fıkra uyarınca ihdas edilen kurallara veya usule uyulmaması halinde, yasal müracaat hakkını sağlamak üzere, etkili bir itiraz sistemini de içeren etkili bir dâhilî yeniden inceleme sisteminin oluşturulması;

e) Uygun olan hallerde, kamu alımından sorumlu personele yönelik olarak, belli kamu alımlarına ilişkin menfaat beyanı, personeli değerlendirme usulü ve eğitim şartları gibi konuları düzenlemek üzere önlem alınması.

2) Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, kamu maliyesinin yönetiminde saydamlığı ve hesap verilebilirliği geliştirmek için uygun önlemleri alacaktır. Bu önlemler, diğerlerinin yanı sıra;

a) Ulusal bütçenin kabul usulünü,

b) Gelir ve giderlere ilişkin raporların zamanında hazırlanmasını,

c) Bir muhasebe ve denetim standartları sistemini ve gereken gözetimi,

d) Etkili ve verimli bir risk yönetimi ile dâhilî kontrol sistemlerini; ve

e) Uygun olan hallerde, bu fıkra da belirtilen koşullara uyulmaması durumunda düzeltici önlemleri kapsayacaktır.

3) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu gelir ve giderlerine ilişkin muhasebe defterlerinin, kayıtların, malî raporların ve diğer belgelerin doğru tutulmasını sağlamak ve bu belgelerin tahrifini önlemek için gerekli hukukî ve idarî önlemleri alacaktır.

Kamuya Rapor Verme

Madde 10 - Her Taraf Devlet, yolsuzlukla mücadelenin gereğini dikkate alarak, iç hukukunun temel ilkelerine uygun biçimde ve uygun olan hallerde, örgütlenmesi, işleyişi ve karar alma süreci dâhil olmak üzere, kamu yönetiminde saydamlığı artırmak için gerekli önlemleri alacaktır. Bu önlemler, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdakileri içerebilir:

a) Toplum bireylerinin, uygun olan hallerde, kamu yönetiminin örgütlenmesi, işleyişi ve karar alma süreci hakkındaki bilgileri, ve özel yaşamın ve kişisel bilgilerin korunmasına özen göstererek, toplum bireylerini ilgilendiren kararlara ve yasal düzenlemelere ilişkin bilgileri edinmelerine olanak tanıyacak usul ve düzenlemelerin kabul edilmesi;

b) Uygun olan hallerde, kamunun karar vermeye yetkili makamlara ulaşmasını kolaylaştırmak üzere idarî usullerin basitleştirilmesi; ve

c) Kamu yönetimindeki yolsuzluk riskleri hakkında düzenli aralıklarla hazırlanacak raporları da kapsayabilecek bilgilerin yayımlanması.

Yargı ve Kovuşturma Hizmetlerine İlişkin Önlemler

Madde 11 - 1) Her Taraf Devlet, yargının bağımsızlığını ve yolsuzlukla mücadele alanındaki önemli rolünü hatırla tutarak, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun biçimde ve yargı bağımsızlığını zedelemekten, dürüstlüğü güçlendirmek ve yargı mensupları arasında yolsuzluğa fırsat verecek durumları önlemek için önlemler alacaktır. Bu önlemler, yargı mensuplarının davranış kurallarını içerebilir.

2) Bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca alınanlarla aynı etkideki önlemler, Taraf Devletlerin yargısının bir parçasını oluşturmayan, ancak yargı hizmetlerine benzer bağımsızlığa sahip olan kovuşturma hizmetleri için kabul edilebilir ve uygulanabilir.

Özel Sektör

Madde 12 - 1) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, yolsuzluğun özel sektöre sirayetini önlemek ve özel sektörde muhasebe ve denetim standartlarını yükseltmek amacıyla önlemler alacak ve uygun olan hallerde, bu önlemlerin ihlaline karşı etkin, orantılı ve caydırıcı hukukî, idarî ve cezaî yaptırımlar getirecektir.

2) Bu amaçlara ulaşmak için alınacak önlemler, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdakileri içerebilir:

a) Yasa uygulayıcı kurumlar ile ilgili özel kuruluşlar arasında işbirliğinin geliştirilmesi;

b) Ticarî faaliyetlerin ve ilgili bütün mesleklerin doğru, onurlu ve düzgün bir biçimde yürütülmesi, çıkar çatışmalarının önlenmesi ve ticarî işletmelerin kendi aralarında ve Devlet ile akdî ilişkilerinde iyi ticarî uygulamaların kullanımının geliştirilmesine yönelik davranış ilkeleri dâhil olmak üzere, ilgili özel kuruluşların dürüstlüğünü korumaya yönelik standart ve usullerin geliştirilmesinin teşvik edilmesi;

c) Uygun olan hallerde, şirketlerin kuruluşu aşamasında ve yönetiminde yer alan tüzel ve gerçek kişilerin kimliklerine ilişkin önlemleri de içerecek şekilde, özel kuruluşlar arasında saydamlığın artırılması;

d) Kamu kurumlarının ticarî faaliyetler için verilen lisans ve yardımlara ilişkin kurallar da dâhil olmak üzere, özel kuruluşları düzenleyen usullerin kötüye kullanılmasının önlenmesi;

e) Önceden yürüttükleri veya idarecisi oldukları görevleri yeni faaliyetleri veya yeni işleri ile doğrudan ilişkili olan eski kamu görevlilerinin, görevlerinden istifa ettikten veya emekli olduktan sonra, uygun biçimde ve makul bir süre için mesleki faaliyetlerine veya özel sektörde istihdam edilmelerine kısıtlama getirilmesi yoluyla çıkar çatışmalarının önlenmesi;

f) Yapı ve büyüklüklerini dikkate alarak, özel girişimlerin, yolsuzluk faaliyetlerinin fark edilmesi ve önlenmesine yardımcı olacak yeterli iç denetim yollarına sahip olmasının ve bu özel girişimlerin muhasebe kayıtlarının ve gerekli malî raporlarının uygun denetim ve tasdik usullerine tâbi olmasının sağlanması.

3) Yolsuzluğun önlenmesi amacıyla her Taraf Devlet, defter ve kayıtların tutulmasına, malî raporların beyan edilmesine ve muhasebe ve denetleme standartlarına ilişkin kanun ve tüzüklerine uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçlardan herhangi birisinin işlenmesi amacıyla yönelik aşağıdaki eylemleri yasaklayacaktır:

a) Kayıt dışı hesap tutulması;

b) Kayıt dışı veya yeterince tespit edilmemiş işlemler yapılması;

c) Var olmayan gider kaydı tutulması;

d) Konusu çarpıtılarak borç kaydedilmesi;

e) Sahte belge kullanımı; ve

f) Muhasebe belgelerinin kasıtlı olarak yasanın öngördüğü süreden evvel imhası.

4) Hiçbir Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 15 inci ve 16 ncı maddelerine uygun olarak ihdas edilmiş suçların kurucu unsurlarından biri olan rüşvet niteliğindeki giderlerin ve uygun olan hallerde, yolsuzluğu kolaylaştıran diğer giderlerin vergiden mahsup edilebilmesine izin vermeyecektir.

Toplumsal katılım

Madde 13 - 1) Her Taraf Devlet, olanakları ölçüsünde ve iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, yolsuzlukla mücadelede, yolsuzluğun önlenmesinde

ve yolsuzluğun varlığı, nedenleri, boyutları ve yönelttiği tehdit hakkında toplumsal bilinci yükseltmek amacıyla sivil toplum, hükümet dışı kuruluşlar ve yerel toplum örgütleri gibi kamu sektörü dışındaki bireylerin ve grupların aktif katılımını geliştirmek için uygun önlemleri alacaktır. Bu katılım aşağıdaki önlemlerle güçlendirilmelidir:

a) Kamunun karar alma sürecine katkısının teşvik edilmesi ve saydamlığın artırılması;

b) Kamunun bilgiye etkin bir biçimde ulaşmasının sağlanması.;

c) Yolsuzluğun hoş görülmemesine yönelik olarak kamuyu bilgilendirme faaliyetlerinin ve okul ve üniversite müfredatı dâhil olmak üzere kamu eğitim programlarının yürütülmesi;

d) Yolsuzlukla ilgili bilgiyi araştırma, alma, yayımlama ve dağıtma özgürlüğüne saygı gösterilmesi, teşvik edilmesi ve korunması. Söz konusu özgürlük sadece;

i) Başkalarının haklarına ve itibarına saygı gösterilmesi;

ii) Ulusal güvenlik veya kamu düzeni veya kamu sağlığı yahut ahlâkın korunması için, gerekli olan hallerde ve kanunla belli kısıtlamalara tâbi tutulabilir.

2) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmede atıfta bulunulan ilgili yolsuzlukla mücadele birimlerinin kamu tarafından bilinmesini sağlamak için uygun önlemleri alacak ve kamunun, uygun olan hallerde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçlardan birini teşkil ettiği düşünülen herhangi bir vak'ayı, isim dahi belirtmeksizin bildirmek üzere bu birimlere ulaşmasını sağlayacaktır.

Karapara Aklamayla Mücadele Önlemleri

Madde 14 - 1) Her Taraf Devlet;

a) Karapara aklamanın her biçimini önlemek ve tespit etmek için, kendi yetkisi dâhilinde, para ve kıymetlerin transferi için resmî veya gayriresmî hizmet veren gerçek veya tüzel kişiler dâhil olmak üzere, bankalar ve bankalar dışındaki malî kuruluşlar ve uygun olan hallerde, özellikle karapara aklamaya müsait diğer kurumlar için kapsamlı bir düzenleyici ve denetleyici iç sistem oluşturacaktır. Bu sistem müşterinin ve uygun hallerde, yararlanıcı hesap

sahibinin kimliğinin tespitini, kayıt tutulmasını ve şüpheli işlemlerin bildirilmesini zorunlu kılacaktır.

b) Bu Sözleşmenin 46 ncı maddesindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla, (iç hukukunca uygun olan hallerde, adlî makamlar da dâhil) karapara aklamayla mücadelede hasredilmiş idarî makamlar, düzenleyici makamlar, kolluk makamları ve diğerk makamların, iç hukukunda öngörülen koşullar dâhilinde, ulusal ve uluslararası düzeyde işbirliği yapma ve bilgi değişiminde bulunma olanağına sahip olmalarını sağlayacak ve bu amaçla, muhtemel karapara aklamaya ilişkin bilginin toplanması, analizi ve dağıtılması için ulusal bir merkez olarak hizmet verecek bir malî istihbarat biriminin kurulmasını değerlendirecektir.

2) Taraf Devletler, bilginin yerinde kullanımını temin etmek kaydıyla ve yasal sermayenin dolaşımını herhangi bir biçimde engellemeksizin, paranın ve kıymetli evrakın sınırları içindeki dolaşımının denetlenmesi ve izlenmesi için makul önlemlerin uygulanmasını değerlendireceklerdir. Bu tür önlemler, kişi ve kuruluşların önemli miktarda para ve kıymetli evrakın sınır ötesi nakline ilişkin bildirimde bulunma zorunluluğunu içerebilir.

3) Taraf Devletler, para havale edenler de dâhil olmak üzere, malî kuruluşların aşğıdaki hususları yerine getirmelerini sağlayacak uygun ve makul önlemleri uygulamayı değerlendireceklerdir:

a) Fonların elektronik transferine ve ilgili mesajlara ilişkin formlara transfer edenle ilgili doğru ve anlamlı bilgi konulması;

b) Bu bilginin, ödemelerin her aşamasında yer almasının sağlanması; ve

c) Kaynak hakkında tam bilgi içermeyen fonların transferlerinin sıkı bir incelemeye tâbi tutulması.

4) Taraf Devletler, bu maddeye dayanarak düzenleyici ve denetleyici bir dahilî rejim kurarken, bu Sözleşmenin diğerk maddelerinin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bölgesel, bölgelerarası ve çok taraflı örgütlerin karapara aklamaya karşı ilgili girişimlerini kılavuz olarak kullanmaya davet olunurlar.

5) Taraf Devletler, karapara aklamayla mücadele etmek için, adlî makamlar, kolluk makamları ve malî yönden düzenleyici makamlar arasındaki küresel, bölgesel, alt-bölgesel ve ikili işbirliğini geliştirmek ve teşvik etmek için çaba göstereceklerdir.

BÖLÜM III

SUÇ OLARAK DÜZENLEME VE YASA UYGULAMA

Ulusal Kamu Görevlilerinin Rüşveti

Madde 15 - Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır:

a) Bir kamu görevlisine, resmi görevlerinin ifası zımında hareket etmesi veya hareket etmekten kaçınması için, kendisi ya da bir başka kişi yahut kuruluş lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaatin vadedilmesi, teklif edilmesi veya sağlanması;

b) Bir kamu görevlisinin, resmi görevlerinin ifası zımında hareket etmesi veya hareket etmekten kaçınması için, kendisi ya da üçüncü bir kişi yahut kuruluş lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaat talep veya kabul etmesi.

Yabancı Kamu Görevlilerinin ve Uluslararası Kamu Kuruluşu Görevlilerinin Rüşveti

Madde 16 - 1) Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, uluslararası ticaretin yürütülmesinde iş ya da başka haksız menfaat elde etmek yahut sürdürmek amacıyla, yabancı bir kamu görevlisi veya bir uluslararası kamu kuruluşu görevlisine, resmi görevlerinin ifası zımında hareket etmesi veya hareket etmekten kaçınması için, kendisi ya da bir başka kişi yahut kuruluş lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaatin vadedilmesini, teklif edilmesini veya sağlanmasını suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır.

2) Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, yabancı bir kamu görevlisi veya bir uluslararası kamu kuruluşu görevlisinin, resmi görevlerinin ifası zımında hareket etmesi veya hareket etmekten kaçınması için kendisi ya da bir başka kişi yahut kuruluş lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaat talep veya kabul etmesini suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

Malvarlığının Kamu Görevlilerince Zimmete Geçirilmesi, Kötüye Kullanılması ya da Diğer Biçimlere Dönüştürülmesi

Madde 17 - Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, bir kamu görevlisinin, görevi gereği kendisine emanet edilen herhangi bir malvarlığını, kamu veya

özel fonları ya da menkul kıymetleri yahut değer taşıyan diğer herhangi bir şeyi, kendisi ya da bir başka kişi yahut kuruluş menfaatine zimmetine geçirmesini, kötüye kullanmasını ve diğer biçimlere dönüştürmesini suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır.

Nüfuz Ticareti

Madde 18 - Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir:

a) Bir kamu görevlisine veya bir başka kişiye, Taraf Devletin idaresinden veya bir kamu makamından kendisini buna teşvik eden kişi veya başka bir kişi lehine haksız bir menfaat elde etmeyi teminen gerçek veya sözde nüfuzunu kötüye kullanması için, doğrudan veya dolaylı olarak, haksız bir menfaatin vadedilmesi, teklif edilmesi veya sağlanması;

b) Bir kamu görevlisi veya başka bir kişinin, Taraf Devletin idaresinden veya bir kamu makamından haksız bir menfaat elde etmeyi teminen gerçek veya sözde nüfuzunu kötüye kullanması için, kendisi veya bir başka kişi lehine, doğrudan veya dolaylı olarak, haksız bir menfaat talep veya kabul etmesi.

Görevi Kötüye Kullanma

Madde 19 - Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, bir kamu görevlisinin, görevini yerine getirirken, kendisi ya da bir başka kişi yahut kuruluş lehine haksız bir menfaat sağlamak amacıyla, yasalara aykırı olarak bir işlem yapması ya da yapmaktan kaçınması suretiyle görevini ya da konumunu kötüye kullanmasını suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

Haksız Zenginleşme

Madde 20 - Her Taraf Devlet, anayasasına ve hukuk sisteminin temel ilkelerine bağlı olarak, kasten işlenmesi halinde, bir kamu görevlisinin yasal geliri ile bağlantılı olarak makul bir açıklama getiremediği, malvarlığında önemli bir artış olan haksız zenginleşmeyi suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

Özel Sektörde Rüşvet

Madde 21 - Her Taraf Devlet, ekonomik, malî ve ticarî faaliyetler sırasında kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

a) Bir özel sektör kuruluşunda herhangi bir sıfatla çalışan veya kuruluşu yöneten bir kişiye, görevini ihlal edecek biçimde hareket etmesi veya hareket etmekten kaçınması amacıyla, kendisi ya da bir başka kişi lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaatin vadedilmesi, teklif edilmesi veya sağlanması;

b) Bir özel sektör kuruluşunda herhangi bir sıfatla çalışan veya kuruluşu yöneten bir kişinin, görevini ihlal edecek biçimde hareket etmesi veya hareket etmekten kaçınması amacıyla, kendisi ya da bir başka kişi lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaat talep veya kabul etmesi.

Özel Sektörde Zimmet

Madde 22 - Her Taraf Devlet, ekonomik, malî ve ticarî faaliyetler sırasında kasten işlenmesi halinde, bir özel sektör kuruluşunda herhangi bir sıfatla çalışan veya kuruluşu yöneten bir kişinin, görevi dolayısıyla kendisine emanet edilen herhangi bir malvarlığını, özel fonları ya da menkul kıymetleri yahut değer taşıyan herhangi bir şeyi zimmetine geçirmesini suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

Suç Gelirlerinin Aklanması

Madde 23 - 1) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır:

a) i) Malvarlığının yasadışı kaynağını gizlemek ya da değiştirmek yahut bir öncül suçun işlenmesine karışan bir kişiye eyleminin yasal sonuçlarından kurtulması için yardım etmek amacıyla, suç geliri olduğunu bilerek, bu malvarlığının dönüştürülmesi ya da transfer edilmesi;

ii) Bir malvarlığının, suç geliri olduğunu bilerek, gerçek mahiyetinin, kaynağının, yerinin, tasarrufunun, hareketlerinin ya da mülkiyetinin yahut malvarlığına ilişkin hakların gizlenmesi ya da değiştirilmesi.

b) Hukuk sisteminin temel kavramlarına bağılı kalarak;

i) Teslim alındığında suç geliri olduğı bilinen malvarlığının edinilmesi, bulundurulması ya da kullanılması;

ii) Bu maddeye uygun olarak ihdas edilen herhangi bir suçun işlenmesinde ya da işlenme teşebbüsünde yer almak, iştirak etmek veya tertip kurmak ve bu suçların işlenmesine yardım etmek, teşvikte bulunmak, kolaylaştırmak veya yol göstermek.

2) Bu maddenin 1 inci fıkrasındaki hükümlerin yerine getirilmesi veya uygulanması amacıyla:

a) Her Taraf Devlet, 1 inci fıkradaki hükümleri en geniş öncül suç grubuna uygulamaya çalışacaktır;

b) Her Taraf Devlet, en azından, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların kapsamlı bir bölümünü öncül suç olarak hukukuna dâhil edecektir;

c) Yukarıdaki (b) bendinin amaçları bakımından öncül suçlar, ilgili Devletin hem yargı yetkisi dâhilinde, hem de dışında işlenen suçları kapsayacaktır. Bununla birlikte, bir Taraf Devletin yargı yetkisi dışında işlenen suçlar, sadece ilgili eylemin gerçekleştiğı Devletin iç hukukunda bir adlî suç oluşturuyorsa ve bu madde hükümlerini yerine getirecek ya da uygulayacak Taraf Devletin ülkesinde işlenmesi halinde, o ülkenin hukukuna göre bir adlî suç oluşturacaksa, öncül suç teşkil edecektir;

d) Her Taraf Devlet, bu maddeyi yürürlüğe koyan yasalarının ve bu yasalarda yapılacak müteakip değişikliklerin yada bunların bir tanımının örneklerini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine sunacaktır;

e) Bir Taraf Devletin iç hukukunun temel ilkelerinin gerektirdiğı hallerde, bu maddenin 1 inci fıkrasında düzenlenen suçların, öncül suç işleyen kişilere uygulanmaması sağlanabilir.

Gizleme

Madde 24 - Bu Sözleşmenin 23 üncü maddesindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla, her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlara iştirak edilmeksizin, söz konusu suçların işlenmesinden sonra kasten işlenmesi halinde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların sonucunda elde edildiğini bilerek bir malvarlığının gizlenmesini ve sürekli olarak

alıkonulmasını suç olarak düzenleyecek yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

Adaletin Engellenmesi

Madde 25 - Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır:

a) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçların işlenmesine ilişkin davalarda gerçek dışı tanık ifadesi verilmesini sağlamak ya da tanıklık yapılmasına yahut delil sunulmasına müdahalede bulunmak için fiziksel güç kullanımı, tehdit veya korkutmaya başvurulması veya haksız bir menfaatin vadedilmesi, teklif edilmesi veya sağlanması;

b) Yargı görevlileri ya da yasa uygulayıcıların, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçların işlenmesine ilişkin resmi görevlerini yerine getirmelerine fiziksel güç kullanımı, tehdit ya da korkutma yoluyla müdahalede bulunulması. Bu bentteki hiçbir hüküm, Taraf Devletlerin diğer sınıflardaki kamu görevlilerini koruyacak mevzuata sahip olma hakkına halel getirmez.

Tüzel Kişilerin Sorumluluğu

Madde 26 - 1) Her Taraf Devlet, hukuk ilkelerine uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçlara iştirak etmeleri durumunda tüzel kişilerin sorumluluğunu tesis etmek için gerekli önlemleri alacaktır.

2) Taraf Devletin hukuk ilkelerine bağlı kalınarak, tüzel kişilerin sorumluluğu cezaî, hukukî veya idarî olabilir.

3) Bu sorumluluk, suçları işleyen gerçek kişilerin cezaî sorumluluklarına etki etmez.

4) Her Taraf Devlet, özellikle, bu maddeye uygun olarak sorumlu tutulan tüzel kişilerin, malî yaptırımları da kapsayan etkin, orantılı ve caydırıcı cezaî ya da cezaî olmayan yaptırımlara tâbi olmasını sağlayacaktır.

İştirak ve Teşebbüs

Madde 27 - 1) Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların işlenmesine ortak, yardımcı veya teşvik

edici gibi herhangi bir sıfatla iştiraki suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır.

2) Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların işlenmesine teşebbüsü suç olarak düzenleyen yasal ve gerekli diğer önlemleri alabilir.

3) Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlara hazırlık yapılmasını suç olarak düzenleyen yasal ve gerekli diğer önlemleri alabilir.

Bir Suçun Unsurları Olarak Bilgi, Kasıt ve Amaç

Madde 28 - Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun unsurunu teşkil eden bilgi, kasıt ve amaç, nesnel vak'alaradayan durumlarından çıkarılabilir.

Zaman aşımı

Madde 29 - Her Taraf Devlet, uygun olan hallerde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen herhangi bir suça yönelik adlî takibata başlamak için iç hukukunda uzun bir zamanaşımı süresi tesis edecek; suç isnat edilen kişinin adaletten kaçması halinde ise, daha uzun bir zamanaşımı süresi tesis edecek ya da zamanaşımının durmasını sağlayacaktır.

Kovuşturma, Yargılama ve Yaptırımlar

Madde 30 - 1) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun işlenmesini, o suçun ağırlığını dikkate alacak biçimde yaptırımlara tâbi tutacaktır.

2) Her Taraf Devlet, hukuk sistemine ve anayasal ilkelerine uygun olarak, kamu görevlilerine görevlerini ifa etmeleri için tanıdığı dokunulmazlık veya adlî ayrıcalıklar ile gerektiğinde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların soruşturulması, kovuşturulması ve yargılanması olasılığı arasında uygun bir denge kurmak ve sürdürmek için gerekli önlemleri alacaktır.

3) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçları işleyenlerin kovuşturulmasına yönelik iç hukukundaki takdire dayalı tüm yasal yetkilerinin, bu suçlara ilişkin yasa uygulama önlemlerinin etkinliğini en üst

düzeye çıkaracak ve bu tür suçların işlenmesinin caydırılması ihtiyacına gereken ehemmiyeti verecek biçimde kullanılmasını sağlamak için çaba gösterecektir.

4) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlar söz konusu olduğunda, iç hukukuna uygun biçimde ve savunma hakkına gereken saygıyı göstererek, devam eden ya da temyiz edilen davalarda tahliye kararı için öngörülecek şartların, davalının müteakip yargılamalarda hazır bulunması zorunluluğunu dikkate almasını sağlamak için uygun önlemleri alacaktır.

5) Her Taraf Devlet, hükümlülerin erken saliverilmesi veya şartla tahliye edilmeleri olasılığını değerlendirirken işlenen suçların ağırlığını göz önünde bulunduracaktır.

6) Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak ve masumiyet ilkesini hatırd tutarak, kendisine bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suç isnat edilen bir kamu görevlisinin, gerektiğinde, uygun makamlarca görevden el çektirilmesi, açığa alınması veya yeniden görevlendirilmesi için düzenleme yapmayı değerlendirecektir.

7) İşlenen suçun ağırlığının gerektirdiği hallerde, her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun ölçüde, bu Sözleşmede belirtilen suçlardan mahkum olan kişilerin, mahkeme kararı veya diğer uygun yollarla, iç hukukunda belirtilen bir süre için;

a) Bir kamu görevini ifa etmekten; ve

b) Kısım ya da tamamen Devlete ait bir işletmede görev yapmaktan, men edilmesi için düzenleme yapmayı değerlendirecektir.

8) Bu maddenin 1 inci fıkrası, yetkili makamların memurlara yönelik disiplin yetkilerinin kullanılmasına halel getirmez.

9) Bu Sözleşmede yer alan hiçbir husus, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların ve yapılabilecek hukukî savunmaların ya da işlemin hukuka uygunluğunu denetleyen diğer hukuk ilkelerinin tanımının Taraf Devletin iç hukuku tarafından yapılacağı ilkesini ve bu suçların, Taraf Devletin iç hukukuna göre kovuşturulup cezalandırılmasını etkilemeyecektir.

10) Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlardan mahkum olan kişilerin toplum ile yeniden bütünleşmesini teşvik etmek için çaba sarf edecektir.

Dondurma, El koyma ve Müsadere

Madde 31 - 1) Taraf Devletler, iç hukuk sistemlerinin elverdiği en geniş biçimde aşağıdakilerin müsaderesinin sağlanması için gerekli önlemleri alacaklardır:

- a) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlardan elde edilen suç geliri veya değeri bunlara tekabül eden malvarlığı;
- b) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlarda kullanılmış veya kullanılması amaçlanan malvarlığı, teçhizat veya diğer araç-gereçler.

2. Taraf Devletler, muhtemel bir müsadere amacıyla, bu maddenin 1 inci fıkrasında bahsedilen herhangi bir malın tespitin, izlenmesinin, dondurulmasının veya el konulmasının sağlanması için gerekli önlemleri alacaklardır.

3. Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkralarına konu olan dondurulmuş, el konulmuş veya müsadere edilmiş malın yetkili makamlar tarafından yönetimini düzenlemek için yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır.

4. Eğer suç geliri kısmen veya tamamen başka bir malvarlığına dönüştürülmüş veya çevrilmiş ise, söz konusu gelirin yerine bu malvarlığı, bu maddede belirtilen önlemlere tâbi tutulacaktır.

5. Eğer suç geliri meşru kaynaklardan kazanılan bir malvarlığı ile karıştırılmış ise, bu tür malvarlığı, dondurma veya el koymaya ilişkin yetkilere hâle gelmeksizin, karıştırılmış suç gelirinin takdir edilen değerine kadar müsadereye tâbi olacaktır.

6. Suç gelirinden veya suç gelirinin dönüştürüldüğü veya çevrildiği malvarlığından veya suç gelirinin içine karışmış olduğu malvarlığından elde edilen kazanç veya diğer menfaatler de, suç gelirleri ile aynı biçim ve ölçüde, bu maddede belirtilen önlemlere tâbi tutulacaktır.

7. Bu madde ile bu Sözleşmenin 55 inci maddesinin amaçları bakımından, her Taraf Devlet, kendi mahkemelerini veya diğer yetkili makamlarını, ilgili banka kayıtlarının veya malî veya ticarî kayıtların ibrazı veya bunlara el konulması için emir vermeye yetkili kılacaktır. Taraf Devletler, bu maddenin hükümlerini uygulamaktan, bankacılık sırrı gerekçesiyle kaçınamayacaklardır.

8. Taraf Devletler, iç hukukunun temel ilkeleriyle ve yargılama ve diğer işlemlerin özüyle uyumlu olduğu ölçüde, bir sanığın, iddia edilen suç gelirinin veya müsadereye tâbi diğer malvarlığının meşru kaynağını göstermeye zorunlu kılınması olasılığını değerlendirebilirler.

9. Bu madde hükümleri, iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarına zarar verecek biçimde yorumlanamaz.

10. Bu maddede yer alan hiçbir hüküm, söz konusu önlemlerin bir Taraf Devletin iç hukuk hükümlerine uygun ve tâbi olarak tanımlanması ve uygulanması ilkesini etkilemeyecektir.

Tanıkların, Bilirkişilerin ve Mağdurların Korunması

Madde 32 - 1) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlara ilişkin ifade veren tanık ve bilirkişilere ve uygun olduğu ölçüde, akraba ve yakınlarına yönelik muhtemel mukabele veya tehditlere karşı etkin koruma sağlamak için, iç hukuk sistemine uygun biçimde ve olanakları dâhilindeki uygun önlemleri alacaktır.

2) Bu maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen önlemler, yargılama usulünden kaynaklanan haklar dâhil, sanığın haklarına hâlel getirmeksizin, diğerlerinin yanı sıra aşağıdakileri içerebilir:

a) Bu tür kişileri fiziksel olarak korumak için, ihtiyaca göre ve mümkün olduğu ölçüde onları başka yerlere yerleştirmek ve gerektiğinde, bu tür kişilerin kimlikleri ve bulundukları yerlere ilişkin bilgilerin açıklanmaması veya bu bilgilerin açıklanmasına sınırlama getirilmesi gibi usuller tesis etmek;

b) Video veya diğer uygun araçlar gibi iletişim teknolojisinden yararlanılarak ifade alınmasına izin verilmesi örneğinde olduğu üzere, tanık ve bilirkişilerin güvenliğini sağlayacak biçimde ifade vermelerini mümkün kılacak ispat kuralları tesis etmek.

3) Taraf Devletler, bu maddenin 1 inci fıkrasında söz konusu kişilerin başka yerlere yerleştirilmesi için, diğer Devletlerle anlaşmalar veya düzenlemeler yapmayı değerlendireceklerdir.

4) Bu madde hükümleri, tanıklık yapmaları halinde, mağdurlara da uygulanacaktır.

5) Her Taraf Devlet, iç hukukuna bağlı kalarak, ceza yargılamasının uygun aşamalarında mağdurun suç failleri hakkındaki görüş ve endişelerinin, savunma hakkına halel gelmeyecek biçimde açıklanmasına ve değerlendirilmesine olanak tanıyacaktır.

İhbarda Bulunan Kişilerin Korunması

Madde 33 - Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlarla ilgili hususlarda yetkili makamlara makul gerekçelerle ve iyi niyetli olarak ihbarda bulunan kişileri haksız muamelelerden koruyacak uygun önlemleri iç hukuk sistemine dâhil etmeyi değerlendirecektir.

Yolsuzluk Eylemlerinin Sonuçları

Madde 34 - Üçüncü kişilerin iyi niyetli olarak kazanmış olduğu haklar dikkate alınmak suretiyle, her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun biçimde, yolsuzluğun sonuçlarına ilişkin önlemler alacaktır. Bu bağlamda, Taraf Devletler, yolsuzluğu, bir sözleşmenin iptal veya feshedilmesi, bir imtiyaz ya da benzer bir vesikanın geri alınması yahut diğer telafi edici önlemlerin alınmasına ilişkin yasal işlemlerde uygun bir etken olarak değerlendirebilirler.

Zararın Tazmini

Madde 35 - Her Taraf Devlet, iç hukuk ilkelerine uygun biçimde, bir yolsuzluk eylemi sonucunda zarara uğrayan kişi ya da kuruluşların, tazminat almak gayesiyle zarardan sorumlu olanlar aleyhine dava açma hakkını haiz olmalarını sağlamak üzere gerekli önlemleri alacaktır.

Uzman Makamlar

Madde 36 - Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, yasaları uygulama yoluyla yolsuzlukla mücadelede uzmanlaşmış bir birim ya da birimlerin yahut kişilerin mevcudiyetini sağlayacaktır. Bu birim ya da birimler yahut kişilere görevlerini etkin ve dış etkilerden bağımsız bir biçimde yerine getirebilmeleri için Taraf Devletin hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak gerekli bağımsızlık tanınacaktır. Bu kişilere ya da bu birim yahut birimlerin personeline görevlerini yerine getirmek için gerekli eğitim ve kaynaklar temin edilmelidir.

Yasa Uygulayıcı Makamlarla İşbirliği

Madde 37 - 1. Her Taraf Devlet, bu Sözleşme ile ihdas edilmiş olan bir suçun işlenmesine iştirak eden veya etmiş olan kişilerin, yetkili makamlara, soruşturmaya ve delil elde etmeye yönelik faydalı bilgi sunmasını ve suçluları suç gelirlerinden mahrum kılmaya ve bu gelirlerin geri alınmasına katkı sağlayacak somut yardımlarda bulunmasını teşvik etmek üzere uygun önlemleri alacaktır.

2. Her Taraf Devlet, uygun durumlarda, bu Sözleşme ile ihdas edilmiş bir suçla ilgili soruşturma ya da kovuşturmada önemli işbirliğinde bulunan bir sanığın cezasının hafifletilmesine olanak sağlamayı değerlendirecektir.

3. Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, bu Sözleşme ile ihdas edilen bir suçla ilgili soruşturma ya da kovuşturmada önemli işbirliğinde bulunan bir kişiyi kovuşturmadan muaf tutma olanağını sağlamayı değerlendirecektir.

4. Bu kişilerin korunması, bu Sözleşmenin 32 nci maddesinde öngörülen biçim uyarlanmak suretiyle yapılacaktır.

5. Taraf Devletlerden birinde oturan ve bu maddenin birinci fıkrasında atıfta bulunulan bir kişinin diğer bir Taraf Devletin yetkili makamlarıyla etkili işbirliği sağlayabilmesi halinde, ilgili Taraf Devletler, iç hukuklarına uygun olarak, bu maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkralarında öngörülen uygulamanın diğer Taraf Devletçe yerine getirilmesi hususunda bir anlaşma veya düzenleme yapılmasını değerlendirebilirler.

Ulusal Makamlar Arasında İşbirliği

Madde 38 - Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, bir tarafta kamu kurumları ve görevlileri, diğer tarafta adlî suçların soruşturulması ve kovuşturulmasından sorumlu makamlar arasında işbirliğini teşvik etmek üzere gerekli önlemleri alacaktır. Bu işbirliği aşağıdakileri içerebilir:

- a) Bu Sözleşmenin 15, 21 ve 23 üncü maddeleri uyarınca ihdas edilen suçlardan birisinin işlendiğine inanmak için haklı nedenlerin mevcut olması halinde, kamu kurumları ve görevlilerinin kendi inisiyatifleri ile cezaî soruşturma ve kovuşturmadan sorumlu makamları bilgilendirmeleri; veya
- b) Talep olduğu takdirde, bu makamlara gerekli bütün bilgileri sağlamaları.

Ulusal Makamlar ile Özel Sektör Arasında İşbirliği

Madde 39 - 1. Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, ulusal soruşturma ve kovuşturma makamlarının özel sektör kuruluşları ile, özellikle malî kuruluşlarla, bu Sözleşme ile ihdas edilen suçların işlenmesini içeren hususlarda işbirliğini teşvik etmek üzere gerekli önlemleri alacaktır.

2. Her Taraf Devlet kendi vatandaşlarını ve mutad meskeni kendi ülkesinde bulunan diğer kişileri, bu Sözleşme ile ihdas edilen bir suçun işlenmesini ulusal soruşturma ve kovuşturma makamlarına ihbar etme hususunda teşvik etmeyi değerlendirecektir.

Bankacılık Sırrı

Madde 40 - Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş olan suçlara ilişkin cezaî soruşturmalarında, banka hesaplarının gizliliğine ilişkin yasalardan kaynaklanan engellerin aşılabilmesi amacıyla iç hukuk sisteminde uygun düzeneklerin mevcut bulunmasını sağlayacaktır.

Sabıka Kaydı

Madde 41 - Her Taraf Devlet, uygun bulduğu şartlar ve amaçlar dâhilinde, suç isnat edilen bir kişinin başka bir Taraf Devletteki evvelki mahkumiyetini, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suça ilişkin cezaî yargılamalarında

kullanmak amacıyla gözönüne almak üzere gerekli yasal ve diğer önlemleri alabilir.

Yargı Yetkisi

Madde 42 - 1. Aşağıdaki durumlarda, her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlara ilişkin yargılama yetkisini tesis etmek için gerekli önlemleri alacaktır.

a) Suç, o Taraf Devletin ülkesinde işlenirse; veya

b) Suç, işlendiği sırada o Taraf Devletin bayrağını taşıyan bir gemide veya o Taraf Devletin mevzuatına uygun olarak kayıtlı olan hava taşıtında işlenirse.

2. Bir Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 4 üncü maddesine bağlı olarak, aşağıdaki durumlarda bu tür suçlardan herhangi birisine ilişkin yargı yetkisini de tesis edebilir:

a) Suç, o Taraf Devletin bir vatandaşına karşı işlenirse; veya

b) Suç, o Taraf Devletin bir vatandaşı tarafından veya mutlak meskeni o Taraf Devletin ülkesinde bulunan vatansız bir kişi tarafından işlenirse; veya

c) Suç, bu Sözleşmenin 23 üncü maddesinin 1 (b) (ii) bendinde belirtilen suçlardan birisiye ve bu Sözleşmenin 23 üncü maddesinin 1 (a) (i) veya (ii) veya (b) (i) bentlerinde belirtilen bir suçun o Devletin ülkesi içinde işlenmesi amacıyla o Devletin ülkesi dışında işlenirse; veya

d) Suç Taraf Devlete karşı işlenirse.

3. Bu Sözleşmenin 44 üncü maddesinin uygulanması bakımından, her Taraf Devlet, suç isnat edilen ve kendi ülkesinde bulunan bir kişiyi, sırf vatandaşı olması gerekçesiyle iade etmediği takdirde, bu Sözleşme ile ihdas edilen suçlara ilişkin yargı yetkisini tesis etmek üzere gerekli olabilecek önlemleri alacaktır.

4. Her Taraf Devlet ayrıca, suç isnat edilen kişi kendi ülkesinde bulunduğu ve bu kişiyi iade etmediğinde, bu Sözleşme ile ihdas olunan suçlara ilişkin yargı yetkisini tesis etmek için gerekli önlemleri alabilir.

5. Eğer bu maddenin 1 inci veya 2 nci fıkrasına göre yargı yetkisini kullanan bir Taraf Devlete, herhangi bir başka Taraf Devletin aynı eylem dolayısıyla bir soruşturma, kovuşturma veya yargısal bir işlem yürüttüğü bildirildiyse veya

söz konusu Taraf Devlet bunu herhangi bir biçimde öğrenmiş ise, bu Taraf Devletlerin yetkili makamları, uygun olan hallerde, yapacakları işlemlerin eşgüdümü amacıyla danışmalarda bulunacaklardır.

6. Bu Sözleşme, genel uluslararası hukuk normları saklı kalmak kaydıyla, bir Taraf Devletin iç hukukuna uygun olarak tesis ettiği cezaî yargılama yetkisini kullanmasını ortadan kaldırmaz.

BÖLÜM IV

ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİ

Uluslararası İşbirliği

Madde 43 - 1. Taraf Devletler, bu Sözleşmenin 44 ilâ 50 nci maddelerine uygun olarak cezaî konularda işbirliği yapacaklardır. Uygun olan hallerde ve iç hukuk sistemleri ile uyumlu olduğunda, Taraf Devletler, yolsuzluğa ilişkin hukukî ve idarî hususlardaki soruşturma ve davalarda birbirlerine yardım etmeyi değerlendireceklerdir.

2. Uluslararası işbirliği konularında, çifte cezalandırılabilirliğin zorunlu olduğu hallerde, eğer adlî yardımlaşma talebine konu suç oluşturana fiil iki Taraf Devletin yasalarına göre de bir adlî suç ise, kendisinden talepte bulunulan Taraf Devletin yasalarının bu suç talepte bulunan Taraf Devletin yasalarıyla aynı kategoriye koymasına ya da aynı terminolojiyle adlandırmasına bakılmaksızın, bu zorunluluk yerine getirilmiş sayılır.

Suçluların İadesi

Madde 44 - 1. Bu madde, iadeye konu olan suçun hem talepte bulunan, hem de talepte bulunulan Taraf Devletlerin iç hukuklarına göre cezalandırılabilir olması kaydıyla, iade talebine konu olan kişinin talepte bulunulan Taraf Devletin ülkesinde bulunması halinde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş olan suçlara uygulanır.

2. Bu maddenin birinci fıkrasındaki hükme rağmen, bir Taraf Devlet, kendi iç hukuku izin verdiği takdirde, kendi iç hukukunda cezalandırılabilir olmasa dahi, bu Sözleşmede belirtilen suçlardan herhangi birisi nedeniyle bir kişiyi iade edebilir.

3. Eğer iade talebi birbirinden ayrı birkaç suçı içeriyorsa, bu suçların en az birinin bu madde kapsamında faili iade edilebilir nitelikte olması, diğerlerinin de hapis süresi nedeniyle faili iade edilebilir nitelikte olmamakla birlikte bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlarla ilgili olması şartıyla, talepte bulunulan Taraf Devlet bu maddeyi anılan suçlar için de uygulayabilir.

4. Bu maddenin uygulandığı suçların herbiri, Taraf Devletler arasında suçluların iadesine ilişkin herhangi bir andlaşmaya, faili iade edilebilir suçlar olarak dâhil edilmiş sayılacaktır. Taraf Devletler, bu tür suçları, aralarında akdedilecek her iade andlaşmasına faili iade edilebilir suçlar olarak dâhil edecektir. İç hukuku izin veren bir Taraf Devlet, bu Sözleşmeyi iadeye esas olarak kullandığında, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş olan hiçbir suçı siyasi suç olarak saymayacaktır.

5. Suçluların iadesini bir andlaşmanın mevcut olması koşuluna dayandıran bir Taraf Devlet, andlaşma akdetmemiş olduğu diğer bir Taraf Devletten bir iade talebi alması halinde, bu maddenin uygulandığı suçlar bakımından, bu Sözleşmeyi, suçluların iadesi için bir hukuksal dayanak olarak kabul edebilir.

6. Suçluların iadesini bir andlaşmanın mevcut olması koşuluna dayandıran bir Taraf Devlet;

a) Bu Sözleşmeye ilişkin onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım belgelerinin tevdiî sırasında, Sözleşmeye taraf diğer Devletlerle suçluların iadesi hususunda işbirliği için, bu Sözleşmeyi hukuksal dayanak olarak kabul edip etmeyeceğini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirecek; ve

b) Bu Sözleşmeyi suçluların iadesi hususunda işbirliği için hukuksal dayanak olarak kabul etmezse, uygun olan hallerde, bu maddeyi uygulamak için, Sözleşmeye taraf diğer Devletlerle suçluların iadesi konusunda andlaşmalar yapmak için çaba gösterecektir.

7. Suçluların iadesini bir andlaşmanın mevcut olması koşuluna dayandırmayan Taraf Devletler, bu maddenin uygulandığı suçları kendi aralarında iade edilebilir suçlar olarak kabul edeceklerdir.

8. Suçluların iadesi, diğerlerinin yanı sıra, iade için asgarî cezanın gerekliliğine ilişkin koşullar ve talepte bulunulan Taraf Devletin iadenin reddini dayandırabileceği nedenler dâhil, talepte bulunulan Taraf Devletin iç hukukunca veya uygulanabilir iade andlaşmalarınca belirlenmiş koşullara tâbi olacaktır.

9. Taraf Devletler, iç hukuklarına bağlı kalmak kaydıyla, bu maddenin uygulandığı herhangi bir suçla ilgili iade işlemlerini hızlandırmak ve delil sunma koşullarını kolaylaştırmak için çaba göstereceklerdir.

10. Talepte bulunulan Taraf Devlet, iç hukuk hükümlerine ve taraf olduğu suçların iadesi andlaşmalarına bağlı kalmak kaydıyla, durumun gerekli ve acil olduğuna kanaat getirmesi halinde ve talepte bulunan Taraf Devletin istemi üzerine, iadesi istenen ve kendi ülkesinde bulunan bir kişiyi gözaltına alacak veya kişinin iade işlemleri sırasında hazır bulunmasını teminen diğer uygun önlemleri alacaktır.

11. Ülkesinde suç isnat edilen bir kişi bulunan Taraf Devlet, eğer bu maddenin uygulandığı bir suç bakımından bu kişiyi sırf kendi vatandaşı olduğu gerekçesiyle iade etmez ise, iade isteyen Taraf Devletin isteği üzerine, vakit geçirmeksizin, kovuşturma amacıyla, olayı kendi yetkili makamlarına iletmek zorundadır. Bu makamlar, anılan Taraf Devletin iç hukukundaki vahim nitelikli diğer suçlarda olduğu gibi karar alacak ve işlemleri de aynı biçimde yürüteceklerdir. İlgili Taraf Devletler, bu tür bir kovuşturmanın etkinliğini teminen, özellikle usul ve ispata ilişkin konularda, birbirleriyle işbirliği yapacaklardır.

12. Bir Taraf Devlet, vatandaşı olan bir kişiyi iç hukukuna göre, yalnızca kişinin iadesinin veya tesliminin istendiği bir dava veya takibat sonucu çarptırılabilceği cezayı bu Taraf Devlette çekmesi için geri verilmesi koşuluyla iade veya teslim edebiliyorsa ve bu Taraf Devlet ile iadeyi isteyen Taraf Devlet gerek bu seçenek üzerinde, gerek uygun görecekları diğer şartlarda anlaşmışlarsa, bu biçimde yapılacak şartlı bir iade veya teslim, bu maddenin 11 inci fıkrasında yer alan yükümlölüğün yerine getirilmesi için yeterli olacaktır.

13. Bir hükmün infazı amacıyla yapılan iade talebi, iadesi istenen kişinin talepte bulunulan Taraf Devletin vatandaşı olması nedeniyle reddedilirse, talepte bulunulan Taraf Devlet, talepte bulunan Tarafın başvurusu üzerine, kendi iç hukuku izin verirse ve yasaların gerektirdiği hususlara uygun olarak, talepte bulunan Tarafın iç hukukunca verilmiş cezanın veya geriye kalan kısmının infazını sağlama yollarını araştıracaktır.

14. Bu maddenin uygulandığı suçlarla bağlantılı olarak hakkında yargı işlemleri yürütölen herhangi bir kişiye, davanın bütün safhalarında, kişinin ülkesinde bulunduğu Taraf Devletin iç hukukunca sağlanan bütün hak ve

güvencelerin kullanılması da dâhil olmak üzere, adil muamele garantisi verilecektir.

15. Eğer talepte bulunulan Taraf Devletin, talebin bir kişiyi cinsiyeti, ırkı, dini, vatandaşlığı, etnik kökeni veya siyasî görüşleri nedeniyle yargılamak veya cezalandırmak için yapıldığına veya bu nedenlerden herhangi biri bakımından, talebe uymanın anılan kişinin durumuna hâlel getireceğine inanmak için ciddi gerekçeleri bulunuyorsa, bu Sözleşmedeki hiçbir hüküm, iadeye ilişkin bir zorunluluk getirdiği biçiminde yorumlanmayacaktır.

16. Taraf Devletler, sırf suçun malî konuları da kapsadığının değerlendirildiği gerekçesiyle, suçluların iadesi talebini reddedemezler.

17. Talepte bulunulan Taraf Devlet, iadeyi reddetmeden önce, uygun olan hallerde, görüşlerini sunmak ve iddialarına ilişkin bilgi sağlamak için kendisine geniş olanak tanımak amacıyla talepte bulunulan Taraf Devlete danışacaktır.

18. Taraf Devletler, iadenin sağlanması veya etkinliğinin artırılması için, ikili veya çok taraflı anlaşmalar veya düzenlemeler yapmak için çaba harcayacaklardır.

Hükümlülerin Nakli

Madde 45 - Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlar nedeniyle hapse mahkum olmuş veya diğer hürriyeti bağlayıcı cezalara çarptırılmış kişilerin, cezalarını tamamlamak üzere kendi ülkelerine nakline ilişkin ikili veya çok taraflı anlaşmalar veya düzenlemeler yapmayı değerlendirebilirler.

Karşılıklı Adli Yardım

Madde 46 - 1) Taraf Devletler, bu Sözleşmede belirtilen suçlara ilişkin soruşturma, kovuşturma ve yargılamalarda birbirlerine en geniş ölçüde karşılıklı adli yardım sağlayacaklardır.

2) Karşılıklı adli yardım, bu Sözleşmenin 26 ncı maddesi uyarınca bir tüzel kişinin talepte bulunan Taraf Devlette sorumlu tutulabileceği suçlarla ilgili soruşturma, kovuşturma ve yargılamalar işlemleri bakımından, talepte bulunulan Taraf Devletin ilgili yasaları, andlaşmaları, anlaşmaları ve düzenlemelerine göre mümkün olan en geniş ölçüde sağlanacaktır.

3) Bu madde uyarınca sağlanacak karşılıklı adlî yardım, aşağıdaki amaçlardan herhangi birisi için talep edilebilir:

- a) Delil toplamak veya kişilerin ifadesini almak;
- b) Adlî belgelerin tebliğini sağlamak;
- c) Arama, el koyma ve dondurma işlemlerini yerine getirmek;
- d) Eşya ve yer incelemesi yapmak;
- e) Bilgileri, delil olabilecek şeyleri ve bilirkişi görüşlerini temin etmek;
- f) Resmi daire, banka, şirket veya ticaret kayıtları ve malî kayıtlar dâhil, ilgili belge ve kayıtların asıllarını veya onaylı suretlerini temin etmek;
- g) Delil elde etme amacıyla suç gelirinin, malvarlığının, araç-gereçlerin ve diğer şeylerin tespiti veya takibi;
- h) Kişilerin, talepte bulunan Taraf Devlette gönüllü olarak bulunmalarını kolaylaştırmak;
- i) Talepte bulunulan Taraf Devletin iç hukukuna aykırı olmayan diğer her türlü yardımı sağlamak;
- j) Bu Sözleşmenin V. bölümündeki hükümlere uygun olarak suç gelirlerinin tespiti, dondurulması ve takibi;
- k) Bu Sözleşmenin V. bölümündeki hükümlere uygun olarak varlıkların geri alınması.

4) Bir Taraf Devletin yetkili makamları, iç hukuk saklı kalmak kaydıyla, önceden bir talep olmaksızın, cezaî konulara ilişkin bilgilerin soruşturma ve yargılamaları yürütmede veya başarılı bir biçimde sonuçlandırmada diğer bir Taraf Devletin makamlarına yardımcı olacağına veya o Taraf Devletin bu Sözleşmeye istinaden bir talepte bulunmasıyla sonuçlanacağına inandıkları takdirde, bu tür bilgileri anılan Taraf Devletin yetkili makamlarına iletebilirler.

5) Bu maddenin 4 üncü fıkrasına dayanılarak bilgi iletilmesi, bilgiyi temin eden yetkili makamların bulunduğu Devletteki soruşturma ve yargılamalara halel getirmeyecektir. Bilgiyi alan yetkili makamlar anılan bilginin gizli kalması talebine veya kullanımındaki sınırlamalara, geçici bir süre dahi olsa uyacaklardır. Bununla beraber, bu durum, bilgiyi alan Taraf Devleti, sanığın suçsuzluğunu gösterecek bilgileri kendi yargılama süreci sırasında açıklamaktan alıkoymayacaktır. Böyle bir durumda, bilgiyi alan Taraf Devlet,

açıklamadan önce bilgiyi veren Taraf Devleti haberdar edecek ve talep edilmiş ise, bilgiyi veren Taraf Devlete danışacaktır. Eğer, istisnâ bir durumda, önceden haber verme olanağı bulunmuyor ise, bilgiyi alan Taraf Devlet, bilgiyi veren Taraf Devleti gecikme olmaksızın açıklamadan haberdar edecektir.

6) Bu maddenin hükümleri, karşılıklı adlî yardımı tamamen veya kısmen düzenleyen veya düzenleyecek olan başka herhangi bir ikili veya çok taraflı andlaşmadan kaynaklanan yükümlülükleri etkilemeyecektir.

7) Eğer söz konusu Taraf Devletler bir karşılıklı adlî yardım andlaşmasıyla bağlı değillerse, bu maddeye dayanarak yapılan taleplerde, bu maddenin 9 ila 29 uncu fıkraları uygulanacaktır. Taraf Devletler bu tür bir andlaşmayla bağlı iseler, anılan Devletler bu maddenin 9 ilâ 29 uncu fıkralarını uygulamaya karar vermedikçe, o andlaşmanın ilgili hükümleri uygulanacaktır. İşbirliğini kolaylaştıracak ise, Taraf Devletlerin bu fıkraları uygulamaları kuvvetle teşvik edilir.

8) Taraf Devletler, bankacılık sırrı gerekçesiyle, bu maddeye istinaden karşılıklı adlî yardımda bulunmayı reddetmeyeceklerdir.

9) a) Talepte bulunulan Taraf Devlet, çifte cezalandırılabilirliğin bulunmadığı durumlarda bu maddeye istinaden bir yardım talebine karşılık verirken, bu Sözleşmenin 1 inci maddede öngörülen amaçlarını gözönünde bulunduracaktır;

b) Taraf Devletler, çifte cezalandırılabilirliğin bulunmadığı gerekçesiyle, bu maddeye istinaden yardımda bulunmayı reddedebilirler. Bununla beraber, talepte bulunulan Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel kavramları ile uyumlu olan durumlarda, zorlayıcı eylem içermeyen yardım sağlayacaktır. Taleplerin çok cüzi meblağlara ilişkin olması ya da aranan işbirliği ya da yardımın bu Sözleşmenin başka hükümleri gereğince sağlanabilmesi hallerinde, yardım talepleri reddedilebilir;

c) Her Taraf Devlet, çifte cezalandırılabilirliğin bulunmadığı durumlarda, bu maddeye istinaden daha geniş ölçüde yardımda bulunabilmesini sağlamak için gerekli önlemleri almayı değerlendirebilir.

10) Bir Taraf Devletin ülkesinde tutuklu veya cezasını çekmekte olan ve teşhis, tanıklık veya başka suretle bu Sözleşmede belirtilen suçlara ilişkin soruşturma, kovuşturma veya yargısal işlemler için delil toplamada yardım sağlamak amaçlarıyla başka bir Taraf Devlette bulunması talep edilen bir kişi, aşağıdaki koşullar sağlandığı takdirde nakledilebilir:

a) Kişi bilerek ve özgürce rıza gösterirse;

b) Taraf Devletlerin uygun görebileceği koşullara tâbi olarak, her iki Taraf Devletin yetkili makamları anlaşırca.

11) Bu maddenin 10 uncu fıkrasının uygulanması bakımından:

a) Nakledilecek kişinin bulunduğu Taraf Devlet başka türlü talep etmedikçe veya müsaade etmedikçe, kişinin nakledileceği Taraf Devlet, nakledilen kişiyi gözetiminde tutma yetki ve yükümlülüğünü haiz olacaktır;

b) Her iki Taraf Devletin yetkili makamlarınca önceden veya herhangi bir biçimde kararlaştırıldığı üzere, kişinin nakledildiği Taraf Devlet, kişiyi gönderen Taraf Devlete geri teslim etme yükümlülüğünü gecikmeksizin yerine getirecektir;

c) Kişinin nakledildiği Taraf Devlet, gönderen Taraf Devletten kişinin geri teslimi için yeni bir iade süreci başlatmasını talep etmeyecektir;

d) Nakledilen kişinin, nakledildiği Taraf Devlette gözetiminde geçirdiği süreler, gönderen Devlette çekmesi gereken cezadan indirilecektir.

12) Bu maddenin 10 uncu ve 11 inci fıkralarına uygun olarak kişiyi nakledecek Taraf Devlet kabul etmedikçe, nakledilen kişi, vatandaşlığına bakılmaksızın, nakleden Devletin ülkesinden ayrılışından evvelki eylemleri, ihmalleri veya mahkumiyetleriyle ilgili olarak, nakledileceği Devletin ülkesinde kovuşturulmayacak, gözetimine alınmayacak, cezalandırılmayacak veya kişisel özgürlüğü bağlayıcı herhangi bir sınırlamaya tâbi tutulmayacaktır.

13) Her Taraf Devlet, karşılıklı adlî yardım taleplerini alma ve bunları yerine getirme veya yerine getirilmesi için yetkili makamlara iletme sorumluluğuna ve yetkisine sahip merkezi bir makam belirleyecektir. Bir Taraf Devletin karşılıklı adlî yardıma ilişkin ayrı bir sisteminin olduğu özel bir bölge veya ülkesi olması halinde, o bölge veya ülke için aynı işleve sahip ayrı bir merkezi makam belirleyebilir. Merkezi makamlar, alınan taleplerin süratli ve uygun bir biçimde yerine getirilmesini veya iletilmesini sağlayacaklardır. Merkezi makam, yerine getirilmesi için talebi yetkili bir makama iletmesi halinde, talebin yetkili makam tarafından, hızlı ve uygun bir biçimde yerine getirilmesini teşvik edecektir. Bu amaçla belirlenen merkezi makam, her Taraf Devletin bu Sözleşmeye ilişkin onaylama, kabul veya uygun bulma veya katılım belgelerini tevdiî sırasında, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirilecektir. Karşılıklı adlî yardım talepleri ve buna ilişkin herhangi bir

yazışma Taraf Devletlerce belirlenmiş merkezi makamlara iletilecektir. Bu koşul, bir Taraf Devletin, bu taleplerin ve yazışmaların kendisine diplomatik kanallarla ve acil durumlarda, Taraf Devletlerin kararlaştırdıkları hallerde, mümkünse, Uluslararası Adli Polis Teşkilatı kanalıyla ulaştırılmasını isteme hakkına hanel getirmeyecektir.

14) Talepler yazılı olarak veya mümkünse yazılı kayıt elde edilmesini sağlayan herhangi bir yolla, talepte bulunulan Devletin kabul edebileceği bir dilde ve o Devletin, bildirim sahih olup olmadığını tespit edebileceği koşullar altında yapılacaktır. Taraf Devletlerin her biri için kabul edilebilir olan dil veya diller, bu Sözleşmeye ilişkin onaylama, kabul veya uygun bulma veya katılım belgelerinin tevdi sırasında Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirilecektir. Acil durumlarda ve Taraf Devletlerce kararlaştırıldığı takdirde, talepler sözlü olarak yapılabilir, ancak derhal yazılı olarak teyit edilecektir.

15) Karşılıklı adli yardım için olan bir talep şunları içerecektir:

a) Talebi yapan makamın adı;

b) Talebin ilgili olduğu soruşturma, kovuşturma veya yargılamanın konusu ve mahiyeti ve soruşturmayı, kovuşturmayı ve yargılamayı yürüten makamın adı ve görevleri;

c) Adli belgelerin tebliği amacıyla yapılanların dışındaki taleplerde, ilgili olayların bir özeti;

d) İstenen yardımın tanımı ve talepte bulunan Taraf Devletin uyulmasını istediği herhangi bir özel usulün açıklaması;

e) Mümkün olduğu takdirde, ilgili herhangi bir kişinin kimliği, yeri ve uyruğu; ve

f) Delilin, bilginin veya işlemin hangi amaçla istendiği.

16) Talepte bulunulan Taraf Devlet, talebin kendi iç hukukuna uygun olarak yerine getirilmesi için gerekli gördüğünde veya talebin yerine getirilmesine kolaylık sağlayabileceği durumlarda, ek bilgi talep edebilir.

17) Bir talep, talepte bulunulan Taraf Devletin iç hukukuna göre ve bu hukuka aykırılık teşkil etmediği ölçüde ve mümkün olduğunda, talepte belirtilen usullere uygun olarak yerine getirilecektir.

18) Mümkün olduğu ve iç hukukun temel ilkeleriyle uyumlu olduğu her durumda, bir kişi bir Taraf Devletin ülkesinde bulunduğunda ve bu kişinin

diğer Taraf Devletin adlî makamları tarafından tanık veya uzman olarak dinlenmesi gerektiğinde, eğer söz konusu kişinin talepte bulunan Taraf Devletin ülkesinde şahsen hazır bulunması mümkün veya arzulanan bir durum değilse, talepte bulunulan Taraf Devlet, diğerinin talebi üzerine, dinlemenin video konferansıya yapılmasına izin verebilir. Taraf Devletler, dinlemenin talepte bulunan Taraf Devletin bir adlî makamı tarafından yürütülmesine ve talepte bulunulan Taraf Devletin bir adlî makamının katılmasına karar verebilirler.

19) Talepte bulunan Taraf Devlet, talebe konu soruşturma, kovuşturma veya yargılamalar için talepte bulunulan Taraf Devlet tarafından sağlanan bilgiyi veya delili, talepte bulunulan Taraf Devletin önceden rızası olmaksızın, talepte belirtilen amaçlar dışında iletmeyecek veya kullanmayacaktır. Bu fıkradaki hiçbir hüküm, talepte bulunan Taraf Devleti, sanığın suçsuzluğunu gösterecek bilgi veya delili kendi yargılaması sırasında açıklamaktan alıkoymayacaktır. Bu son durumda, talepte bulunan Taraf Devlet, açıklamadan önce, talepte bulunulan Taraf Devleti haberdar edecek ve talep edilmişse, talepte bulunan Taraf Devlete danışacaktır. Eğer, istisnai bir durumda, önceden haber verme olanağı bulunmuyor ise, talepte bulunan Taraf Devlet, talepte bulunulan Taraf Devleti gecikmeksizin açıklama hakkında bilgilendirecektir.

20) Talepte bulunan Taraf Devlet, talepte bulunulan Taraf Devletten, talebin yerine getirilmesi bakımından zorunlu olmadığı ölçüde, yapılan talebin ve içeriğinin gizli tutulmasını isteyebilir. Eğer talepte bulunulan Taraf Devlet gizlilik zorunluluğuna uyamaz ise, talepte bulunan Taraf Devleti derhal bilgilendirecektir.

21) Karşılıklı adlî yardım talebi aşağıdaki hallerde reddedilebilir:

a) Talep bu maddenin hükümlerine uygun bir biçimde yapılmaz ise;

b) Talepte bulunulan Taraf Devlet, talebin yerine getirilmesinin, egemenliğine, güvenliğine, kamu düzenine veya diğer temel çıkarlarına zarar verebileceği kanaatinde ise;

c) Talepte bulunulan Taraf Devletin makamlarının, benzer herhangi bir suçun kendi yargı yetkileri dâhilinde soruşturma, kovuşturma ya da yargılamaya tâbi olması halinde, talep edilen işlemi yapması kendi hukukuna göre yasaklanmış ise;

d) Talebin kabul edilmesi, talepte bulunan Taraf Devletin karşılıklı adlî yardıma ilişkin hukuk sistemine aykırı ise.

22) Taraf Devletler, sırf suçun malî konuları da kapsadığının düşünöldüğü gerekçesiyle bir karşılıklı adlî yardım talebini reddedemezler.

23) Karşılıklı adlî yardıma ilişkin herhangi bir ret için gerekçe gösterilecektir.

24) Talepte bulunulan Taraf Devlet, karşılıklı adlî yardım talebini mümkün olan en kısa sürede yerine getirecek ve Taraf Devletçe gerekçeleri tercihen talepte belirtilen herhangi bir süreyi, mümkün olduğunca tam olarak göz önünde bulunduracaktır. Talepte bulunan Taraf Devlet, talebi karşılamak amacıyla talepte bulunulan Taraf Devletin aldığı önlemlerin durum ve safhasına ilişkin bilgi almak üzere makul taleplerde bulunabilir. Talepte bulunulan Taraf Devlet, talepte bulunan Taraf Devletin, talebin durumuna ve yerine getirilme safhasına ilişkin makul taleplerini yanıtlayacaktır. Talepte bulunan Taraf Devlet, istenen yardıma gerek kalmadığı takdirde, talepte bulunulan Taraf Devlete durumu derhal bildirecektir.

25) Karşılıklı adlî yardım, devam eden bir soruşturmaya, kovuşturmayı veya yargılamayı olumsuz etkileyebileceği gerekçesiyle, talepte bulunulan Taraf Devletçe ertelenebilir.

26) Bu maddenin 21 inci fıkrasına istinaden bir talebi reddetmeden veya bu maddenin 25 inci fıkrasına istinaden talebin yerine getirilmesini ertelemeyen önce, talepte bulunulan Taraf Devlet, gerekli gördüğü bazı kayıt ve koşullarla yardımın yerine getirilip getirilemeyeceğini değerlendirmek üzere talepte bulunan Taraf Devlete danışacaktır. Eğer talepte bulunan Taraf Devlet, bu koşullara tâbi yardımı kabul ederse, söz konusu koşullara uyacaktır.

27) Bu maddenin 12 nci fıkrasının uygulanmasına hâlel gelmeksizin, talepte bulunan Taraf Devletin isteği üzerine, talepte bulunan Taraf Devletin ülkesindeki bir yargılamada delil sunmaya veya bir soruşturma, kovuşturma veya yargılamada yardım etmeye rıza gösteren bir tanık, bilirkişi veya başka bir kişi, talepte bulunulan Taraf Devletin ülkesinden ayrılışından evvelki eylemleri, ihmalleri veya mahkumiyetleriyle ilgili olarak, talepte bulunan Taraf Devletin ülkesinde kovuşturulmayacak, gözaltına alınmayacak, cezalandırılmayacak veya kişisel özgürlüğünü kısıtlayıcı herhangi bir sınırlamaya tâbi tutulmayacaktır. Bu tür bir güvence, bu tanık, bilirkişi veya başka kişinin hazır bulunmasının adlî makamlarca artık gerekli görülmediğinin resmen bildirildiği tarihten itibaren kesintisiz 15 gün veya Taraf Devletlerce kararlaştırılmış herhangi bir zaman dilimi zarfında ayrılma olanağına sahip olup da talepte bulunan Taraf Devletin ülkesinde kendi isteğiyle kaldığı veya

bu ülkeyi terk ettikten sonra kendi isteğiyle geri döndüğü takdirde sona erecektir.

28) Bir talep yerine getirilirken ortaya çıkan olağan masraflar, ilgili Taraf Devletlerce aksi kararlaştırılmadıkça, talepte bulunulan Taraf Devletçe karşılanacaktır. Eğer talebi yerine getirmek için önemli veya olağan dışı masraflar gerekiyor veya gerekecekse, talebin hangi kayıt ve koşullarla yerine getirileceğini ve masrafların nasıl karşılanacağını belirlemek üzere, Taraf Devletler birbirlerine danışacaktır.

29) Talepte bulunulan Taraf Devlet;

a) Talepte bulunan Taraf Devlete, iç hukukuna göre kamuya açık olan elindeki resmi kayıtların, belgelerin veya bilginin örneklerini verecektir;

b) Kendi takdiriyle, tamamen, kısmen veya uygun gördüğü koşullara tâbi olarak, iç hukukuna göre kamuya açık olmayan resmi kayıt, belge ve bilgilerin örneklerini talepte bulunan Taraf Devlete verebilir.

30) Taraf Devletler, gerekli hallerde, bu madde hükümlerinin amaçlarına hizmet edecek, bunların uygulanmasını sağlayacak veya bu hükümleri güçlendirecek ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeler yapma olanaklarını değerlendireceklerdir.

Ceza Yargılamalarının Nakli

Madde 47 - Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların kovuşturulması amacıyla ceza yargılamalarının birbirlerine nakledilmesi olanağını, bu naklin adaletin tecellisi bakımından yararlı görüldüğü durumlarda, özellikle birden fazla yargı yetkisinin söz konusu olduğu hallerde, kovuşturmanın tek merkezde toplanması düşüncesiyle değerlendireceklerdir.

Yasa Uygulamada İşbirliği

Madde 48 - 1) Taraf Devletler, bu Sözleşmede belirtilen suçlarla mücadeleye yönelik yasa uygulama faaliyetinin etkinliğinin artırılması amacıyla, hukukî ve idarî sistemlerine uygun olarak, birbirleriyle yakın işbirliği yapacaklardır. Taraf Devletler, özellikle aşağıdaki hususlarda etkili önlemler alacaktır:

a) İlgili Taraf Devletlerin uygun görmeleri halinde, diğer suçlarla bağlantıları dâhil olmak üzere, bu Sözleşmede belirtilen suçların bütün yönlerine ilişkin

bilgilerin çabuk ve güvenli değişimini kolaylaştırmak amacıyla yetkili makamlar, kurum ve hizmetler arasında iletişim kanallarını geliştirmek ve gerektiğinde tesis etmek;

b) Bu sözleşmede belirtilen suçlara ilişkin soruştırmaları yürütmek üzere aşağıdaki hususlarda diğer devletlerle işbirliği yapmak:

i. Bu tür suçlara karıştığından şüphe edilen kişilerin kimlikleri, bulundukları yer ve faaliyetleri veya diğer ilgili kişilerin yerleri;

ii. Bu tür suçların işlenmesinden elde edilen suç gelirinin veya malvarlığının hareketi;

iii. Bu tür suçların işlenmesinde kullanılan veya kullanılması amaçlanan malvarlığı, teçhizat ve diğer araç-gereçlerin hareketi;

c) Uygun olan hallerde, soruştırma ve analiz amacıyla, gereken kalemleri ve yeterli miktarda maddeyi sağlamak;

d) Uygun olan hallerde, bu Sözleşmede belirtilen suçların işlenmesi için başvurulan özel yol ve yöntemler hakkında diğer devletler ile sahte kimlik, tahrif edilmiş, değiştirilmiş ya da sahte evrak ve suçların gizlenmesi amacıyla başvurulan diğer yolları da içerecek biçimde bilgi değişiminde bulunmak;

e) Yetkili makamlar, kurum ve hizmetler arasında etkin eşgüdümü kolaylaştırmak ve ilgili Taraf Devletler arasındaki ikili anlaşma ve düzenlemelere bağlı kalarak irtibat görevlileri göndermek de dâhil olmak üzere, personel ve diğer uzmanların değişimini teşvik etmek;

f) Bu Sözleşmede belirtilen suçların erken teşhisi amacıyla bilgi değişiminde bulunmak ve uygun biçimde alınan idari ve diğer önlemlerin eşgüdümünü sağlamak.

2) Bu Sözleşmenin uygulanması amacıyla Taraf Devletler, kolluk makamları arasında doğrudan işbirliğine ilişkin ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeler yapmayı ve bu tür anlaşma veya düzenlemeler mevcut ise, bunları değiştirmeyi değerlendireceklerdir. İlgili Taraf Devletler, aralarında bu tür anlaşma veya düzenlemelerin mevcut olmaması durumunda, bu Sözleşmede belirtilen suçlar bakımından karşılıklı yasa uygulama işbirliği için bu Sözleşmeyi temel olarak almayı değerlendireceklerdir. Taraf Devletler, uygun olduğu zaman, kolluk makamları arasındaki işbirliğini geliştirmek amacıyla, uluslararası ve bölgesel örgütler de dâhil olmak üzere, anlaşma ve düzenlemelerden tam olarak yararlanacaklardır.

3) Taraf Devletler, bu Sözleşmede belirtilen ve modern teknoloji kullanılarak işlenen suçlarla mücadele etmek için olanakları dâhilinde işbirliği yapmaya çaba sarf edeceklerdir.

Ortak Soruşturmalar

Madde 49 - Taraf Devletler, bir veya daha fazla Devlette soruşturma, kovuşturma veya yargılama konusu olan meselelere ilişkin olarak, yetkili makamları aracılığıyla ortak soruşturma mercileri oluşturmak amacıyla, ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeler yapmayı değerlendireceklerdir. Bu tür anlaşma veya düzenlemelerin mevcut olmaması halinde, ortak soruşturmalar her olay için ayrı ayrı yapılacak anlaşmalarla yürütülebilir. İlgili Taraf Devletler, ülkesinde bu tür bir soruşturma yürütülecek olan Taraf Devletin egemenliğine bütünüyle saygı göstereceklerdir.

Özel Soruşturma Teknikleri

Madde 50 - 1) Her Taraf Devlet, yolsuzlukla etkin biçimde mücadele etmek maksadıyla, iç hukuk sisteminin temel ilkelerinin elverdiği ölçüde ve iç hukukunda belirtilen şartlara uygun olarak, yetkili makamlarının, kendi ülkesinde, kontrollü teslimatı ve uygun gördüğü hallerde, elektronik veya diğer izleme biçimlerini ve gizli operasyonlar gibi diğer özel soruşturma tekniklerini uygun biçimde kullanmasına ve bu yöntemle elde edilen delillerin mahkemelerde kabul edilmesine izin vermek üzere, olanakları dâhilinde, gerekli önlemleri alacaktır.

2) Bu Sözleşmede belirtilen suçları soruşturmak amacıyla, Taraf Devletler, gerektiğinde, bu tür özel soruşturma tekniklerinin uluslararası işbirliği çerçevesinde kullanımı için uygun ikili veya çok taraflı anlaşmalar veya düzenlemeler yapmaya teşvik olunur. Bu tür anlaşmalar veya düzenlemeler devletlerin egemen eşitliği ilkesine bütünüyle uyularak yapılacak ve uygulanacak ve bu anlaşma veya düzenlemelerin hükümlerine kesinlikle uyularak yürütülecektir.

3) Bu maddenin 2 nci fıkrasında öngörülen türde bir anlaşma veya düzenlemenin mevcut olmaması halinde, bu tür soruşturma tekniklerinin uluslararası çerçevede kullanımına yönelik kararlar her olay için ayrı ayrı alınacak ve gerektiğinde, bu kararlarda, yargı yetkisinin ilgili Taraf

Devletlerce kullanılmasına ilişkin malî düzenlemeler ve anlaşmalar da göz önünde tutulabilecektir.

4) Kontrollü teslimatın uluslararası düzeyde uygulanmasına yönelik kararlar, ilgili Taraf Devletlerin rızasıyla, malların ve fonların tespiti ve dokunulmamış olarak veya tamamen veya kısmen yeri değiştirilmiş veya başkalarının yerine konmuş olarak sevkıyatın devam etmesine izin verilmesi gibi yöntemleri içerebilir

BÖLÜM V

VARLIKLARIN GERİ ALINMASI

Genel Hüküm

Madde 51 - Bu bölüm uyarınca varlıkların iadesi bu Sözleşmenin temel bir ilkesidir ve bu bakımdan Taraf Devletler birbirlerine en geniş ölçüde işbirliği ve yardım sağlayacaktır.

Suç Gelirlerinin Transferinin Önlenmesi ve Tespit Edilmesi

Madde 52 - 1. Bu Sözleşmenin 14 üncü maddesi saklı kalmak kaydıyla, her Taraf Devlet, yargı yetkisi dâhilindeki malî kuruluşların, müşterilerin kimliklerini doğrulamasını, yüksek meblağlı hesaplara yatırılan fonların yararlanıcı hesap sahiplerinin kimliklerini belirlemek üzere makul teşebbüslerde bulunmasını ve önemli kamu görevlerini ifa edenler, aileleri yada yakınları tarafından yahut bunlar adına açılmak istenen ya da açılan hesaplar üzerinde yoğun bir inceleme yapmasını zorunlu kılmak amacıyla, iç hukukuna uygun biçimde gerekli önlemleri alacaktır. Bu tür yoğun incelemeler, yetkili makamlara rapor etmek amacıyla, şüpheli işlemleri tespit etmek üzere makul biçimde planlanacak ve malî kuruluşları, meşru müşterileri ile iş yapmaktan caydıracak ya da iş yapmayı yasaklayacak biçimde yorumlanmayacaktır.

2. Her Taraf Devlet, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen önlemlerin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla, iç hukukuna uygun olarak ve karapara aklamaya karşı ilgili bölgesel, bölgelerarası ve çok taraflı örgütlerin girişimlerinden hareketle;

(a) Yargı yetkisi dâhilindeki malî kuruluşlar tarafından, hesapları üzerinde yoğun incelemeler yapılması beklenecek gerçek ya da tüzel kişi türleri, özel

dikkat gösterilecek hesap ve işlem tipleri ve bu tür hesaplara ilişkin uygun hesap açma, işletme ve kayıt tutma önlemleri hakkında tavsiyeler yayınlayacak; ve

(b) Gerekli hallerde, diğer bir Taraf Devletin talebi üzerine ya da kendiliğinden, yargı yetkisi dâhilindeki malî kuruluşlara, bu kuruluşlar tarafından belirlenebilecek kişilere ek olarak, söz konusu kuruluşlar tarafından hesapları yoğun incelemeye tâbi tutulabilecek belirli gerçek ya da tüzel kişilerin kimliklerini bildirecektir.

3. Bu maddenin 2 (a) bendi bağlamında her Taraf Devlet, malî kuruluşlarının, uygun bir zaman süresince, bu maddenin 1 inci fıkrasında bahsedilen kişilere ait olanlar dâhil olmak üzere, hesap ve işlemler hakkında asgarî olarak müşterinin ve mümkünse yararlanıcı hesap sahibinin kimliklerine ilişkin bilgi içerecek biçimde yeterli kayıtları tutmasını sağlayacak önlemleri uygulayacaktır.

4. Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin transferini önlemek ve tespit etmek amacıyla her Taraf Devlet, düzenleyici ve denetim birimlerinin yardımı ile, fiziksel varlığı bulunmayan ve denetim altındaki bir malî gruba bağlı olmayan bankaların kurulmasını önlemeyi teminen uygun ve etkili önlemleri uygulayacaktır. Bunun ötesinde, Taraf Devletler, malî kuruluşlarının, bu tür kuruluşlarla muhabir bankacılık ilişkisine girmesini ya da bu ilişkiyi sürdürmeyi reddetmesini ve hesaplarının, fiziksel varlığı bulunmayan ve denetim altındaki bir malî gruba bağlı olmayan bankalar tarafından kullanılmasına izin veren yabancı malî kuruluşlarla ilişki kurulmasına karşı çıkmasını zorunlu kılmayı değerlendirebilir.

5. Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, belli kamu görevlileri için etkili malî bildirim sistemleri kurmayı değerlendirecek ve ihlal halleri için uygun yaptırımlar öngörecektir. Her Taraf Devlet, aynı zamanda, gerektiğinde bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suç gelirlerini soruşturmak, talep etmek ve geri almak amacıyla, yetkili makamlarının, bu bilgiyi diğer Taraf Devletlerdeki yetkili makamlarla paylaşmasına izin vermek üzere gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

6. Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, yabancı bir ülkedeki bir malî hesapta menfaati, imzası ya da diğer bir yetkisi bulunan belli kamu görevlilerinin, bu ilişkiyi uygun makamlara rapor etmesini ve bu hesaplara ait gerekli kayıtları muhafaza etmesini zorunlu kılmak için gerekli önlemleri

almayı değerlendirecektir. Bu önlemler, aynı zamanda, ihlal halleri için uygun yaptırımlar içerecektir.

Malvarlığının Doğrudan Geri Alınmasına Yönelik Önlemler

Madde 53 - Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak:

(a) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun işlenmesi suretiyle elde edilen malvarlığı üzerindeki mülkiyet ya da diğer bir hak iddiasını ispat edebilmek için diğer Taraf Devletlerin, kendi mahkemelerinde hukuk davası açabilmelerini;

(b) Mahkemelerinin, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçları işleyenlerin, bu suçlardan zarar gören diğer Taraf Devlete tazminat ödemesine hükmedebilmesini; ve

(c) Mahkemelerinin ya da yetkili makamlarının, müsadereye ilişkin karar verirken, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun işlenmesi suretiyle elde edilen malvarlığı üzerindeki diğer bir Taraf Devletin mülkiyet iddiasını kabul edebilmesini teminen gerekli önlemleri alacaktır.

Müsadere Hususunda Uluslararası İşbirliği Yoluyla Malvarlığının Geri Alınması İçin Mekanizmalar

Madde 54 - 1. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun işlenmesi yoluyla kazanılan ya da bu suçta kullanılan malvarlığına ilişkin olarak bu Sözleşmenin 55 inci maddesi uyarınca karşılıklı adli yardım sağlamak üzere, iç hukukuna uygun olarak:

a) Yetkili makamlarının, bir başka Taraf Devletin mahkemesi tarafından verilmiş bir müsadere kararını infaz etmesine izin vermek üzere gerekli önlemleri alacaktır.

b) Yargı yetkileri bulunduğu, yetkili makamlarının, karapara aklama suçu veya yargı yetkisi dâhilinde olabilecek benzer bir suçla ilişkin bir hüküm çerçevesinde veya iç hukukunun cevaz verdiği diğer usuller uyarınca, yabancı menşeli bu malvarlığına ilişkin müsadere emrini vermelerine izin vermek üzere gerekli önlemleri alacaktır.

c) Ölüm, firar ya da gaiplik nedenleriyle failin aleyhine dava açılmadığı hallerde veya diğer uygun hallerde cezaî mahkumiyet kararı olmaksızın, bu

malvarlığının müsadereğine izin vermek üzere gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

2. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 55 inci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca yapılan adli yardımlaşma talebini yerine getirmek üzere, kendi iç hukukuna uygun olarak:

a) Talep eden Taraf Devletin yetkili makamları veya mahkemeleri tarafından verilmiş olan dondurma veya el koyma kararı üzerine, talep eden Taraf Devlet, talepte bulunulan Taraf Devlete, bu yönde hareket etmek için yeterli nedenlerin bulunduğu ve bu malların nihayetinde bu maddenin 1 (a) bendinde öngörülen amaçlar doğrultusunda bir müsadere kararına tâbi olacağına inanmasını sağlayacak makul bir gerekçe göstermesi halinde, ilgili makamlarına, malvarlığını dondurma veya el koyma izni vermek için gerekli önlemleri alacak;

b) Talepte bulunulan Taraf Devletin, bu yönde hareket etmek için yeterli nedenlerin bulunduğu ve bu malların nihayetinde bu maddenin 1 (a) bendinde öngörülen amaçlar doğrultusunda bir müsadere kararına tâbi olacağına inanmasını sağlayacak makul bir gerekçe sağlayan bir talep üzerine, yetkili makamlarına, malvarlığını dondurma veya el koyma izni vermek için gerekli önlemleri alacak; ve

c) Yetkili makamlarına, bu tür malvarlığının edinilmesi ile ilgili bir yabancı tutuklama ya da suç isnadı gibi nedenlerle, müsadere amacıyla malvarlığını muhafaza etmek için izin vermek üzere ilave önlemleri almayı değerlendirecektir.

Müsadere Amacıyla Uluslararası İşbirliği

Madde 55 - 1. Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suç üzerinde yargı yetkisi bulunan diğer bir Taraf Devletten, bu Sözleşmenin 31 inci maddesinin 1 inci fıkrasında bahsedilen ve ülkesinde bulunan suç gelirleri, malvarlığı, teçhizat ve diğer araç-gereçlerin müsadere için talep alan bir Taraf Devlet, iç hukuk sistemi dâhilinde mümkün olan en geniş ölçüde;

(a) Bu talebi, bir müsadere kararının verilmesi ve böyle bir kararın verilmesi durumunda infazı amacıyla, kendi yetkili makamlarına iletecek; ya da,

(b) Bu Sözleşmenin 31 inci maddesinin 1 inci fıkrası ve 54 üncü maddesinin 1 (a) bendine uygun olarak talepte bulunan Taraf Devletin ülkesindeki bir

mahkeme tarafından verilen müsadere kararını, 31 inci maddenin 1 inci fıkrasında sözü edilen ve kendi ülkesinde bulunan suç geliri, malvarlığı, teçhizat veya diğer araç-gereçler ile bağlantılı olduğu ölçüde, talep çerçevesinde infaz edilmek üzere, yetkili makamlarına iletacaktır.

2. Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suç üzerinde yargı yetkisi bulunan diğer bir Taraf Devletin talebi üzerine, gerek talepte bulunan Taraf Devlet, gerekse bu maddenin 1 inci fıkrası çerçevesinde yapılan talep uyarınca talep edilen Taraf Devlet tarafından verilecek karar gereğince müsadere yapılması amacıyla, talep edilen Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 31 inci maddesinin 1 inci fıkrasında belirtilen suç gelirleri, malvarlığı, teçhizat veya diğer araç-gereçlerin tespiti, izlenmesi ve dondurulması veya el konulması için önlemler alacaktır.

3. Bu Sözleşmenin 46 ncı maddesinin hükümleri, uyarlanmak suretiyle bu maddeye de uygulanır. 46 ncı maddenin 15 inci fıkrasında belirtilen hususlara ek olarak, bu maddeye istinaden yapılan talepler aşağıdakileri de içerecektir:

a) Bu maddenin 1 (a) bendi ile ilgili bir talep olması durumunda, talepte bulunan Taraf Devletin kendi iç hukukuna uygun olarak müsadere kararının takibini yapabilmesine yetecek biçimde, mümkün olduğu ölçüde bulunduğu yer ve gerektiğinde tahmini değeri de dâhil olmak üzere, müsadere edilecek olan malvarlığının bir tanımı ve talepte bulunulan Taraf Devletin dayandığı vak'a beyanı;

b) Bu maddenin 1 (b) fıkrası ile ilgili bir talep olması durumunda, talepte bulunan Taraf Devletin çıkardığı ve talebe esas olan müsadere kararının yasal olarak geçerli bir örneği, bir vak'a beyanı ve kararın hangi ölçüde yerine getirilmesinin istendiğine ilişkin bilgi, iyi niyetli üçüncü kişilere yeterli bildirimde bulunmak ve işlemlerin hukuka uygun olmasını sağlamak amacıyla talepte bulunan Taraf Devlet tarafından alınan önlemleri belirten bir beyan ve müsadere kararının nihaî olduğuna ilişkin bir beyan;

c) Bu maddenin 2 nci fıkrası ile ilgili bir talep olması durumunda, talepte bulunan Taraf Devletin dayandığı bir vak'abeyanı, talep edilen işlemlerin tanımı ve mevcut ise talebe esas kararın yasal olarak geçerli bir örneği.

4. Bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkralarında yer alan karar ve işlemler, talepte bulunulan Taraf Devlet tarafından, kendi iç hukuk hükümlerine ve usul kurallarına veya talepte bulunan Taraf Devletle ilişkilerinde bağlı olduğu

herhangi bir ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeye uygun ve tâbi olarak yerine getirilecektir.

5. Her Taraf Devlet, bu maddeye işlerlik sağlayan kendi yasa ve düzenlemelerinin ve bu yasa ve düzenlemelerde sonradan yapılacak değişikliklerin birer örneğini veya bunların bir tanımını Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine iletecektir.

6. Eğer bir Taraf Devlet bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkralarında belirtilen önlemlerin alınmasını, ilgili bir andlaşmanın mevcudiyeti şartına bağlamışsa, o Taraf Devlet bu Sözleşmeyi gerekli ve yeterli bir andlaşma zemini olarak kabul edecektir.

7. Talepte bulunulan Taraf Devlet zamanlıca ve yeterli delil elde etmez ya da malvarlığının değeri çok az ise, bu madde çerçevesindeki işbirliği reddedilebilir ya da geçici önlemler kaldırılabilir.

8. Talepte bulunulan Taraf Devlet, bu madde gereğince alınmış olan herhangi bir geçici önlemi kaldırmadan evvel, talepte bulunulan Taraf Devlet, mümkün olduğunda, talepte bulunan Taraf Devlete önlemin sürdürülmesi lehine gerekçelerini sunması için bir şans tanıyacaktır.

9. Bu maddenin hükümleri iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarına hâlel getirecek biçimde yorumlanmayacaktır.

Özel İşbirliği

Madde 56 - İç hukukuna aykırı olmamak kaydıyla, her Taraf Devlet, bilgi göndermenin alıcı Taraf Devletin soruşturma, kovuşturma ve yargılamaları başlatmasına ya da yürütmesine yardımcı olacağını ya da o Taraf Devleti Sözleşmenin bu bölümü çerçevesinde bir talepte bulunmaya yönelteceğini değerlendirmesi halinde, kendi yürüttüğü soruşturma, kovuşturma ve yargılamalara hâlel gelmeksizin, diğer Taraf Devlete, daha önce bir talebi olmaksızın, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirleri hakkında bilgi gönderebilmeyi teminen önlem almaya çaba gösterecektir.

Malvarlığının İadesi ve Tasarrufu

Madde 57 - 1. Bir Taraf Devlet tarafından bu Sözleşmenin 31 inci ya da 55 inci maddesine dayanarak müsadere edilmiş malvarlığı, bu maddenin 3 üncü

fıkrası gereğince önceki yasal maliklerine iade edilmesi dâhil olmak üzere, o Taraf Devlet tarafından, bu Sözleşmenin hükümlerine ve iç hukukuna uygun olarak tasarruf edilecektir.

2. Her Taraf Devlet, diğer bir Taraf Devletin bu Sözleşmeye uygun bir talebi üzerine, iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarını gözetmek suretiyle, yetkili makamlarının müsadere edilen malvarlığını iade edebilmelerini teminen, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, gerekli yasal ve diğer önlemleri alacaktır.

3. Talep edilen Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 46 ncı ve 55 inci maddelerine ve bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkralarına uygun olarak:

(a) Bu Sözleşmenin 17 nci ve 23 üncü maddelerinde bahsedildiği üzere, kamu fonlarının zimmete geçirilmesi ya da zimmete geçirilen kamu fonlarının aklanması hallerinde, 55 inci maddeye uygun biçimde ve talepte bulunan Taraf Devletteki nihai bir hükme dayanmak suretiyle müsadere yapılmışsa, ki talepte bulunulan Taraf Devlet müsadereye esas teşkil eden hükmün nihai olması şartından sarfınazar edebilir, müsadere edilen malvarlığını talep eden Taraf Devlete iade edecektir;

(b) Bu Sözleşmede öngörülen diğer herhangi bir suç gelirine ilişkin olarak, 55 inci maddeye uygun biçimde ve talepte bulunan Taraf Devletteki nihai bir hükme dayanmak suretiyle müsadere yapılmışsa, ki talepte bulunulan Taraf Devlet müsadereye esas teşkil eden hükmün nihai olması şartından sarfınazar edebilir, talepte bulunan Taraf Devletin, müsadere edilen malvarlığına ilişkin önceki mülkiyet hakkını talepte bulunulan Taraf Devlete makul biçimde kanıtlaması ya da talepte bulunulan Taraf Devletin, müsadere edilen malvarlığını iade etmek üzere talepte bulunan Taraf Devletteki zararı kabul etmesi halinde, müsadere edilen malvarlığını talepte bulunan Taraf Devlete iade edecektir;

(c) Diğer bütün hallerde, müsadere edilen malvarlığını talepte bulunan Taraf Devlete iade etmeyi, bu malvarlığını önceki yasal maliklerine iade etmeyi ya da suç mağdurlarını tazmin etmeyi öncelikle değerlendirecektir.

4. Uygun olan hallerde, diğer Taraf Devletler aksini kararlaştırmadıkça, talepte bulunulan Taraf Devlet, müsadere edilen malvarlığının bu madde gereğince iade ya da tasarruf edilmesine neden olan soruşturma, kovuşturma ya da yargılamalardan kaynaklanan makul masrafları mahsup edebilir.

5. Uygun olan hallerde, Taraf Devletler, müsadere edilen malvarlığının nihâî tasarrufu amacıyla, her olay için ayrı ayrı anlaşmalar ya da karşılıklı kabul edilebilir düzenlemeler yapmayı da özel olarak değerlendirebilir.

Malî İstihbarat Birimi

Madde 58 - Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin transfer edilmesinin önlenmesi, bununla mücadele edilmesi ve bu gelirlerin geri alınmasına yönelik yol ve yöntemlerin teşvik edilmesi amacıyla birbirleriyle işbirliği yapacak ve bu maksatla, şüpheli malî işlem raporlarını almak, analiz etmek ve yetkili makamlara iletmekten sorumlu bir malî istihbarat birimi kurmayı değerlendirecektir.

İkili ve Çok Taraflı Anlaşma ve Düzenlemeler

Madde 59 - Taraf Devletler, Sözleşmenin bu bölümü uyarınca yürütülen uluslararası işbirliğinin etkinliğini artırmak amacıyla ikili ya da çok taraflı anlaşmalar veya düzenlemeler yapmayı değerlendirecektir.

BÖLÜM VI

TEKNİK YARDIM VE BİLGİ DEĞİŞİMİ

Eğitim ve Teknik Yardım

Madde 60 - 1. Her Taraf Devlet, gerekli olduğu ölçüde, yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadeleden sorumlu personeli için bilimsel eğitim programları başlatacak, yürütecek ve geliştirecektir. Bu eğitim programları, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdaki konuları içerebilir:

(a) Delil toplama ve soruşturma yöntemlerinin kullanımı dâhil olmak üzere, yolsuzluğun önlenmesi, tespit edilmesi, soruşturulması, cezalandırılması ve kontrol edilmesine yönelik etkili önlemler;

(b) Stratejik yolsuzlukla mücadele politikasının geliştirilmesi ve planlanmasında kapasite oluşturulması;

(c) Sözleşmenin şartlarına uygun biçimde karşılıklı adlî yardım taleplerinin hazırlanması konusunda yetkili makamların eğitilmesi;

(d) Kuruluşların, kamu alımları dâhil olmak üzere kamu hizmet yönetimi ve kamu maliyesi yönetiminin ve özel sektörün değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi;

(e) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin transfer edilmesinin önlenmesi, bununla mücadele edilmesi ve bu gelirlerin geri alınması;

(f) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin tespit edilmesi ve dondurulması;

(g) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin hareketinin ve bu gelirlerin transfer edilmesi, gizlenmesi ve değiştirilmesinde kullanılan yöntemlerin izlenmesi;

(h) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin iade edilmesini kolaylaştırmak için uygun ve etkili yasal ve idarî düzenek ve yöntemler;

(i) Yargı makamları ile işbirliği yapan mağdur ve tanıkların korunmasında kullanılan yöntemler; ve

(j) Ulusal ve uluslararası düzenlemeler ile lisan eğitimi.

2. Taraf Devletler, kapasitelerine uygun olarak, özellikle kalkınmakta olan ülkelerin yararına, bunların yolsuzlukla mücadele plan ve programlarına yönelik olarak, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen alanlardaki maddî destek ile eğitim dâhil olmak üzere, birbirine en geniş biçimde teknik yardım sağlamayı; ayrıca, iade ve karşılıklı adlî yardım alanlarında Taraf Devletler arasında işbirliğini kolaylaştıracak eğitim, yardım ve gerekli deneyim ile uzmanlık bilgisinin karşılıklı değişimini sağlamayı değerlendirecektir.

3. Taraf Devletler, gerekli olduğu ölçüde, uluslararası ve bölgesel örgütlerdeki ve ilgili ikili ve çok taraflı anlaşmalar ve düzenlemeler çerçevesindeki operasyonel ve eğitim faaliyetlerini en üst düzeye çıkarma çabalarını artıracaktır.

4. Taraf Devletler, yetkili makamlar ve toplumun katılımıyla, yolsuzlukla mücadele strateji ve eylem planlarını geliştirmek üzere, talep halinde, yolsuzluğun ilgili ülkelerdeki çeşitleri, nedenleri, etkileri ve maliyetine ilişkin değerlendirme, çalışma ve araştırmaları yürütmeye birbirine yardım etmeyi değerlendirecektir.

5. Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin geri alınmasını kolaylaştırmak üzere, bu amaca ulaşılmasına yardımcı olabilecek uzmanların isimlerini birbirine bildirmek suretiyle işbirliği yapabilirler.

6. Taraf Devletler, işbirliği ve teknik yardımı teşvik etmek ve kalkınmakta olan ülkeler ile ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerin özel problemleri ve gereksinimleri dâhil olmak üzere, müşterek problemlerin tartışılmasını sağlamak üzere altbölgesel, bölgesel ve uluslararası konferans ve seminerlerden istifade etmeyi değerlendirecektir.

7. Taraf Devletler, kalkınmakta olan ülkeler ile ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerin bu Sözleşmeyi uygulama çabalarına, teknik yardım program ve projeleri aracılığı ile malî katkıda bulunmak amacıyla gönüllü düzenekler kurmayı değerlendirecektir.

8. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmenin uygulanmasına yönelik olarak kalkınmakta olan ülkelerdeki program ve projeleri Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Maddeler ve Suç Ofisi aracılığıyla desteklemek üzere, Ofise gönüllü katkılarda bulunmayı değerlendirecektir.

Yolsuzluğa İlişkin Bilgilerin Toplanması, Değişimi ve Analizi

Madde 61 - 1. Her Taraf Devlet, uzmanlarla danışma halinde, yolsuzluk suçlarının işlendiği hallerin yanı sıra, ülkesindeki yolsuzluk eğilimlerini analiz etmeyi değerlendirecektir.

2. Taraf Devletler, yolsuzlukla mücadele ve yolsuzluğun önlenmesine yönelik en iyi uygulamalar hakkındaki bilginin yanı sıra, mümkün olduğu ölçüde ortak tanımlar, standartlar ve metodolojilerin geliştirilmesi amacıyla, yolsuzluk ve bilgiye ilişkin istatistikleri ve analitik uzmanlığı geliştirmeyi ve bunları birbirleriyle ve uluslararası ve bölgesel örgütler aracılığıyla paylaşmayı değerlendirecektir.

3. Her Taraf Devlet yolsuzlukla mücadele politikalarını ve aldığı önlemleri izlemeyi ve bunların etkinlik ve verimliliğini ölçmeyi değerlendirecektir.

Diğer Önlemler: Sözleşmenin Ekonomik Kalkınma ve Teknik Yardım Aracılığıyla Uygulanması

Madde 62 - 1. Taraf Devletler, yolsuzluğun genel olarak toplum ve özellikle sürdürülebilir kalkınma üzerindeki olumsuz etkilerini göz önüne alarak, bu Sözleşmenin en uygun biçimde uygulanmasına olanak tanıyan önlemleri uluslararası işbirliği yoluyla, mümkün olan en geniş biçimde alacaktır.

2. Taraf Devletler, mümkün olduğu ölçüde ve uluslararası ve bölgesel örgütlerin yanı sıra birbirleriyle işbirliği içinde, aşağıdaki hususlar için somut çaba göstereceklerdir:

(a) Kalkınmakta olan ülkelerin yolsuzluğu önleme ve yolsuzlukla mücadele etme kapasitelerini güçlendirmek maksadıyla, bu ülkelerle değişik seviyelerdeki işbirliğini artırmak;

(b) Kalkınmakta olan ülkelerin etkin bir biçimde yolsuzluğu önlemek ve yolsuzlukla mücadele etmek için gösterdikleri çabaları desteklemek ve bu Sözleşmeyi başarılı bir biçimde uygulamalarına yardım etmek için malî ve maddî yardımı arttırmak;

(c) Kalkınmakta olan ve ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelere, bu Sözleşmenin uygulanması için duydukları ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı olmak için teknik yardım sağlamak. Bu maksatla, Taraf Devletler, bir Birleşmiş Milletler fonu düzeneğinde özel olarak bu amaçla belirlenen bir hesaba yeterli ve düzenli olarak gönüllü katkılarda bulunmaya çaba gösterecektir. Taraf Devletler, ayrıca, iç hukuklarına ve bu Sözleşmenin hükümlerine uygun olarak, bu Sözleşme hükümleri uyarınca müsadere edilmiş suç gelirlerinin veya malvarlığının parasal bir yüzdesini yahut bu paraya tekabül eden meblağı, söz konusu hesaba bağışlamayı özel olarak değerlendirebilirler;

(d) Diğer Taraf Devletleri ve malî kuruluşları, özellikle bu Sözleşmenin amaçlarına ulaşmalarına yardım edebilmek için kalkınmakta olan ülkelere daha fazla eğitim programları ve modern teçhizat sağlama suretiyle, gerektiğinde, bu maddeye uygun olarak yürütülen çabalara katılmaya teşvik ve ikna etmek.

3. Bu önlemler, mümkün olduğu ölçüde, mevcut dış yardım taahhütlerine veya ikili, bölgesel veya uluslararası düzeydeki diğer malî işbirliği düzenlemelerine halel getirmeyecektir.

4. Taraf Devletler, bu Sözleşmede öngörülen uluslararası işbirliği yöntemlerinin etkili olabilmesi ve yolsuzluğun önlenmesi, tespiti ve kontrol edilmesi için gerekli olan malî düzenlemeleri dikkate almak suretiyle, maddî ve lojistik yardım konusunda ikili veya çok taraflı anlaşmalar veya düzenlemeler yapabilirler.

BÖLÜM VII

UYGULAMA MEKANİZMALARI

Sözleşmeye Taraf Devletler Konferansı

Madde 63 - 1. Taraf Devletlerin bu Sözleşmedeki hedeflere ulaşabilmeleri için kapasitelerini ve aralarındaki işbirliğini artırmak, bu Sözleşmenin uygulanmasını teşvik etmek ve gözden geçirmek amacıyla, bu Sözleşmeye Taraf Devletler Konferansı kurulur.

2. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Taraf Devletler Konferansını, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesini müteakip en geç bir yıl içinde toplayacaktır. Daha sonra, Taraf Devletler Konferansının olağan toplantıları Konferans tarafından kabul edilen usul kurallarına uygun olarak yapılacaktır.

3. Taraf Devletler Konferansı, usul kurallarını, gözlemcilerin kabulü ve katılımına ilişkin kurallar da dâhil olmak üzere, bu maddede öngörülen faaliyetlerin yürütülmesine yönelik kuralları ve bu faaliyetlerin yerine getirilmesinde ortaya çıkan masrafların ödenmesine ilişkin kuralları belirleyecektir.

4. Taraf Devletler Konferansı, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen hedeflere ulaşmak için, aşağıdakiler dâhil olmak üzere, faaliyetler ve çalışma usul ve yöntemleri üzerinde mutabakat sağlayacaktır:

(a) Gönüllü katkılarda bulunmanın teşvik edilmesi dâhil olmak üzere, Taraf Devletlerin, bu Sözleşmenin 60 ıncı ve 62 nci maddeleri ile II. ilâ V. bölümlerindeki faaliyetlerinin kolaylaştırılması;

(b) Diğerlerinin yanı sıra, bu maddede bahsedildiği üzere gerekli bilgilerin yayımlanması suretiyle, Taraf Devletler arasında, yolsuzluk model ve eğilimleri, yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadelede başarılı uygulamalar ve suç gelirlerinin iadesine ilişkin bilgi değişiminin kolaylaştırılması;

(c) İlgili uluslararası ve bölgesel örgüt ve düzenekler ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapılması;

(d) İş yükünün gereksiz yere artmasını önlemek amacıyla, diğer uluslararası ve bölgesel düzenekler tarafından yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadele çerçevesinde elde edilen gerekli bilgilerden uygun biçimde istifade edilmesi;

(e) Bu Sözleşmenin Taraf Devletler tarafından uygulanmasının düzenli aralıklarla gözden geçirilmesi;

(f) Bu Sözleşmenin ve uygulanmasının geliştirilmesi için önerilerde bulunulması;

(g) Taraf Devletlerin, bu Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin teknik yardım ihtiyaçlarına önem verilmesi ve bu bağlamda, gerekli görülebilecek önerilerde bulunulması.

5. Bu maddenin 4 üncü fıkrasının amaçları bakımından, Taraf Devletler Konferansı, bu Sözleşmenin uygulanmasında alınan önlemlere ve karşılaşılan güçlüklerle ilişkin gerekli bilgileri, Taraflarca temin edilen malumat ve kendisi tarafından tesis edilebilecek ek gözden geçirme düzenekleri aracılığıyla elde edecektir.

6. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeyi uygulamak için alınan yasal ve idarî önlemlerin yanı sıra, plan, program ve uygulamaları hakkındaki bilgileri Taraf Devletler Konferansına, Konferans tarafından talep edildiği biçimde temin edecektir. Taraf Devletler Konferansı, diğerlerinin yanı sıra, Taraf Devletler ve yetkili uluslararası örgütlerce temin edilenler dâhil olmak üzere, bilgilerin alınması ve işleme tâbi tutulmasının en etkili yöntemini araştıracaktır. Taraf Devletler Konferansınca kabul edilecek usule uygun olarak akredite edilen ilgili sivil toplum örgütlerinin temin ettiği veriler de ayrıca değerlendirilebilir.

7. Bu maddenin 4 üncü ve 6 ncı fıkraları uyarınca, Taraf Devletler Konferansı, gerekli görürse, Sözleşmenin etkili biçimde uygulanmasına yardımcı olmak üzere uygun bir düzenek ya da birim kuracaktır.

Yazmanlık

Madde 64 - 1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Sözleşmeye Taraf Devletler Konferansına gereken yazmanlık hizmetlerini sağlayacaktır.

2. Yazmanlık:

a) Taraf Devletler Konferansına, bu Sözleşmenin 63 üncü maddesinde öngörülen faaliyetleri yürütmelerinde yardım edecek ve Taraf Devletler Konferansının oturumları için gereken düzenlemeleri ve hizmetleri sağlayacak;

b) Talep üzerine, Taraf Devletlere, bu Sözleşmenin 63 üncü maddesinin 5 inci ve 6 ncı fıkralarında öngörüldüğü üzere, Taraf Devletler Konferansına bilgi temin etmelerinde yardım edecek; ve

c) İlgili uluslararası ve bölgesel kuruluşların yazmanlıkları ile gerekli eşgüdümü sağlayacaktır.

BÖLÜM VIII

NIHAİ HÜKÜMLER

Sözleşmenin Uygulanması

Madde 65 - 1. Her Taraf Devlet, yasal ve idarî önlemler dâhil, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, bu Sözleşmedeki yükümlülüklerinin yerine getirilmesini sağlamak için gereken önlemleri alacaktır.

2. Her Taraf Devlet, yolsuzlukla mücadele ve yolsuzluğun önlenmesi için bu Sözleşme ile sağlananlardan daha sıkı ve ağır önlemleri alabilir.

Uyuşmazlıkların Çözümü

Madde 66 - 1. Taraf Devletler, bu Sözleşmenin yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıkları görüşme yoluyla çözmek için çaba gösterecektir.

2. İki veya daha fazla Taraf Devlet arasında, bu Sözleşmenin yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin olarak makul bir süre içerisinde görüşme yoluyla çözülemeyen herhangi bir uyuşmazlık, bu Taraf Devletlerden birinin talebi üzerine, tahkime götürülecektir. Eğer tahkim talebinin yapıldığı tarihten 6 ay

sonra, Taraf Devletler tahkimin oluşturulmasına ilişkin bir mutabakat sağlayamazlarsa, bu Taraf Devletlerden herhangi biri uyuşmazlığı, Divan'ın statüsüne uygun bir taleple, Uluslararası Adalet Divanı'na götürebilir.

3. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye ilişkin imzalama, onaylama, kabul ya da uygun bulma yahut katılım sırasında, kendisini bu maddenin 2 nci fıkrası ile bağlı saymadığını bildirebilir. Diğer Taraf Devletler, böyle bir çekince koyan Taraf Devlet bakımından bu maddenin 2 nci fıkrası ile bağlı olmayacaktır.

4. Bu maddenin 3 üncü fıkrası uyarınca çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirmek suretiyle, herhangi bir zamanda bu çekinceyi kaldırabilir.

İmza, Onay, Kabul, Uygun Bulma ve Katılım

Madde 67 - 1. Bu Sözleşme, 9-11 Aralık 2003 tarihleri arasında Meksika'nın Merida kentinde ve ondan sonra da 9 Aralık 2005 tarihine kadar New York'daki Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde bütün Devletlerin imzasına açık olacaktır.

2. Bu Sözleşme, bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca, üyelerinden en az bir Devletin bu Sözleşmeyi imzalaması koşuluyla, bölgesel ekonomik bütünleşme örgütlerinin imzasına da açık olacaktır.

3. Bu Sözleşme, onaylamaya, kabule veya uygun bulmaya tâbidir. Onaylama, kabul veya uygun bulma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilecektir. Bir bölgesel ekonomik bütünleşme örgütü, üye Devletlerinden en az biri öyle yaptığı takdirde, onaylama, kabul veya uygun bulma belgesini tevdi edebilir. Bu tür örgütler, onaylama, kabul veya uygun bulma belgelerinde, bu Sözleşmeyle düzenlenen konulara ilişkin yetkilerinin sınırını beyan edecektir. Bu örgütler yetkilerinin kapsamına ilişkin herhangi bir değişikliği de saklayıcıya bildirecektir.

4. Bu Sözleşme herhangi bir Devletin veya üye Devletlerinden en az birisi bu Sözleşmeye taraf olan herhangi bir bölgesel ekonomik bütünleşme örgütünün katılımına açıktır. Katılım belgeleri, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilecektir. Katılım sırasında, bölgesel ekonomik bütünleşme örgütü bu sözleşmeyle düzenlenen konulara ilişkin yetkilerinin sınırını beyan edecektir. Bu tür bir örgüt yetkilerinin kapsamına ilişkin herhangi bir değişikliği de saklayıcıya bildirecektir.

Yürürlüğe Girme

Madde 68 - 1. Bu Sözleşme, otuzuncu onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin tevdi edildiği tarihten sonraki doksanıncı günde yürürlüğe girecektir. Bu fıkranın amaçları bakımından, bölgesel bir ekonomik bütünleşme örgütü tarafından tevdi edilmiş herhangi bir belge, bu tür örgütlere üye Devletler tarafından tevdi edilenlere ilave olarak sayılmayacaktır.

2. Bu Sözleşmeyi otuzuncu belgenin tevdiinden sonra onaylayan, kabul eden, uygun bulan ya da katılan her Devlet veya bölgesel bir ekonomik bütünleşme örgütü bakımından, bu Sözleşme, bu Devlet ya da bölgesel ekonomik bütünleşme örgütünün ilgili belgeyi tevdiinden otuz gün sonraki tarih ile bu maddenin 1 inci fıkrası gereğince Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarihten hangisi daha sonra ise, o tarihte yürürlüğe girecektir.

Değişiklikler

Madde 69 - 1. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beşinci yılın sonunda, bir Taraf Devlet bir değişiklik önerisinde bulunabilir ve bunu Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine sunabilir. Genel Sekreter, bunun üzerine, değişiklik önerisini Taraf Devletlere ve bu Sözleşmeye Taraf Devletler Konferansına, önerilerin görüşülmesi ve karara bağlanması amacıyla iletacaktır. Taraf Devletler Konferansı her bir değişiklik üzerinde oydaşmaya varabilmek için her türlü çabayı gösterecektir. Eğer, oydaşmaya yönelik bütün çabalar tükenmiş ve anlaşmaya varılamamışsa, değişikliğin kabul edilmesi için son çare olarak Taraf Devletler Konferansında hazır bulunan ve oy kullanan Taraf Devletlerin üçte iki oy çokluğu aranacaktır.

2. Bölgesel ekonomik bütünleşme örgütleri, kendi yetkileri dâhilindeki konularda, bu maddedeki oy haklarını, bu Sözleşmeye Taraf olan kendi üye Devletlerinin sayısına eşit sayıda oyla kullanacaktır. Bu tür bir örgüte üye Devletler kendi oy haklarını kullanırlarsa, örgüt oy hakkını; örgüt oy hakkını kullanırsa, üye Devletler oy haklarını kullanamazlar.

3. Bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca kabul edilen bir değişiklik Taraf Devletlerce, onaya, kabule veya uygun bulmaya tâbidir.

4. Bir Taraf Devlet açısından bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca kabul edilen bir değişiklik, bu tür bir değişikliğe ilişkin onaylama, kabul veya uygun bulma

belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edildiği tarihten doksan gün sonra yürürlüğe girecektir.

5. Yürürlüğe giren bir değişiklik, bağlanmaya dair rızalarını belirten Taraf Devletler için bağlayıcılık kazanacaktır. Diğer Taraf Devletler ise bu Sözleşmenin hükümleriyle ve daha önce onaylamış, kabul etmiş veya uygun bulmuş oldukları herhangi bir değişiklik ile bağlı kalmaya devam edeceklerdir.

Çekilme

Madde 70 - 1. Bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yapacağı yazılı bir bildirimle bu Sözleşmeden çekilebilir. Bu tür bir çekilme, bildirimin Genel Sekreter tarafından teslim alınmasından bir yıl sonra yürürlüğe girecektir.

2. Bölgesel bir ekonomik bütünleşme örgütünün bu Sözleşmeye taraf olma durumu, örgütün üyesi bütün Devletlerin Sözleşmeden çekilmeleri halinde sona erer.

Saklayıcı ve Kullanılacak diller

Madde 71 - 1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Sözleşmenin saklayıcısı olarak tayin edilmiştir.

2. Bu Sözleşmenin Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinlerinin eşit derecede geçerli olduğu özgün metni, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından saklanacaktır.

İlgili Hükümetleri tarafından usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş altta imzaları bulunan tam yetkili temsilciler bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

TÜRK CEZA KANUNU

Kanun numarası : 5237

R.G. tarihi ve sayısı : 12 Ekim 2004 – 25611

[...]

BİRİNCİ KİTAP

GENEL HÜKÜMLER

BİRİNCİ KISIM

TEMEL İLKELER, TANIMLAR VE UYGULAMA ALANI

BİRİNCİ BÖLÜM

TEMEL İLKELER VE TANIMLAR

Ceza Kanununun Amacı

MADDE 1 - (1) Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir. Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmiştir.

Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi

MADDE 2 - (1) Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz.

(2) İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz.

(3) Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.

Adalet ve Kanun Önünde Eşitlik İlkesi

MADDE 3 - (1) Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur.

(2) Ceza Kanununun uygulamasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, milli veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konuları yönünden ayırım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaz.

Kanunun Bağlayıcılığı

MADDE 4 - (1) Ceza Kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz.

(2) (Mülga : 29/6/2005 – 5377/1 md.) **Özel Kanunlarla İlişki**

MADDE 5 - (1) Bu Kanunun genel hükümleri, özel ceza Kanunları ve ceza içeren Kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanır.

Tanımlar

MADDE 6 - (1) Ceza Kanunlarının uygulanmasında;

- a) Vatandaş deyiminden; fiili işlediği sırada Türk vatandaşı olan kişi,
- b) Çocuk deyiminden; henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişi,
- c) Kamu görevlisi deyiminden; kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi,
- d) Yargı görevi yapan deyiminden; yüksek mahkemeler, adli ve idari mahkemeler üye ve hakimleri ile Cumhuriyet savcısı ve avukatlar,
- e) Gece vakti deyiminden; güneşin batmasından bir saat sonra başlayan ve doğmasından bir saat evvele kadar devam eden zaman süresi,
- f) Silah deyiminden;
 - 1. Ateşli silahlar,
 - 2. Patlayıcı maddeler,
 - 3. Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet,
 - 4. Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler,
 - 5. Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler,
- g) Basın ve yayın yolu ile deyiminden; her türlü yazılı, görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim aracıyla yapılan yayınlar,
- h) İtiyadi suçlu deyiminden; kasıtlı bir suçun temel şeklini ya da daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekillerini bir yıl içinde ve farklı zamanlarda ikiden fazla işleyen kişi,
- i) Suçu meslek edinen kişi deyiminden; kısmen de olsa geçimini suçtan elde ettiği kazançla sağlamaya alışmış kişi,

j) Örgüt mensubu suçlu deyiminden; bir suç örgütünü kuran, yöneten, örgüte katılan veya örgüt adına diğerleriyle birlikte veya tek başına suç işleyen kişi, anlaşılır.

İKİNCİ BÖLÜM

KANUNUN UYGULAMA ALANI

Zaman Bakımından Uygulama

MADDE 7 - (1) İşlendiği zaman yürürlükte bulunan Kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. İşlendikten sonra yürürlüğe giren Kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı da kimse cezalandırılmaz ve hakkında güvenlik tedbiri uygulanamaz. Böyle bir ceza veya güvenlik tedbiri hükmolunmuşsa infazı ve Kanuni neticeleri kendiliğinden kalkar.

(2) Suçun işlendiği zaman yürürlükte bulunan Kanun ile sonradan yürürlüğe giren Kanunların hükümleri farklı ise, failin lehine olan Kanun uygulanır ve infaz olunur.

(3) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/2 md.) Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrürle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır.

(4) Geçici veya süreli Kanunların, yürürlükte bulundukları süre içinde işlenmiş olan suçlar hakkında uygulanmasına devam edilir.

Yer Bakımından Uygulama

MADDE 8 - (1) Türkiye'de işlenen suçlar hakkında Türk Kanunları uygulanır. Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye'de işlenmesi veya neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi halinde suç, Türkiye'de işlenmiş sayılır.

(2) Suç;

a) Türk kara ve hava sahaları ile Türk karasularında,

b) Açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasında, Türk deniz ve hava araçlarında veya bu araçlarla,

c) Türk deniz ve hava savaş araçlarında veya bu araçlarla,

d) Türkiye'nin kıt'a sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı,

işlendiğinde Türkiye'de işlenmiş sayılır.

Yabancı Ülkede Hüküm Verilmesi

MADDE 9 - (1) Türkiye'de işlediği suçtan dolayı yabancı ülkede hakkında hüküm verilmiş olan kimse, Türkiye'de yeniden yargılanır.

Görev Suçları

MADDE 10 - (1) Yabancı ülkede Türkiye namına memuriyet veya görev üstlenmiş olup da bundan dolayı bir suç işleyen kimse, bu fiile ilişkin olarak yabancı ülkede hakkında mahkûmiyet hükmü verilmiş bulunsa bile, Türkiye'de yeniden yargılanır.

Vatandaş Tarafından İşlenen Suç

MADDE 11 - (1) Bir Türk vatandaşı, 13 üncü maddede yazılı suçlar dışında, Türk Kanunlarına göre aşağı sınırı bir yıldan az olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede işlediği ve kendisi Türkiye'de bulunduğu takdirde, bu suçtan dolayı yabancı ülkede hüküm verilmemiş olması ve Türkiye'de kovuşturulabilirliğin bulunması koşulu ile Türk Kanunlarına göre cezalandırılır.

(2) Suç, aşağı sınırı bir yıldan az hapis cezasını gerektirdiğinde yargılama yapılması zarar görenin veya yabancı hükûmetin şikayetine bağlıdır. Bu durumda şikayet, vatandaşın Türkiye'ye girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılmalıdır.

Yabancı Tarafından İşlenen Suç

MADDE 12 - (1) Bir yabancı, 13 üncü maddede yazılı suçlar dışında, Türk Kanunlarına göre aşağı sınırı en az bir yıl hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede Türkiye'nin zararına işlediği ve kendisi Türkiye'de bulunduğu takdirde, Türk Kanunlarına göre cezalandırılır. Yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlıdır.

(2) Yukarıdaki fıkrada belirtilen suçun bir Türk vatandaşının veya Türk Kanunlarına göre kurulmuş özel hukuk tüzel kişinin zararına işlenmesi ve failin Türkiye'de bulunması halinde, bu suçtan dolayı yabancı ülkede hüküm verilmemiş olması koşulu ile suçtan zarar görenin şikayeti üzerine fail, Türk Kanunlarına göre cezalandırılır.

(3) Mağdur yabancı ise, aşağıdaki koşulların varlığı halinde fail, Adalet Bakanının istemi ile yargılanır:

a) Suçun, Türk Kanunlarına göre aşağı sınırı üç yıldan az olmayan hapis cezasını gerektirmesi.

b) Suçluların geri verilmesi anlaşmasının bulunmaması veya geri verilme isteminin suçun işlendiği ülkenin veya failin uyruğunda bulunduğu devletin hükûmeti tarafından kabul edilmemiş olması.

(4) Birinci fıkra kapsamına giren suçtan dolayı yabancı mahkemece mahkûm edilen veya herhangi bir nedenle davası veya cezası düşen veya beraat eden yahut suç kovuşturulabilir olmaktan çıkan yabancı hakkında Adalet Bakanının istemi üzerine Türkiye'de yeniden yargılama yapılır.

(5) (Ek: 6545 - 18.6.2014 / m.56) Birinci fıkra kapsamına giren hâllerde rüşvet ve nüfuz ticareti suçlarından dolayı yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlı değildir.

Diğer Suçlar

MADDE 13 - (1) Aşağıdaki suçların, vatandaş veya yabancı tarafından, yabancı ülkede işlenmesi halinde, Türk Kanunları uygulanır:

a) İkinci Kitap, Birinci Kısım altında yer alan suçlar.

b) İkinci Kitap, Dördüncü Kısım altındaki Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Bölümlerde yer alan suçlar.

c) İşkence (madde 94, 95).

d) Çevrenin kasten kirletilmesi (madde 181).

e) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188), uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190).

f) Parada sahtecilik (madde 197), para ve kıymetli damgaları imale yarayan araçların üretimi ve ticareti (madde 200), mühürde sahtecilik (madde 202).

g) Fuhuş (madde 227).

h) (...) (Madde 13 ün birinci fıkrasının h bendi, 26.6.2009 tarih ve 5918 sayılı Kanun'un 1. maddesi hükmü gereğince yürürlükten kaldırılmıştır.)

i) Deniz, demiryolu veya havayolu ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması (madde 223, fıkra 2, 3) ya da bu araçlara karşı işlenen zarar verme (madde 152) suçları.

(Ek fıkra: 5377 - 29.6.2005 / m.3) (2) İkinci Kitap, Dördüncü Kısım altındaki Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerde yer alanlar hariç; birinci fıkra kapsamına giren suçlardan dolayı Türkiye'de yargılama yapılması, Adalet Bakanının talebine bağlıdır. (*)_____

(3) Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yazılı suçlar dolayısıyla yabancı bir ülkede mahkûmiyet veya beraat kararı verilmiş olsa bile, Adalet Bakanının talebi üzerine Türkiye'de yargılama yapılır.

Seçimlik Cezalarda Soruşturma

MADDE 14 - (1) 11 ve 12 nci maddelerde belirtilen hallerde, soruşturma konusu suçun yer aldığı Kanun maddesinde hapis cezası ile adli para cezasından birinin uygulanması seçimlik sayılmış ise soruşturma veya kovuşturma açılmaz.

Soruşturma Koşulu Olan Cezanın Hesaplanması

MADDE 15 - (1) Miktarının soruşturma koşulu oluşturduğu hallerde ceza, soruşturma evresinde ileri sürülen Kanuni ağırlaştırıcı nedenlerin aşağı sınırı ve Kanuni hafifletici nedenlerin yukarı sınırı göz önünde bulundurularak hesaplanır.

Cezadan Mahsup

MADDE 16 - (1) Nerede işlenmiş olursa olsun bir suçtan dolayı, yabancı ülkede gözaltında, gözlem altında, tutuklulukta veya hükümlülükte geçen süre, aynı suçtan dolayı Türkiye'de verilecek cezadan mahsup edilir.

Hak Yoksunlukları

MADDE 17 - (1) Yukarıdaki maddelerde açıklanan hallerde mahkeme, yabancı mahkemelerden verilen ve Türk hukuk düzenine aykırı düşmeyen hükmün, Türk Kanunlarına göre bir haktan yoksunluğu gerektirmesi halinde, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine Türk Kanunlarındaki sonuçlarının geçerli olmasına karar verir.

Geri Verme

MADDE 18 - (...) (Madde 18, 5.5.2016 tarih ve 29703 sayılı R.G.'de yayımlanan, 23.4.2016 tarih ve 6706 sayılı Kanunun 36/ç. maddesi hükmü gereğince yürürlükten kaldırılmıştır.)

Yabancı Kanunun Göz Önünde Bulundurulması

MADDE 19 - (1) Türkiye'nin egemenlik alanı dışında işlenen suçlar dolayısıyla Türkiye'de yargılama yapılırken, Türk Kanununa göre verilecek olan ceza, suçun işlendiği ülke Kanununda öngörülen cezanın üst sınırından fazla olamaz.

(2) Ancak suçun;

a) Türkiye'nin güvenliğine karşı veya zararına olarak,

b) Türk vatandaşına karşı ya da Türk Kanunlarına göre kurulmuş özel hukuk tüzel kişisi zararına olarak,

İşlenmesi durumunda, yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.

İKİNCİ KISIM

CEZA SORUMLULUĞUNUN ESASLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

CEZA SORUMLULUĞUNUN ŞAHSİLİĞİ, KAST VE TAKSİR

Ceza Sorumluluğunun Şahsiliği

MADDE 20 - (1) Ceza sorumluluğu şahsidir. Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz.

(2) Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımını uygulanamaz. Ancak, suç dolayısıyla Kanunda öngörülen güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımlar saklıdır.

Kast

MADDE 21 - (1) Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun Kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.

(2) Kişinin, suçun Kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi halinde olası kast vardır. Bu halde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda müebbet hapis cezasına, müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur; diğer suçlarda ise temel ceza üçte birden yarısına kadar indirilir.

Taksir

MADDE 22 - (1) Taksirle işlenen fiiller, Kanunun açıkça belirttiği hallerde cezalandırılır.

(2) Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun Kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeden gerçekleştirilmesidir.

(3) Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi halinde bilinçli taksir vardır; bu halde taksirli suça ilişkin ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.

(4) Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir.

(5) Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.

(6) Taksirli hareket sonucu neden olunan netice, münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından, artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmışsa ceza verilmez; bilinçli taksir halinde verilecek ceza yarısından altıda birine kadar indirilebilir.

Netice Sebebiyle Ağırlaşmış Suç

MADDE 23 - (1) Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi halinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir.

İKİNCİ BÖLÜM

CEZA SORUMLULUĞUNU KALDIRAN VEYA AZALTAN NEDENLER

Kanunun Hükmü ve Amirin Emri

MADDE 24 - (1) Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez.

(2) Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.

(3) Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.

(4) Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin Kanun tarafından engellendiği hallerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur.

Meşru Savunma ve Zorunluluk Hali

MADDE 25 - (1) Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hal ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

(2) Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

Hakkın Kullanılması ve İlginin Rızası

MADDE 26 - (1) Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez.

(2) Kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde işlenen fiilden dolayı kimseye ceza verilmez.

Sınırın Aşılması

MADDE 27 - (1) Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırın kast olmaksızın aşılması halinde, fiil taksirle işlendiğinde de cezalandırılıyorsa, taksirli suç için Kanunda yazılı cezanın altıda birinden üçte birine kadarı indirilerek hükmolunur.

(2) Meşru savunmada sınırın aşılması mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmez.

Cebir ve Şiddet, Korkutma ve Tehdit

MADDE 28 - (1) Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hallerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır.

Haksız Tahrik

MADDE 29 - (1) Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onsekiz yıldan yirmidört yıla ve müebbet hapis cezası yerine oniki yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.

Hata

MADDE 30 - (1) Fiilin icrası sırasında suçun Kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hali saklıdır.

(2) Bir suçun daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hallerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

(3) Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

(Ek fıkra: 5377 - 29.6.2005 / m.4) (4) İşlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, cezalandırılmaz.

[...]

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Suçta Teşebbüs

MADDE 35 - (1) Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.

(2) Suça teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onüç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet

hapis cezası yerine dokuz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.

Gönüllü Vazgeçme

MADDE 36 - (1) Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Suçta İştirak

Faillik

MADDE 37 - (1) Suçun Kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur.

(2) Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan kişinin cezası, üçte birden yarısına kadar artırılır.

Azmettirme

MADDE 38 - (1) Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.

(2) Üstsoy ve altsoy ilişkisinden doğan nüfuz kullanılmak suretiyle suça azmettirme halinde, azmettirenin cezası üçte birden yarısına kadar artırılır. Çocukların suça azmettirilmesi halinde, bu fıkra hükmüne göre cezanın artırılabilmesi için üstsoy ve altsoy ilişkisinin varlığı aranmaz.

(3) Azmettirenin belli olmaması halinde, kim olduğunun ortaya çıkmasını sağlayan fail veya diğer suç ortağı hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezasına hükmolunabilir. Diğer hallerde verilecek cezada, üçte bir oranında indirim yapılabilir.

Yardım Etme

MADDE 39 - (1) Suçun işlenmesine yardım eden kişiye, işlenen suçun ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirmesi halinde, onbeş yıldan yirmi yıla; müebbet hapis cezasını gerektirmesi halinde, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hallerde cezanın yarısı indirilir. Ancak, bu durumda verilecek ceza sekiz yılı geçemez.

(2) Aşağıdaki hallerde kişi işlenen suçtan dolayı yardım eden sıfatıyla sorumlu olur:

- a) Suç işlemeye teşvik etmek veya suç işleme kararını kuvvetlendirmek veya fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat etmek.
- b) Suçun nasıl işleneceği hususunda yol göstermek veya fiilin işlenmesinde kullanılan araçları sağlamak.
- c) Suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak.

Bağlılık Kuralı

MADDE 40 - (1) Suça iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Suçun işlenişine iştirak eden her kişi, diğerinin cezalandırılmasını önleyen kişisel nedenler göz önünde bulundurulmaksızın kendi kusurlu fiiline göre cezalandırılır.

(2) Özgü suçlarda, ancak özel faillik niteliğini taşıyan kişi fail olabilir. Bu suçların işlenişine iştirak eden diğer kişiler ise azmettiren veya yardım eden olarak sorumlu tutulur.

(3) Suça iştirakten dolayı sorumlu tutulabilmek için ilgili suçun en azından teşebbüs aşamasına varmış olması gerekir.

İştirak Hâlinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçme

MADDE 41 - (1) İştirak halinde işlenen suçlarda, sadece gönüllü vazgeçen suç ortağı, gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır.

(2) Suçun;

- a) Gönüllü vazgeçenin gösterdiği gayreti dışında başka bir sebeple işlenmemiş olması,
 - b) Gönüllü vazgeçenin bütün gayretine rağmen işlenmiş olması,
- Hallerinde de gönüllü vazgeçme hükümleri uygulanır.

[...]

ÜÇÜNCÜ KISIM

YAPTIRIMLAR

BİRİNCİ BÖLÜM

CEZALAR

Cezalar

MADDE 45 - (1) Suç karşılığında uygulanan yaptırım olarak cezalar, hapis ve adli para cezalarıdır.

Hapis Cezaları

MADDE 46 - (1) Hapis cezaları şunlardır:

- a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası.
- b) Müebbet hapis cezası.
- c) Süreli hapis cezası.

Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis Cezası

MADDE 47 - (1) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası hükümlünün hayatı boyunca devam eder, Kanun ve Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikte belirtilen sıkı güvenlik rejimine göre çektirilir.

Müebbet Hapis Cezası

MADDE 48 - (1) Müebbet hapis cezası, hükümlünün hayatı boyunca devam eder.

Süreli Hapis Cezası

MADDE 49 - (1) Süreli hapis cezası, Kanunda aksi belirtilmeyen hallerde bir aydan az, yirmi yıldan fazla olamaz.

(2) Hükmedilen bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, kısa süreli hapis cezasıdır.

Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar

MADDE 50 - (1) Kısa süreli hapis cezası, suçlunun kişiliğine, sosyal ve ekonomik durumuna, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlığa ve suçun işlenmesindeki özelliklere göre;

- a) Adli para cezasına,

- b) Mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle, tamamen giderilmesine,
 - c) En az iki yıl süreyle, bir meslek veya sanat edinmeyi sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkanı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmeye,
 - d) Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanmaya,
 - e) Sağladığı hak ve yetkiler kötüye kullanılmak suretiyle veya gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranılarak suç işlenmiş olması durumunda; mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, ilgili ehliyet ve ruhsat belgelerinin geri alınmasına, belli bir meslek ve sanatı yapmaktan yasaklanmaya,
 - f) Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle ve gönüllü olmak koşuluyla kamuya yararlı bir işte çalıştırılmaya,
- çevrilebilir.

(2) Suç tanımında hapis cezası ile adli para cezasının seçenek olarak öngörüldüğü hallerde, hapis cezasına hükmedilmişse; bu ceza artık adli para cezasına çevrilmez.

(3) Daha önce hapis cezasına mahkûm edilmemiş olmak koşuluyla, mahkûm olunan otuz gün ve daha az süreli hapis cezası ile fiili işlediği tarihte onsekiz yaşını doldurmamış veya altmışbeş yaşını bitirmiş bulunanların mahkûm edildiği bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, birinci fıkrada yazılı seçenek yaptırımlardan birine çevrilir.

(4) Taksirli suçlardan dolayı hükmolunan hapis cezası uzun süreli de olsa; bu ceza, diğer koşulların varlığı halinde, birinci fıkranın (a) bendine göre adli para cezasına çevrilebilir. Ancak, bu hüküm, bilinçli taksir halinde uygulanmaz.

(5) Uygulamada asıl mahkûmiyet, bu madde hükümlerine göre çevrilen adli para cezası veya tedbirdir.

(6) Hüküm kesinleştikten sonra Cumhuriyet savcılığınca yapılan tebligata rağmen otuz gün içinde seçenek (Değişik ibare: 5739 - 26.2.2008 / m.4) "tedbirin" gereklerinin yerine getirilmesine başlanmaması veya başlanıp da devam edilmemesi halinde, (Değişik ibare: 7242 - 14.4.2020 / m.8) "infaz hâkimliği" kısa süreli hapis cezasının tamamen veya kısmen infazına karar verir ve bu karar derhal infaz edilir. Bu durumda, beşinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(7) Hükmedilen seçenek tedbirin hükümlünün elinde olmayan nedenlerle yerine getirilememesi durumunda, (Değişik ibare: 7242 - 14.4.2020 / m.8) "infaz hâkimliğince" tedbir değiştirilir.

Hapis Cezasının Ertelenmesi

MADDE 51 - (1) İşlediği suçtan dolayı iki yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezası ertelenebilir. Bu sürenin üst sınırı, fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış veya altmışbeş yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından üç yıldır. Ancak, erteleme kararının verilebilmesi için kişinin;

a) Daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı üç aydan fazla hapis cezasına mahkûm edilmemiş olması,

b) Suçu işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması,

gerekir.

(2) Cezanın ertelenmesi, mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi koşuluna bağlı tutulabilir. Bu durumda, koşul gerçekleşinceye kadar cezanın infaz kurumunda çektirilmesine devam edilir. Koşulun yerine getirilmesi halinde, (Değişik ibare: 7242 - 14.4.2020 / m.9) "infaz hâkimi" kararıyla hükümlü infaz kurumundan derhal saliverilir.

(3) Cezası ertelenen hükümlü hakkında, bir yıldan az, üç yıldan fazla olmamak üzere, bir denetim süresi belirlenir. Bu sürenin alt sınırı, mahkûm olunan ceza süresinden az olamaz.

(4) Denetim süresi içinde;

a) Bir meslek veya sanat sahibi olmayan hükümlünün, bu amaçla bir eğitim programına devam etmesine,

b) Bir meslek veya sanat sahibi hükümlünün, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) Onsekiz yaşından küçük olan hükümlülerin, bir meslek veya sanat edinmelerini sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkanı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmesine,

Mahkemece karar verilebilir.

(5) Mahkeme, denetim süresi içinde hükümlüye rehberlik edecek bir uzman kişiyi görevlendirebilir. Bu kişi, kötü alışkanlıklardan kurtulmasını ve sorumluluk bilinciyle iyi bir hayat sürmesini temin hususunda hükümlüye öğütte bulunur; eğitim gördüğü kurum yetkilileri veya nezdinde çalıştığı kişilerle görüşerek, istişarelerde bulunur; hükümlünün davranışları, sosyal uyumu ve sorumluluk bilincindeki gelişme hakkında

üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek (Değişik ibare: 7242 - 14.4.2020 / m.9) "infaz hâkimine" verir.

(6) Mahkeme, hükümlünün kişiliğini ve sosyal durumunu göz önünde bulundurarak, denetim süresinin herhangi bir yükümlülük belirlemeden veya uzman kişi görevlendirmeden geçirilmesine de karar verebilir.

(7) Hükümlünün denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlemesi veya kendisine yüklenen yükümlülüklerle, infaz hâkiminin uyarısına rağmen, uymamakta ısrar etmesi halinde; ertelenen cezanın kısmen veya tamamen infaz kurumunda çektirilmesine infaz hâkimliğince karar verilir.

(8) Denetim süresi yükümlülüklerle uygun veya iyi halli olarak geçirildiği takdirde, ceza infaz edilmiş sayılır.

Adli Para Cezası

MADDE 52 - (1) Adli para cezası, beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yediyüzotuz günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir.

(2) En az yüz ve en fazla beşyüz Türk Lirası olan bir gün karşılığı adlî para cezasının miktarı, kişinin ekonomik ve diğer şahsi halleri göz önünde bulundurularak takdir edilir.

(3) Kararda, adlî para cezasının belirlenmesinde esas alınan tam gün sayısı ile bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ayrı ayrı gösterilir.

(4) Hakim, ekonomik ve şahsi hallerini göz önünde bulundurarak, kişiye adlî para cezasını ödemesi için hükmün kesinleşme tarihinden itibaren bir yıldan fazla olmamak üzere mehil verebileceği gibi, bu cezanın belirli taksitler halinde ödenmesine de karar verebilir. Taksit süresi iki yılı geçemez ve taksit miktarı dörtten az olamaz. Kararda, taksitlerden birinin zamanında ödenmemesi halinde geri kalan kısmın tamamının tahsil edileceği ve ödenmeyen adlî para cezasının hapse çevrileceği belirtilir.

İKİNCİ BÖLÜM

GÜVENLİK TEDBİRLERİ

Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma

MADDE 53 - (1) Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak;

a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,

b) Seçme ve seçilme ehliyetinden (...) ¹³,

c) Velayet hakkından; vesayet veya kayyımlığa ait bir hizmette bulunmaktan,

d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan,

e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten,

yoksun bırakılır.

(2) Kişi, işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar bu hakları kullanamaz.

(3) Mahkûm olduğu hapis cezası ertelenen veya denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen ya da koşullu salıverilen hükümlünün kendi altsoyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayyımlık yetkileri açısından yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanmaz. Mahkûm olduğu hapis cezası ertelenen veya denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen ya da koşullu salıverilen hükümlü hakkında birinci fıkranın (e) bendinde söz konusu edilen hak yoksunluğunun uygulanmamasına karar verilebilir. (4) Kısa süreli hapis cezası ertelenmiş veya fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(5) Birinci fıkrada sayılan hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla hapis cezasına mahkûmiyet halinde, ayrıca, cezanın infazından sonra işlemek üzere, hükmolunan cezanın yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Bu hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla sadece adli para cezasına mahkûmiyet halinde, hükümde belirtilen gün sayısının yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Hükmün

kesinleşmesiyle icraya konan yasaklama ile ilgili süre, adli para cezasının tamamen infazından itibaren işlemeye başlar.

(6) Belli bir meslek veya sanatın ya da trafik düzeninin gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla işlenen taksirli suçtan mahkûmiyet halinde, üç aydan az ve üç yıldan fazla olmamak üzere, bu meslek veya sanatın icrasının yasaklanmasına ya da sürücü belgesinin geri alınmasına karar verilebilir. Yasaklama ve geri alma hükmün kesinleşmesiyle yürürlüğe girer ve süre, cezanın tümüyle infazından itibaren işlemeye başlar.

Eşya müsadereesi

MADDE 54 - (1) İyiniyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşuluyla, kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın müsadereesine hükmolunur. Suçun işlenmesinde kullanılmak üzere hazırlanan eşya, kamu güvenliği, kamu sağlığı veya genel ahlak açısından tehlikeli olması durumunda müsadere edilir. **(Ek cümle: 24/11/2016-6763/11 md.)** Eşyanın üzerinde iyiniyetli üçüncü kişiler lehine tesis edilmiş sınırlı ayni hakkın bulunması hâlinde müsadere kararı, bu hak saklı kalmak şartıyla verilir.

(2) Birinci fıkra kapsamına giren eşyanın, ortadan kaldırılması, elden çıkarılması, tüketilmesi veya müsadereesinin başka bir surette imkansız kılınması halinde; bu eşyanın değeri kadar para tutarının müsadereesine karar verilir.

(3) Suçta kullanılan eşyanın müsadere edilmesinin işlenen suçta nazaran daha ağır sonuçlar doğuracağı ve bu nedenle hakkaniyete aykırı olacağı anlaşıldığında, müsadereesine hükmedilmeyebilir.

(4) Üretimi, bulundurulması, kullanılması, taşınması, alım ve satımı suç oluşturan eşya, müsadere edilir.

(5) Bir şeyin sadece bazı kısımlarının müsadereesi gerektiğinde, tümüne zarar verilmeksizin bu kısmı ayırmak olanaklı ise, sadece bu kısmın müsadereesine karar verilir.

(6) Birden fazla kişinin paydaş olduğu eşya ile ilgili olarak, sadece suçta iştirak eden kişinin payının müsadereesine hükmolunur.

Kazanç müsadereesi

MADDE 55 - (1) Suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsadereesine karar verilir. Bu fıkra hükmüne göre müsadere kararı verilebilmesi için maddi menfaatin suçun mağduruna iade edilememesi gerekir.

(2) Müsadere konusu eşya veya maddi menfaatlere elkonulmadığı veya bunların merciine teslim edilmediği hallerde, bunların karşılığını oluşturan değerlerin müsaderesine hükmedilir.

(3) **(Ek: 26/6/2009 – 5918/2 md.)** Bu madde kapsamına giren eşyanın müsadere edilebilmesi için, eşyayı sonradan iktisap eden kişinin 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun iyiniyetin korunmasına ilişkin hükümlerinden yararlanamıyor olması gerekir.

[...]

Suçta Tekerrür Ve Özel Tehlikeli Suçlar

MADDE 58 - (1) Önceden işlenen suçtan dolayı verilen hüküm kesinleştikten sonra yeni bir suçun işlenmesi halinde, tekerrür hükümleri uygulanır. Bunun için cezanın infaz edilmiş olması gerekmez.

(2) Tekerrür hükümleri, önceden işlenen suçtan dolayı;

a) Beş yıldan fazla süreyle hapis cezasına mahkûmiyet halinde, bu cezanın infaz edildiği tarihten itibaren beş yıl,

b) Beş yıl veya daha az süreli hapis ya da adli para cezasına mahkûmiyet halinde, bu cezanın infaz edildiği tarihten itibaren üç yıl,

geçtikten sonra işlenen suçlar dolayısıyla uygulanmaz.

(3) Tekerrür halinde, sonraki suça ilişkin kanun maddesinde seçimlik olarak hapis cezası ile adli para cezası öngörülmüşse, hapis cezasına hükmolunur.

(4) Kasıtlı suçlarla taksirli suçlar ve sırf askerî suçlarla diğer suçlar arasında tekerrür hükümleri uygulanmaz. Kasten öldürme, kasten yaralama, yağma, dolandırıcılık, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti ile parada veya kıymetli damgada sahtecilik suçları hariç olmak üzere; yabancı ülke mahkemelerinden verilen hükümler tekerrüre esas olmaz.

(5) Fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış olan kişilerin işlediği suçlar dolayısıyla tekerrür hükümleri uygulanmaz.

(6) Tekerrür halinde hükmolunan ceza, mükerrirlere özgü infaz rejimine göre çektirilir. Ayrıca, mükerrir hakkında cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbiri uygulanır.

(7) Mahkûmiyet kararında, hükümlü hakkında mükerrirlere özgü infaz rejiminin ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin uygulanacağı belirtilir.

(8) Mükerrirlerin mahkûm olduğu cezanın infazı ile denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması, kanunda gösterilen şekilde yapılır.

(9) Mükerrirlere özgü infaz rejiminin ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin, itiyadi suçlu, suçu meslek edinen kişi veya örgüt mensubu suçlu hakkında da uygulanmasına hükmedilir.

Sınır Dışı Edilme

MADDE 59 - (Değişik: 31/3/2005 – 5328/1 md.) (1) İşlediği suç nedeniyle hapis cezasına mahkûm edilen yabancı, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına veya koşullu salıverilmesine karar verildikten ve her halde cezasının infazı tamamlandıktan sonra, durumu, sınır dışı işlemleriyle ilgili olarak değerlendirilmek üzere derhal İçişleri Bakanlığına bildirilir.

Tüzel Kişiler Hakkında Güvenlik Tedbirleri

MADDE 60 - (1) Bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle ve bu iznin verdiği yetkinin kötüye kullanılması suretiyle tüzel kişi yararına işlenen kasıtlı suçlardan mahkûmiyet halinde, iznin iptaline karar verilir.

(2) Müsadere hükümleri, yararına işlenen suçlarda özel hukuk tüzel kişileri hakkında da uygulanır.

(3) Yukarıdaki fıkralar hükümlerinin uygulanmasının işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkarabileceği durumlarda, hakim bu tedbirlere hükmetmeyebilir.

(4) Bu madde hükümleri kanunun ayrıca belirttiği hallerde uygulanır.

[...]

Dava Zamanaşımı

MADDE 66 - (1) Kanunda başka türlü yazılmış olan haller dışında kamu davası;

- a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda otuz yıl,
 - b) Müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmibeş yıl,
 - c) Yirmi yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıl,
 - d) Beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda onbeş yıl,
 - e) Beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adlî para cezasını gerektiren suçlarda sekiz yıl,
- geçmesiyle düşer.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle kamu davası düşer.

(3) Dava zamanaşımı süresinin belirlenmesinde dosyadaki mevcut deliller itibarıyla suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halleri de göz önünde bulundurulur.

(4) Yukarıdaki fıkralarda yer alan sürelerin belirlenmesinde suçun kanunda yer alan cezasının yukarı sınırı göz önünde bulundurulur; seçimlik cezaları gerektiren suçlarda zamanaşımı bakımından hapis cezası esas alınır.

(5) **(Değişik: 29/6/2005 – 5377/8 md.)** Aynı fiilden dolayı tekrar yargılamayı gerektiren hallerde, mahkemece bu husustaki talebin kabul edildiği tarihten itibaren fiile ilişkin zamanaşımı süresi yeni baştan işlemeye başlar.

(6) Zamanaşımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği günden, teşebbüs halinde kalan suçlarda son hareketin yapıldığı günden, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği ve zincirleme suçlarda son suçun işlendiği günden, çocuklara karşı üstsoy veya bunlar üzerinde hüküm ve nüfuzu olan kimseler tarafından işlenen suçlarda çocuğun onsekiz yaşını bitirdiği günden itibaren işlemeye başlar.

(7) Bu Kanunun İkinci Kitabının Dördüncü Kısımında yazılı ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet veya on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçların yurt dışında işlenmesi halinde dava zamanaşımı uygulanmaz.

Dava Zamanaşımı Süresinin Durması Veya Kesilmesi

MADDE 67 - (1) Soruşturma ve kovuşturma yapılmasının, izin veya karar alınması veya diğer bir mercide çözülmesi gereken bir meselenin sonucuna bağlı bulunduğu hallerde; izin veya kararın alınmasına veya meselenin çözümüne veya kanun gereğince hakkında kaçak olduğu hususunda karar verilmiş olan suç faili hakkında bu karar kaldırılınca kadar dava zamanaşımı durur.

(2) Bir suçla ilgili olarak;

a) Şüpheli veya sanıklardan birinin savcı huzurunda ifadesinin alınması veya sorguya çekilmesi,

b) Şüpheli veya sanıklardan biri hakkında tutuklama kararının verilmesi,

c) Suçla ilgili olarak iddianame düzenlenmesi,

d) Sanıklardan bir kısmı hakkında da olsa, mahkûmiyet kararı verilmesi,

halinde, dava zamanaşımı kesilir.

(3) Dava zamanaşımı kesildiğinde, zamanaşımı süresi yeniden işlemeye başlar. Dava zamanaşımını kesen birden fazla nedenin bulunması halinde, zamanaşımı süresi son kesme nedeninin gerçekleştiği tarihten itibaren yeniden işlemeye başlar.

(4) Kesilme halinde, zamanaşımı süresi ilgili suçla ilişkin olarak Kanunda belirlenen sürenin en fazla yarısına kadar uzar.

Ceza Zamanaşımı

MADDE 68 - (1) Bu maddede yazılı cezalar aşağıdaki sürelerin geçmesiyle infaz edilmez:

- a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında kırk yıl.
- b) Müebbet hapis cezalarında otuz yıl.
- c) Yirmi yıl ve daha fazla süreli hapis cezalarında yirmidört yıl.
- d) Beş yıldan fazla hapis cezalarında yirmi yıl.
- e) Beş yıla kadar hapis ve adli para cezalarında on yıl.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle ceza infaz edilmez.

(3) Bu Kanunun İkinci Kitabının Dördüncü Kısımında yazılı yurt dışında işlenmiş suçlar dolayısıyla verilmiş ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis veya on yıldan fazla hapis cezalarında zamanaşımı uygulanmaz.

(4) Türleri başka başka cezaları içeren hükümler, en ağır ceza için konulan sürenin geçmesiyle infaz edilmez.

(5) Ceza zamanaşımı, hükmün kesinleştiği veya infazın herhangi bir suretle kesintiye uğradığı günden itibaren işlemeye başlar ve kalan ceza miktarı esas alınarak süre hesaplanır.

Ceza Zamanaşımı ve Hak Yoksunlukları

MADDE 69 - (1) Cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunluklarının süresi ceza zamanaşımı doluncaya kadar devam eder.

Müsaderece Zamanaşımı

MADDE 70 - (1) Müsadereye ilişkin hüküm, kesinleşmeden itibaren yirmi yıl geçtikten sonra infaz edilmez.

Ceza Zamanaşımının Kesilmesi

MADDE 71 - (1) Mahkûmiyet hükmünün infazı için yetkili merci tarafından hükümlüye Kanuna göre yapılan tebligat veya bu maksatla hükümlünün yakalanması ceza zamanaşımını keser.

(2) Bir suçtan dolayı mahkûm olan kimse üst sınırı iki yıldan fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlediği takdirde, ceza zamanaşımı kesilir.

Zamanaşımının Hesabı ve Uygulanması

MADDE 72 - (1) Dava ve ceza zamanaşımı süreleri gün, ay ve yıl hesabıyla belirlenir. Bir gün, yirmidört saat; bir ay, otuz gündür. Yıl, resmi takvime göre hesap edilir.

(2) Dava ve ceza zamanaşımı re'sen uygulanır ve bundan şüpheli, sanık ve hükümlü vazgeçemezler.

[...]

İKİNCİ KİTAP

ÖZEL HÜKÜMLER

[...]

ONUNCU BÖLÜM

Malvarlığına Karşı Suçlar

[...]

Güveni Kötüye Kullanma

MADDE 155 - (1) Başkasına ait olup da, muhafaza etmek veya belirli bir şekilde kullanmak üzere zilyedliği kendisine devredilmiş olan mal üzerinde, kendisinin veya başkasının yararına olarak, zilyedliğin devri amacı dışında tasarrufta bulunan veya bu devir olgusunu inkar eden kişi, şikayet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun, meslek ve sanat, ticaret veya hizmet ilişkisinin ya da hangi nedenden doğmuş olursa olsun, başkasının mallarını idare etmek yetkisinin gereği olarak tevdi ve teslim edilmiş eşya hakkında işlenmesi halinde, bir yıldan yedi yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.

Bedelsiz Senedi Kullanma

MADDE 156 - (1) Bedelsiz kalmış bir senedi kullanan kimseye, şikayet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası verilir.

Dolandırıcılık

MADDE 157 - (1) Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlayan kişiye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası verilir.

Nitelikli Dolandırıcılık

MADDE 158 - (1) Dolandırıcılık suçunun;

a) Dinî inanç ve duyguların istismar edilmesi suretiyle,

b) Kişinin içinde bulunduğu tehlikeli durum veya zor şartlardan yararlanmak suretiyle,

- c) Kişinin algılama yeteneğinin zayıflığından yararlanmak suretiyle,
- d) Kamu kurum ve kuruluşlarının, kamu meslek kuruluşlarının, siyasi parti, vakıf veya dernek tüzel kişiliklerinin araç olarak kullanılması suretiyle,
- e) Kamu kurum ve kuruluşlarının zararına olarak,
- f) Bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle,
- g) Basın ve yayın araçlarının sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle,
- h) Tacir veya şirket yöneticisi olan ya da şirket adına hareket eden kişilerin ticari faaliyetleri sırasında; kooperatif yöneticilerinin kooperatifin faaliyeti kapsamında,
- i) Serbest meslek sahibi kişiler tarafından, mesleklerinden dolayı kendilerine duyulan güvenin kötüye kullanılması suretiyle,
- j) Banka veya diğer kredi kurumlarınca tahsis edilmemesi gereken bir kredinin açılmasını sağlamak maksadıyla,
- k) Sigorta bedelini almak maksadıyla,
- l)

(Ek: 24/11/2016-6763/14 md.) Kişinin, kendisini kamu görevlisi veya banka, sigorta ya da kredi kurumlarının çalışanı olarak tanıtmaya veya bu kurum ve kuruluşlarla ilişkili olduğunu söylemesi suretiyle,

İşlenmesi halinde, üç yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. **(Ek cümle: 29/6/2005 – 5377/19 md.; Değişik: 3/4/2013-6456/40 md.)** Ancak, (e), (f), (j), (k) ve (l) bentlerinde sayılan hâllerde hapis cezasının alt sınırı dört yıldan, adli para cezasının miktarı suçtan elde edilen menfaatin iki katından az olamaz.

(2) Kamu görevlileriyle ilişkisinin olduğundan, onlar nezdinde hatırı sayıldığından bahisle ve belli bir işin gördürüleceği vaadiyle aldatarak, başkasından menfaat temin eden kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(3) **(Ek fıkra: 24/11/2016-6763/14 md.)** Bu madde ile 157 nci maddede yer alan suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında; suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde verilecek ceza bir kat artırılır.

Daha Az Cezayı Gerektiren Hal

MADDE 159 - (1) Dolandırıcılığın, bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla işlenmesi halinde, şikayet üzerine, altı aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.

[...]

Şirket veya Kooperatifler Hakkında Yanlış Bilgi

MADDE 164 - (1) Bir şirket veya kooperatifin kurucu, ortak, idareci, müdür veya temsilcileri veya yönetim veya denetim kurulu üyeleri veya tasfiye memuru sıfatını taşıyanlar, kamuya yaptıkları beyanlarda veya genel kurula sundukları raporlarda veya önerilerde ilgililerin zarara uğramasına neden olabilecek nitelikte gerçeğe aykırı önemli bilgiler verecek veya verdirtecek olurlarsa altı aydan üç yıla kadar hapis veya bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılırlar.

Suç Eşyasının Satın Alınması veya Kabul Edilmesi

MADDE 165 - (Değişik: 26/6/2009 – 5918/3 md.) (1) Bir suçun işlenmesiyle elde edilen eşyayı veya diğer malvarlığı değerini, bu suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, satan, devreden, satın alan veya kabul eden kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Bilgi Vermeme

MADDE 166 - (1) Bir hukuki ilişkiye dayalı olarak elde ettiği eşyanın, esasında suç işlemek suretiyle veya suç işlemek dolayısıyla elde edildiğini öğrenmesine rağmen, suçu takibe yetkili makamlara vakit geçirmeksizin bildirimde bulunmayan kişi, altı aya kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

Şahsi Cezasızlık Sebebi veya Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebep

MADDE 167 - (1) Yağma ve nitelikli yağma hariç, bu bölümde yer alan suçların;

- a) Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,
- b) Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinen veya evlatlığın,
- c) Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin,

Zararına olarak işlenmesi halinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz.

(2) Bu suçların, haklarında ayrılık kararı verilmiş olan eşlerden birinin, aynı konutta beraber yaşamayan kardeşlerden birinin, aynı konutta beraber yaşamakta olan amca, dayı, hala, teyze, yeğen veya ikinci derecede kayın hısımlarının zararına olarak işlenmesi halinde; ilgili akraba hakkında şikayet üzerine verilecek ceza, yarısı oranında indirilir.

Etkin Pişmanlık

MADDE 168 - (Değişik: 29/6/2005 – 5377/20 md.)(1) Hırsızlık, mala zarar verme, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, hileli iflâs, taksirli iflâs (...) ^[71] suçları tamamlandıktan sonra ve fakat bu nedenle hakkında kovuşturma başlamadan önce, failin, azmettirenin veya yardım edenin bizzat pişmanlık göstererek mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin suretiyle tamamen gidermesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisine kadar indirilir.

(2) Etkin pişmanlığın kovuşturma başladıktan sonra ve fakat hüküm verilmezden önce gösterilmesi halinde, verilecek cezanın yarısına kadar indirilir.

(3) Yağma suçundan dolayı etkin pişmanlık gösteren kişiye verilecek cezanın, birinci fıkraya giren hallerde yarısına, ikinci fıkraya giren hallerde üçte birine kadar indirilir.

(4) Kısmen geri verme veya tazmin halinde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için, ayrıca mağdurun rızası aranır.

(5) **(Ek: 2/7/2012 – 6352/84 md.)** Karşılıksız yararlanma suçunda, fail, azmettiren veya yardım edenin pişmanlık göstererek mağdurun, kamunun veya özel hukuk tüzel kişisinin uğradığı zararı, soruşturma tamamlanmadan önce tamamen tazmin etmesi halinde kamu davası açılmaz; zararın hüküm verilinceye kadar tamamen tazmin edilmesi halinde ise, verilecek ceza üçte birine kadar indirilir. Ancak kişi, bu fıkra hükmünden iki defadan fazla yararlanamaz.

Tüzel Kişiler Hakkında Güvenlik Tedbiri Uygulanması

MADDE 169 - (1) Hırsızlık, güveni kötüye kullanma ve dolandırıcılık suçlarının işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

[...]

DOKUZUNCU BÖLÜM

Ekonomi, Sanayi ve Ticarete İlişkin Suçlar

İhaleye Fesat Karıştırma

MADDE 235 - (1) (Değişik: 11/4/2013-6459/12 md.) Kamu kurumu veya kuruluşları adına yapılan mal veya hizmet alım veya satımlarına ya da kiralamalara ilişkin ihaleler ile yapım ihalelerine fesat karıştıran kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Aşağıdaki hallerde ihaleye fesat karıştırılmış sayılır:

a) Hileli davranışlarla;

1. İhaleye katılma yeterliğine veya koşullarına sahip olan kişilerin ihaleye veya ihale sürecindeki işlemlere katılmalarını engellemek,
 2. İhaleye katılma yeterliğine veya koşullarına sahip olmayan kişilerin ihaleye katılmasını sağlamak,
 3. Teklif edilen malları, şartnamesinde belirtilen niteliklere sahip olduğu halde, sahip olmadığından bahisle değerlendirme dışı bırakmak,
 4. Teklif edilen malları, şartnamesinde belirtilen niteliklere sahip olmadığı halde, sahip olduğundan bahisle değerlendirmeye almak.
- b) Tekliflerle ilgili olup da ihale mevzuatına veya şartnamelere göre gizli tutulması gereken bilgilere başkalarının ulaşmasını sağlamak.
- c) Cebir veya tehdit kullanmak suretiyle ya da hukuka aykırı diğer davranışlarla, ihaleye katılma yeterliğine veya koşullarına sahip olan kişilerin ihaleye, ihale sürecindeki işlemlere katılmalarını engellemek.
- d) İhaleye katılmak isteyen veya katılan kişilerin ihale şartlarını ve özellikle fiyatı etkilemek için aralarında açık veya gizli anlaşma yapmaları.

(3) **(Değişik: 11/4/2013-6459/12 md.)** İhaleye fesat karıştırma suçunun;

- a) Cebir veya tehdit kullanmak suretiyle işlenmesi hâlinde temel cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz. Ancak, kasten yaralama veya tehdit suçunun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hâllerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca bu suçlar dolayısıyla cezaya hükmolunur.
- b) İşlenmesi sonucunda ilgili kamu kurumu veya kuruluşu açısından bir zarar meydana gelmemiş ise, bu fıkranın (a) bendinde belirtilen hâller hariç olmak üzere, fail hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) İhaleye fesat karıştırma dolayısıyla menfaat temin eden görevli kişiler, ayrıca bu nedenle ilgili suç hükmüne göre cezalandırılırlar.

(5) Yukarıdaki fıkralar hükümleri, kamu kurum veya kuruluşları aracılığı ile yapılan artırma veya eksiltmeler ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu kurum veya kuruluşlarının ya da kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının iştirakiyle kurulmuş şirketler, bunların bünyesinde faaliyet icra eden vakıflar, kamu yararına çalışan dernekler veya kooperatifler adına yapılan mal veya hizmet alım veya satımlarına ya da kiralamalara fesat karıştırılması halinde de uygulanır.

Edimin İfasına Fesat Karıştırma

MADDE 236 - (1) Kamu kurum veya kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, bunların iştirakiyle kurulmuş şirketler, bunların bünyesinde faaliyet icra eden vakıflar, kamu yararına çalışan dernekler ya da kooperatiflere karşı taahhüt

altına girilen edimin ifasına fesat karıştıran kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Aşağıdaki fiillerin hileli olarak yapılması halinde, edimin ifasına fesat karıştırılmış sayılır:

a) ihale kararında veya sözleşmede evsafı belirtilen maldan başka bir malın teslim veya kabul edilmesi.

b) ihale kararında veya sözleşmede belirtilen miktardan eksik malın teslim veya kabul edilmesi.

c) Edimin ihale kararında veya sözleşmede belirtilen sürede ifa edilmemesine rağmen, süresinde ifa edilmiş gibi kabul edilmesi.

d) Yapım ihalelerinde eserin veya kullanılan malzemenin şartname veya sözleşmesinde belirlenen şartlara, miktar veya niteliklere uygun olmamasına rağmen kabul edilmesi.

e) Hizmet niteliğindeki edimin, ihale kararında veya sözleşmede belirtilen şartlara göre verilmemesine veya eksik verilmesine rağmen verilmiş gibi kabul edilmesi.

(3) Edimin ifasına fesat karıştırma dolayısıyla menfaat temin eden görevli kişiler, ayrıca bu nedenle ilgili suç hükmüne göre cezalandırılırlar.

Fiyatları Etkileme

MADDE 237 - (1) İşçi ücretlerinin veya besin veya malların değerlerinin artıp eksilmesi sonucunu doğurabilecek bir şekilde ve bu maksatla yalan haber veya havadis yayan veya sair hileli yollara başvuran kimseye üç aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası verilir.

(2) Fiil sonucu besin veya malların değerleri veya işçi ücretleri artıp eksildiği takdirde ceza yarısı oranında artırılır.

(3) Fail, ruhsatlı simsar veya borsa tellalı ise ceza ayrıca yarısı oranında artırılır.

Kamuya Gerekli Şeylerin Yokluğuna Neden Olma

MADDE 238 - (1) Taahhüt ettiği işi yerine getirmeyerek, kamu kurum ve kuruluşları veya kamu hizmeti veya genel bir felaketin önlenmesi için zorunlu eşya veya besinlerin ortadan kalkmasına veya önemli ölçüde azalmasına neden olan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adlî para cezası verilir.

Ticari Sır, Bankacılık Sırrı veya Müşteri Sırrı Niteliğindeki Bilgi veya Belgelerin Açıklanması

MADDE 239 - (1) Sıfat veya görevi, meslek veya sanatı gereği vakıf olduğu ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgeleri yetkisiz kişilere veren veya ifşa eden kişi, şikayet üzerine, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne

kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu bilgi veya belgelerin, hukuka aykırı yolla elde eden kişiler tarafından yetkisiz kişilere verilmesi veya ifşa edilmesi halinde de bu fıkra göre cezaya hükmolunur.

(2) Birinci fıkra hükümleri, fenni keşif ve buluşları veya sınai uygulamaya ilişkin bilgiler hakkında da uygulanır.

(3) Bu sırlar, Türkiye'de oturmayan bir yabancıya veya onun memurlarına açıklandığı takdirde, faile verilecek ceza üçte biri oranında artırılır. Bu halde şikayet koşulu aranmaz.

(4) Cebir veya tehdit kullanarak bir kimseyi bu madde kapsamına giren bilgi veya belgeleri açıklamaya mecbur kılan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Mal veya Hizmet Satımından Kaçınma

MADDE 240 - (1) Belli bir mal veya hizmeti satmaktan kaçınarak kamu için acil bir ihtiyacın ortaya çıkmasına neden olan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. **Tefecilik**

MADDE 241 - (1) Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve beşyüz günden beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) **(Ek:14/4/2020-7242/14 md.)** Suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde verilecek ceza bir kat artırılır.

Tüzel Kişiler Hakkında Güvenlik Tedbiri Uygulanması

MADDE 242 - (1) Bu bölümde yer alan suçların işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

[...]

DÖRDÜNCÜ KISIM

MİLLETE VE DEVLETE KARŞI SUÇLAR VE SON HÜKÜMLER

BİRİNCİ BÖLÜM

KAMU İDARESİNİN GÜVENİLİRLİĞİNE VE İŞLEYİŞİNE KARŞI SUÇLAR

Zimmet

MADDE 247 - (1) Görevi nedeniyle zilyedliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu malı kendisinin veya başkasının zimmetine geçiren kamu görevlisi, beş yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun, zimmetin açığa çıkmamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(3) Zimmet suçunun, malın geçici bir süre kullanıldıktan sonra iade edilmek üzere işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilebilir.

Etkin Pişmanlık

MADDE 248 - (1) Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisi indirilir.

(2) Kovuşturma başlamadan önce, gönüllü olarak, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın yarısı indirilir. Etkin pişmanlığın hükümden önce gerçekleşmesi halinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir.

Daha Az Cezayı Gerektiren Hal

MADDE 249 - (1) Zimmet suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilir.

İrtikap

MADDE 250 - (1) **(Değişik: 2/7/2012-6352/86 md.)** Görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolda vaatle bulunulmasına bir kimseyi icbar eden kamu görevlisi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Kamu görevlisinin haksız tutum ve davranışları karşısında, kişinin haklı bir işinin gereği gibi, hiç veya en azından vaktinde görülmeyeceği endişesiyle, kendisini mecbur hissederek, kamu görevlisine veya yönlendireceği kişiye menfaat temin etmiş olması halinde, icbarın varlığı kabul edilir.

(2) Görevinin sağladığı güveni kötüye kullanmak suretiyle gerçekleştirdiği hileli davranışlarla, kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolda vaatle bulunulmasına bir kimseyi ikna eden kamu görevlisi, üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) İkinci fıkrada tanımlanan suçun kişinin hatasından yararlanarak işlenmiş olması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) **(Ek: 2/7/2012-6352/86 md.)** İrtikap edilen menfaatin değeri ve mağdurun ekonomik durumu göz önünde bulundurularak, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.

Denetim Görevinin İhmali

MADDE 251 - (1) Zimmet veya irtikap suçunun işlenmesine kasten göz yuman denetimle yükümlü kamu görevlisi, işlenen suçun müşterek faili olarak sorumlu tutulur.

(2) Denetim görevini ihmal ederek, zimmet veya irtikap suçunun işlenmesine imkan sağlayan kamu görevlisi, üç aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Rüşvet

MADDE 252 - (Değişik: 2/7/2012-6352/87 md.) (1) Görevinin ifasıyla ilgili bir işi yapması veya yapmaması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, bir kamu görevlisine veya göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlayan kişi, dört yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Görevinin ifasıyla ilgili bir işi yapması veya yapmaması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, kendisine veya göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlayan kamu görevlisi de birinci fıkrada belirtilen ceza ile cezalandırılır.

(3) Rüşvet konusunda anlaşmaya varılması halinde, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

(4) Kamu görevlisinin rüşvet talebinde bulunması ve fakat bunun kişi tarafından kabul edilmemesi ya da kişinin kamu görevlisine menfaat temini konusunda teklif veya vaatle bulunması ve fakat bunun kamu görevlisi tarafından kabul edilmemesi hâllerinde fail hakkında, birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında indirilir.

(5) Rüşvet teklif veya talebinin karşı tarafa iletilmesi, rüşvet anlaşmasının sağlanması veya rüşvetin temini hususlarında aracılık eden kişi, kamu görevlisi sıfatını taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın, müşterek fail olarak cezalandırılır.

(6) Rüşvet ilişkisinde dolaylı olarak kendisine menfaat sağlanan üçüncü kişi veya tüzel kişinin menfaati kabul eden yetkilisi, kamu görevlisi sıfatını taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın, müşterek fail olarak cezalandırılır.

(7) Rüşvet alan veya talebinde bulunan ya da bu konuda anlaşmaya varan kişinin; yargı görevi yapan, hakem, bilirkişi, noter veya yeminli mali müşavir olması halinde, verilecek ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.

(8) Bu madde hükümleri;

a. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları,

b. Kamu kurum veya kuruluşlarının ya da kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının iştirakiyle kurulmuş şirketler,

c. Kamu kurum veya kuruluşlarının ya da kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının bünyesinde faaliyet icra eden vakıflar,

d. Kamu yararına çalışan dernekler,

e. Kooperatifler,

f. Halka açık anonim şirketler,

adına hareket eden kişilere, kamu görevlisi sıfatını taşıyıp taşımadıklarına bakılmaksızın, görevlerinin ifasıyla ilgili bir işin yapılması veya yapılmaması amacıyla doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, menfaat temin, teklif veya vaat edilmesi; bu kişiler tarafından talep veya kabul edilmesi; bunlara aracılık edilmesi; bu ilişki dolayısıyla bir başkasına menfaat temin edilmesi halinde de uygulanır.

(9) Bu madde hükümleri;

a. Yabancı bir devlette seçilmiş veya atanmış olan kamu görevlilerine,

b. Uluslararası veya uluslararası mahkemelerde ya da yabancı devlet mahkemelerinde görev yapan hâkimlere, jüri üyelerine veya diğer görevlilere,

c. Uluslararası veya uluslararası parlamento üyelerine,

d. Kamu kurumu ya da kamu işletmeleri de dahil olmak üzere, yabancı bir ülke için kamusal bir faaliyet yürüten kişilere,

e. Bir hukuki uyuşmazlığın çözümü amacıyla başvuru tahkim usulü çerçevesinde görevlendirilen vatandaş veya yabancı hakemlere,

f. Uluslararası bir anlaşmaya dayalı olarak kurulan uluslararası veya uluslararası örgütlerin görevlilerine veya temsilcilerine,

görevlerinin ifasıyla ilgili bir işin yapılması veya yapılmaması ya da uluslararası ticari işlemler nedeniyle bir işin veya haksız bir yararın elde edilmesi yahut muhafazası amacıyla; doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, menfaat temin, teklif veya vaat edilmesi ya da bunlar tarafından talep veya kabul edilmesi halinde de uygulanır.

(10) Dokuzuncu fıkra kapsamına giren rüşvet suçunun yurt dışında yabancı tarafından işlenmekle birlikte;

a. Türkiye'nin,

b. Türkiye'deki bir kamu kurumunun,

c. Türk kanunlarına göre kurulmuş bir özel hukuk tüzel kişisinin,

d. Türk vatandaşının,

tarafı olduğu bir uyuşmazlık ya da bu kurum veya kişilerle ilgili bir işlemin yapılması veya yapılmaması için işlenmesi halinde, rüşvet veren, teklif veya vaat eden; rüşvet alan, talep eden, teklif veya vaadini kabul eden; bunlara aracılık eden; rüşvet ilişkisi

dolayısıyla kendisine menfaat temin edilen kişiler hakkında, Türkiye’de bulundukları takdirde, resen soruşturma ve kovuşturma yapılır.

Tüzel Kişiler Hakkında Güvenlik Tedbiri Uygulanması

MADDE 253 - (1) Rüşvet suçunun işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Etkin Pişmanlık

MADDE 254 - (1) **(Değişik: 2/7/2012-6352/88 md.)** Rüşvet alan kişinin, durum resmi makamlarca öğrenilmeden önce, rüşvet konusu şeyi soruşturmaya yetkili makamlara aynen teslim etmesi halinde, hakkında rüşvet suçundan dolayı cezaya hükmolunmaz. Rüşvet alma konusunda başkasıyla anlaşılan kamu görevlisinin durum resmi makamlarca öğrenilmeden önce durumu yetkili makamlara haber vermesi halinde de hakkında bu suçtan dolayı cezaya hükmolunmaz.

(2) **(Değişik: 2/7/2012-6352/88 md.)** Rüşvet veren veya bu konuda kamu görevlisiyle anlaşmaya varan kişinin, durum resmi makamlarca öğrenilmeden önce, pişmanlık duyarak durumdan yetkili makamları haberdar etmesi halinde, hakkında rüşvet suçundan dolayı cezaya hükmolunmaz.

(3) **(Değişik: 2/7/2012-6352/88 md.)** Rüşvet suçuna iştirak eden diğer kişilerin, durum resmi makamlarca öğrenilmeden önce, pişmanlık duyarak durumdan yetkili makamları haberdar etmesi halinde, hakkında bu suçtan dolayı cezaya hükmolunmaz.

(4) **(Ek: 26/6/2009 – 5918/4 md.)** Bu madde hükümleri, yabancı kamu görevlilerine rüşvet veren kişilere uygulanmaz.

Nüfuz Ticareti

MADDE 255 - **(Değişik: 2/7/2012-6352/89 md.)** (1) Kamu görevlisi üzerinde nüfuz sahibi olduğundan bahisle, haksız bir işin gördürülmesi amacıyla girişimde bulunması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, kendisine veya bir başkasına menfaat temin eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Kişinin kamu görevlisi olması halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır. İşinin gördürülmesi karşılığında veya gördürüleceği beklentisiyle menfaat sağlayan kişi ise, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Menfaat temini konusunda anlaşmaya varılması halinde dahi, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

(3) Birinci fıkrada belirtilen amaç doğrultusunda menfaat talebinde bulunulması ve fakat bunun kabul edilmemesi ya da menfaat teklif veya vaadinde bulunulması ve fakat bunun kabul edilmemesi hallerinde, birinci fıkra hükmüne göre verilecek ceza yarı oranında indirilir.

(4) Nüfuz ticareti suçuna aracılık eden kişi, müşterek fail olarak, birinci fıkrada belirtilen ceza ile cezalandırılır.

(5) Nüfuz ticareti ilişkisinde dolaylı olarak kendisine menfaat sağlanan üçüncü gerçek kişi veya tüzel kişinin menfaati kabul eden yetkilileri, müşterek fail olarak, birinci fıkrada belirtilen ceza ile cezalandırılır.

(6) İşin gördürülmesi amacıyla girişimde bulunmanın müstakil bir suç oluşturduğu hallerde kişiler ayrıca bu suç nedeniyle cezalandırılır.

(7) Bu madde hükümleri, 252 nci maddenin dokuzuncu fıkrasında sayılan kişiler üzerinde nüfuz ticareti yapılması halinde de uygulanır. Bu kişiler hakkında, Türkiye’de bulunmaları halinde, vatandaş veya yabancı olduklarına bakılmaksızın, resen soruşturma ve kovuşturma yapılır.

Zor Kullanma Yetkisine İlişkin Sınırın Aşılması

MADDE 256 - (1) Zor kullanma yetkisine sahip kamu görevlisinin, görevini yaptığı sırada, kişilere karşı görevinin gerektirdiği ölçünün dışında kuvvet kullanması halinde, kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Görevi Kötüye Kullanma

MADDE 257 - (1) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerini yapmakta ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) (Mülga: 2/7/2012-6352/105 md.)

Göreve İlişkin Sırrın Açıklanması

MADDE 258 - (1) Görevi nedeniyle kendisine verilen veya aynı nedenle bilgi edindiği ve gizli kalması gereken belgeleri, kararları ve emirleri ve diğer tebligatı açıklayan veya yayınlayan veya ne suretle olursa olsun başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştıran kamu görevlisine, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Kamu görevlisi sıfatı sona erdikten sonra, birinci fıkrada yazılı fiilleri işleyen kimseye de aynı ceza verilir.

Kamu Görevlisinin Ticareti

MADDE 259 - (1) Yürüttüğü görevin sağladığı nüfuzdan yararlanarak, bir başkasına mal veya hizmet satmaya çalışan kamu görevlisi, altı aya kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

Kamu Görevinin Terki veya Yapılmaması

MADDE 260 - (1) Hukuka aykırı olarak ve toplu biçimde, görevlerini terk eden, görevlerine gelmeyen, görevlerini geçici de olsa kısmen veya tamamen yapmayan veya yavaşlatan kamu görevlilerinin her biri hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir. Kamu görevlisi sayısının üçten fazla olmaması halinde cezaya hükmolunmaz.

(2) Kamu görevlilerinin mesleki ve sosyal hakları ile ilgili olarak, hizmeti aksatmayacak biçimde, geçici ve kısa süreli iş bırakmaları veya yavaşlatmaları halinde, verilecek cezada indirim yapılabileceği gibi, ceza da verilmeyebilir.

[...]

Suçu Bildirmeme

MADDE 278 - (İptal: Anayasa Mahkemesinin 30/6/2011 tarihli ve E.:2010/52, K.:2011/113 sayılı Kararı ile.; Değişik: 2/7/2012-6352/91 md.) (1) İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İşlenmiş olmakla birlikte, sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması halen mümkün bulunan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(3) Mağdurun onbeş yaşını bitirmemiş bir çocuk, bedensel veya ruhsal bakımdan engelli olan ya da hamileliği nedeniyle kendisini savunamayacak durumda bulunan kimse olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılır.

(4) Tanıklıktan çekinebilecek olan kişiler bakımından cezaya hükmolunmaz. Ancak, suçu önleme yükümlülüğünün varlığı dolayısıyla ceza sorumluluğuna ilişkin hükümler saklıdır.

[...]

Suç Delillerini Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme

MADDE 281 - (1) Gerçeğin meydana çıkmasını engellemek amacıyla, bir suçun delillerini yok eden, silen, gizleyen, değiştiren veya bozan kişi, altı aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Kendi işlediği veya işlenişine iştirak ettiği suçla ilgili olarak kişiye bu fıkra hükmüne göre ceza verilmez.

(2) Bu suçun kamu görevlisi tarafından göreviyle bağlantılı olarak işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(3) İlişkin olduğu suç nedeniyle hüküm verilmeden önce gizlenen delilleri mahkemeye teslim eden kişi hakkında bu maddede tanımlanan suç nedeniyle verilecek cezanın beşte dördü indirilir.

Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama

MADDE 282 - (Değişik: 26/6/2009 – 5918/5 md.) (1) Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) **(Ek: 26/6/2009 – 5918/5 md.)** Birinci fıkradaki suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Bu suçun, kamu görevlisi tarafından veya belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında işlenmesi halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır.

(4) Bu suçun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

(5) Bu suçun işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(6) Bu suç nedeniyle kovuşturma başlamadan önce suç konusu malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesini sağlayan veya bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini kolaylaştıran kişi hakkında bu maddede tanımlanan suç nedeniyle cezaya hükmolunmaz.

Suçluyu Kayırma

MADDE 283 - (1) Suç işleyen bir kişiye araştırma, yakalanma, tutuklanma veya hükmün infazından kurtulması için imkan sağlayan kimse, altı aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suçun kamu görevlisi tarafından göreviyle bağlantılı olarak işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(3) Bu suçun üstsoy, altsoy, eş, kardeş veya diğer suç ortağı tarafından işlenmesi halinde, cezaya hükmolunmaz.

Tutuklu, Hükümlü veya Suç Delillerini Bildirmeme

MADDE 284 - (1) Hakkında tutuklama kararı verilmiş olan veya hükümlü bir kişinin bulunduğu yeri bildiği halde yetkili makamlara bildirmeyen kimse, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İşlenmiş olan bir suça ilişkin delil ve eserlerin başkaları tarafından saklandığı yeri bildiği halde yetkili makamlara bildirmeyen kimse, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(3) Bu suçların kamu görevlisi tarafından göreviyle bağlantılı olarak işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Bu suçların üstsoy, altsoy, eş veya kardeş tarafından işlenmesi halinde, cezaya hükmolunmaz.

[...]

MAL BİLDİRİMİNDE BULUNULMASI, RÜŞVET VE YOLSUZLUKLARLA MÜCADELE KANUNU

Kanun numarası : 3628

R.G. tarihi ve sayısı : 4 Mayıs 1990 - Sayı: 20508

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL HÜKÜMLER

Amaç

MADDE 1 - Bu Kanunun amacı, rüşvet ve yolsuzluklarla mücadele cümlesinden olarak; bu Kanunda sayılanların mal bildiriminde bulunmalarını, bildirimlerin yenilenmesini, mal edinmelerin denetimiyle, haksız mal edinme veya gerçeğe aykırı bildirimde bulunma halinde uygulanacak hükümleri, bu Kanunda belirlenen suçlarla bazı suçlardan dolayı kamu görevlileri ve suç ortakları hakkında takip ve muhakeme usulünü düzenlemektir.

Mal Bildiriminde Bulunacaklar¹

MADDE 2 - a) Her türlü seçimle iş başına gelen kamu görevlileri ile Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar (Muhtarlar ve ihtiyar heyeti üyeleri hariç)

b) Noterler,

c) Türk Hava Kurumunun genel yönetim ve merkez denetleme kurulu üyeleri ile genel merkez teşkilatında ve Türk Kuşu Genel Müdürlüğünde, Türkiye Kızılay Derneğinin merkez kurullarında ve Genel Müdürlük teşkilatında görev alanlar ve bunların şube başkanları,

d) Genel ve katma bütçeli daireler, il özel idareleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluş veya alt kuruluşlarda, kamu iktisadi teşebbüsleri (İktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları) ile bunlara bağlı müessese, bağlı ortaklık ve işletmelerde, özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulan ve kamu hizmeti gören kurum ve kuruluşlar ile bunların alt kuruluşlarında veya komisyonlarında aylık, ücret ve ödenek almak suretiyle kamu hizmeti gören memurları, işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ile yönetim ve denetim kurulu üyeleri,

¹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 114 üncü maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "ve dışardan atanan Bakanlar Kurulu üyeleri," ibaresi "ile Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar" şeklinde ve (d) bendinde yer alan "özel kanunların verdiği yetkiye dayanılarak" ibaresi "Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle" şeklinde değiştirilmiştir.

e) (Mülga: 24/6/1995 - KHK - 557/21 md.)

f) Siyasi parti genel başkanları, vakıfların idare organlarında görev alanlar, kooperatiflerin ve birliklerinin başkanları, yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürleri, yeminli mali müşavirler, kamu yararına sayılan dernek yönetici ve deneticileri,

g) Gazete sahibi gerçek kişiler ile, gazete sahibi şirketlerin yönetim ve denetim kurulu üyeleri, sorumlu müdürleri, başyazarları ve fıkra yazarları,

Mal bildiriminde bulunmak zorundadırlar.

Özel Kanunlarına göre mal bildiriminde bulunmak zorunda olanlar da bu Kanun hükümlerine tabidir.

Hediye

MADDE 3 - Yukarıdaki maddede sayılan kamu görevlileri, milletlerarası protokol, mücamele veya nezaket kaideleri uyarınca veya diğer herhangi bir sebeple, yabancı devletlerden, milletlerarası kuruluşlardan, sair milletlerarası hukuk tüzeltkişiliklerinden, Türk uyruğunda olmayan herhangi bir özel veya tüzeltkişi veya kuruluştan; aldıkları tarihteki değeri on aylık net asgari ücret toplamını aşan hediye veya hibe niteliğindeki eşyayı aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde kendi kurumlarına teslim etmek zorundadırlar. Ancak, yabancı devlet adamları ve milletlerarası kuruluş temsilcileri tarafından verilen imzalı hatıra fotoğraflarının çerçeveleri bu madde hükümlerine dahil değildir. Hediyelerin bedellerinin tespiti çıkartılacak yönetmeliğe göre Maliye ve Gümrük Bakanlığınca yapılır.

Haksız Mal Edinme

MADDE 4 - Kanuna veya genel ahlaka uygun olarak sağlandığı ispat edilmeyen mallar veya ilgilinin sosyal yaşantısı bakımından geliriyle uygun olduğu kabul edilemeyecek harcamalar şeklinde ortaya çıkan artışlar, bu Kanunun uygulanmasında haksız mal edinme sayılır.

İKİNCİ BÖLÜM

MAL BİLDİRİMLERİ

Bildirimlerin Konusu

MADDE 5 - Bu Kanun kapsamına giren görevlilerin kendilerine, eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait bulunan taşınmaz malları ile görevliye yapılan aylık net ödemenin, ödeme yapılmayan görevlilerin ise, 1 inci derece Devlet Memurlarına yapılan aylık net ödemenin beş katından fazla tutarındaki her biri için ayrı olmak üzere, para, hisse senetleri ve tahviller ile altın, mücevher ve diğer taşınır malları, hakları, alacakları ve gelirleriyle bunların kaynakları, borçları ve sebepleri mal bildiriminin konusunu teşkil eder.

Bildirimin Zamanı

MADDE 6 - Mal Bildirimlerinin;

- a) Bu Kanun kapsamındaki göreve atanmada, göreve giriş için gerekli belgelerle,
- b) Cumhurbaşkanını yardımcısı veya bakan olarak atanmalarda, atamayı izleyen bir ay içinde,²
- c) Seçimle gelinen görevlerde seçimin kesinleşmesi tarihini izleyen iki ay içinde,
- d) Mal varlığında önemli bir değişiklik olduğunda bir ay içinde,
- e) Yönetim ve denetim kurulu üyelikleri ile komisyon üyeliklerine seçim ve atamalarda göreve başlama tarihini izleyen bir ay içinde,
- f) Görevin sona ermesi halinde, ayrılma tarihini izleyen bir ay içinde,
- g) Gazete sahibi gerçek kişiler ile, gazete sahibi şirketlerin yönetim ve denetim kurulu üyeleri faaliyete geçme tarihini, sorumlu müdürleri, başyazarları ve fıkra yazarları bu işe veya görevlerine başlama tarihini izleyen bir ay içinde,

Verilmesi zorunludur.

(a) Bendinde yazılı bildirim verilmedikçe göreve atama yapılamaz.

Bildirimin Yenilenmesi

MADDE 7 - Bu Kanun kapsamındaki görevlere devam edenler, sonu (0) ve (5) ile biten yılların en geç şubat ayı sonuna kadar bildirimlerini yenilerler. Yeni bildirimler yetkili merci tarafından daha önceki bildirimler ile karşılaştırılırlar.**Bildirimlerin Verileceği Merciler**

MADDE 8 - Bildirimlerin verileceği merciler şunlardır:

- a) Türkiye Büyük Millet Meclisi (...) ³ Üyeleri için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Cumhurbaşkanını yardımcıları ve bakanlar için Cumhurbaşkanlığı, ³

² 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 114 üncü maddesiyle, bu fıkarda yer alan "Bakanlar Kurulu üyeliğine" ibaresi "Cumhurbaşkanını yardımcısı veya bakan olarak" şeklinde değiştirilmiştir.

³ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 114 üncü maddesiyle, bu bentte yer alan "ve Bakanlar Kurulu" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı bende "Başkanlığı," ibaresinden sonra gelmek üzere "Cumhurbaşkanını yardımcıları ve bakanlar için Cumhurbaşkanlığı," ibaresi eklenmiştir.

- b) Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli personel için özlük işleriyle ilgili sicil ve belge raporlarının bulunduğu makam veya merci,
 - c) Kurum, teşebbüs, teşekkül ve kuruluşların Genel Müdürleri, yönetim ve denetim kurulu için ilgili Bakanlık,
 - d) Yüksek mahkemelerin daire başkan ve üyeleri için mahkemenin başkanı,
 - e) Noterler için Adelet Bakanlığı,
 - f) Diğer kurum ve kuruluşların memur ve hizmetlileri için atamaya yetkili makam veya merci,
 - g) Türk Hava Kurumu ile Türkiye Kızılay Derneğinde görev alanlar için kurum ve dernek genel başkanlığı,
 - h) (Mülga: 24/6/1995 - KHK - 557/21 md.)
 - i) Görevlerinden ayrılanlar için bu görevlerinde iken bildirimlerini vermeleri gereken makam veya merci,
 - j) Siyasi parti genel başkanları için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı,
 - k) Kooperatifler ve birliklerin başkanları, yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürleri için kooperatiflerin ve birliklerin denetimlerinin yapıldığı kuruluşlar,
 - l) Yeminli mali müşavirler için Maliye ve Gümrük Bakanlığı,
 - m) Türk Hava Kurumunun, Türkiye Kızılay Derneğinin ve Kamu yararına sayılan derneklerin genel yönetim ve merkez denetleme kurulu üyeleri için İçişleri Bakanlığı, bunların şube başkanları için bulundukları İl Valilikleri,
 - n) İl Genel Meclisi Üyeleri için Valiler, Belediye Meclis üyeleri için Belediye Başkanları, Belediye Başkanları için İçişleri Bakanlığı,
 - o) Mal bildirimini verecek son merciler için, kendi kuruluşlarının özlük işleri ile ilgili makam veya merci,
 - p) Gazete sahibi gerçek kişiler ile, gazete sahibi şirketlerin yönetim ve denetim kurulu üyeleri, sorumlu müdürleri, başyazarları ve fıkra yazarları bulundukları yer en büyük mülki amirliği,
 - r) Vakıfların idare organlarında görev alanlar için Vakıflar Genel Müdürlüğü,
- Görevleri sebebiyle birden fazla mal bildiriminde bulunması gerekenler asli görevlerinden dolayı bir tek mal bildiriminde bulunurlar.

Bildirimlerin Gizliliği

MADDE 9 - Mal bildirimleri, özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla bildirimde bulunanın özel dosyasında saklanır. Bildirimlerin içeriği hakkında, 20 nci

madde hükmü dışında hiçbir şekilde açıklama yapılamaz ve bilgi verilemez. Ayrıca mal bildirimlerindeki bilgiler ve kayıtlar esas alınarak içeriği hakkında yayında bulunulamaz.

(Ek fıkra: 25/5/2004-5176/8 md.) Ancak, Kamu Görevlileri Etik Kurulu mal bildirimlerini gerektiğinde inceleme yetkisine sahiptir. Mal bildirimlerindeki bilgilerin doğruluğunun kontrolü amacıyla ilgili kişi ve kuruluşlar (bankalar ve özel finans kurumları dahil) talep edilen bilgileri en geç otuz gün içinde Kurula vermekle yükümlüdürler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ceza Hükümleri

MADDE 10 - 6 ncı maddede belirtilen sürelerde mal bildiriminde bulunmayana bildirimlerin verileceği mercilerce ıhtarda bulunur. İhtarın kendisine tebliğinden itibaren otuz gün içinde mazeretsiz olarak bildirimde bulunmayana üç aya kadar hapis cezası verilir.

Soruşturma ile ilgili olarak verilen süre zarfında mal bildiriminde bulunmayana üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.

Gerçeğe Aykırı Açıklama

MADDE 11 - Mal bildiriminin muhtevası hakkında 9 uncu maddeye aykırı davranan üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu fiilin basın yoluyla işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Gerçeğe Aykırı Bildirimde Bulunma

MADDE 12 - Kanunen daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde gerçeğe aykırı bildirimde bulunana altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

Haksız Mal Edinme, Mal Kaçırma Veya Gizleme

MADDE 13 - Kanunen, daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde haksız mal edinene üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beş milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Haksız edinilen malı kaçıran veya gizleyene de aynı ceza verilir.

Zorallım

MADDE 14 - Haksız edinilmiş olan malların zorallımına hükmolunur. Bu malların elde edilememesi veya bir malın tümünün haksız mal edinme konusu teşkil etmemesi sebepleri ile zorallımın mümkün olmadığı hallerde haksız edinilen değere eşit

bedelinin hazineye ödenmesine karar verilir. Bu bedel, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümlerine göre tahsil olunur.

Kamu Hizmetlerinden Yasaklanma

MADDE 15 - Bu Kanunun 11 ve 12 nci maddeler hükümleri ile cezalandırılanlara ceza süresi kadar; 13 üncü madde hükmüne göre cezalandırılanlara müebbeten kamu hizmetlerinden yasaklanma cezası hükmolunur.

Tecil, Paraya Çevirme Ve Ön Ödeme Yasağı

MADDE 16 - Bu bölümde yazılı olan cezalar 10 ncu maddenin birinci fıkrası hariç tecil edilemez, şahsi hürriyeti bağlayıcı olanlar para veya tedbire çevrilemez, failleri hakkında Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesi hükümleri uygulanamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BU KANUNDA YAZILI SUÇLAR İLE BAZI SUÇLARDAN DOLAYI SORUŞTURMA USÜLÜ

Soruşturma

MADDE 17 - (Değişik birinci fıkra: 12/12/2003-5020/12 md.) Bu Kanunda ve 18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanununda yazılı suçlarla, irtikâp, rüşvet, basit ve nitelikli zimmet, görev sırasında veya görevinden dolayı kaçakçılık, resmî ihale ve alım ve satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarının açıklanması veya açıklanmasına sebebiyet verme suçlarından veya bu suçlara iştirak etmekten sanık olanlar hakkında 2.12.1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz.

Yukarıdaki fıkra hükmü müsteşarlar, valiler ve kaymakamlar hakkında uygulanamaz. Görevleri veya sıfatları sebebi ile özel soruşturma ve kovuşturma usulüne tabi olan sanıklarla ilgili kanun hükümleri saklıdır.

Suçun İhbarı

MADDE 18 - Yukarıdaki maddede yazılı suçlara ilişkin ihbarlar doğrudan Cumhuriyet Başsavcılıklarına yapılır. İhbar üzerine derhal bir ihbar tutanağı düzenlenir ve bir örneği muhbire verilir. Acele ve gecikmesinde sakınca umulan hallerde tutanak düzenlenmesi sonraya bırakılabilir. Muhbirlerin kimlikleri, rızaları olmadıkça açıklanmaz. İhbar asılsız çıktığında aleyhine takibat yapılanın istemi üzerine muhbirin kimliği açıklanır.

(Ek fıkra: 12/12/2003-5020/13 md.) Yukarıdaki fıkraya göre yapılan ihbar veya takipsizlik kararı ve iddianame Cumhuriyet başsavcılığınca, ilgili kamu kurum veya kuruluşlarına bildirilir. **(Değişik cümle: 1/7/2022-7417/40 md.)** İlgili kamu kurum

veya kuruluşları tarafından yazılı başvuruda bulunulması halinde bu kurum veya kuruluşlar, başvuru tarihinde müdahil sıfatını kazanır.⁴Bu suçlardan dolayı müfettiş ve muhakkikler de soruşturma neticesinde delil veya emare elde ettikleri takdirde, işi yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığına ihbar ve evrakı tevdi ederler. Cumhuriyet Başsavcılığı müfettiş ve muhakkikler tarafından kendisine tevdiine lüzum görülmediği halde dahi evrakın taalluk ettiği iş hakkında soruşturma yapmak üzere gerekçe göstererek evrakı ait olduğu merciden isteyebilir.

17 nci maddede yazılı suçlardan dolayı delil veya emare elde eden müfettiş ve muhakkikler durumu yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığına ihbar ve evrakı tevdi etmedikleri takdirde bunlar hakkında da yapılacak takibattan dolayı Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat Hükümleri uygulanmaz.

İhbar konusu müsnet suç hakkında dava açılıncaya kadar bilgi vermek ve yayın yapmak yasaktır.

Soruşturma Usulü

MADDE 19 - Cumhuriyet Savcısı 17 nci maddede yazılı suçların işlendiğini öğrendiğinde sanıklar hakkında doğrudan doğruya ve bizzat soruşturmaya başlamakla beraber durumu atamaya yetkili amirine veya 8 inci maddede sayılan mercilere bildirir.

Cumhuriyet Savcısı soruşturmaya başladığında ihbarı doğrulayan emareler bulunduğu takdirde sanıktan, haksız edinilen malın kaçırıldığı yolunda delil ve emare elde edildiği takdirde sanığın ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hısımları ile gelini ve damadından mal bildiriminde bulunmalarını ister. Bu istemin sanığa ve diğer ilgililere ulaştığı tarihten itibaren yedi gün içinde Cumhuriyet Savcısına mal bildiriminin verilmesi zorunludur. Soruşturmanın müfettiş veya muhakkik tarafından yapılması halinde müfettiş veya muhakkik de sanıktan ve yukarıda sayılan ilgililerden mal bildirimini isteminde bulunurlar. Bu istemin sanık ve ilgililere ulaştığı tarihten itibaren yedi gün içinde müfettiş veya muhakkike mal bildiriminin verilmesi keza zorunludur.

Cumhuriyet Savcısı, kamu davası açılmadan önce haksız edinildiği yolunda delil veya emare elde edilen para veya mal ile ilgili tedbirin alınmasını görevli mahkemeden veya para veya malın bulunduğu yer hukuk mahkemesinden isteyebilir.

⁴ 1/7/2022 tarihli ve 7417 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesiyle bu fıkranın birinci cümlesinde yer alan "Maliye Bakanlığı Baş Hukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü ile varsa diğer" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Bilgi Verme Zorunluğu

MADDE 20 - (Değişik: 12/12/2003-5020/14 md.) Özel kanunlarında aksine bir hüküm bulunsa bile ilgili gerçek veya tüzel kişiler veya kamu kurum ve kuruluşları; bu Kanuna göre takip, soruşturma ve kovuşturmaya yetkili kişi ve bu Kanundaki diğer mercilerce istenen bilgileri gecikmeksizin makul sürede eksiksiz vermek zorundadır. Aksine davranan kişiler hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir. Bu ceza, para cezasına veya tedbirlerden birine çevrilemez ve ertelenemez.⁵

Asker Kişilerin Soruşturmaşı

MADDE 21 - (Mülga: 2/7/2018 – KHK/700/114 md.)

BEşİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

YÖNETMELİK

MADDE 22 - Mal bildiriminin şekli, düzenlenmiş biçimi, sayısı, neleri kapsayacağı ve merciine nasıl ulaştırılacağı hususları ile Kanunun uygulanması bakımından gerekli görülecek diğer konular, Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir ve bu yönetmelik Resmi Gazete'de yayımlanır.⁶

KALDIRILAN HÜKÜMLER

MADDE 23 - 9 Ağustos 1983 tarih ve 2871 sayılı Kamu Görevlileri ile İlgili Mal Bildirimi Kanunu ile bu Kanunun yürürlükten kaldırdığı Kanunlar ve 15.5.1930 tarih ve 1609 sayılı Bazı Cürümlerden Dolayı Memurlar ve şerikleri Hakkında Takip ve Muhakeme Usulüne Dair Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden bir ay içinde 2 nci maddede sayılanlar mal bildiriminde bulunurlar.

Mal bildiriminde bulunmayan veya gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar hakkında üçüncü bölümdeki ceza hükümleri uygulanır.

⁵ 1/7/2022 tarihli ve 7417 sayılı Kanunun 41 inci maddesiyle bu fıkranın birinci cümlesinde yer alan “, Maliye Bakanlığı Baş Hukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü veya temsilcisi” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

⁶ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 114 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan “Kanunun yayımını izleyen altı ay içinde Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2 - Bu Kanunun 2 nci maddesinde sayılanlardan 22 nci maddeye müsteniden çıkartılacak yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihe kadar 9 Ağustos 1983 tarih ve 2871 sayılı Kanuna göre hazırlanan beyannamenin alınmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 3 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bu Kanunla kapsama yeni alınan suçlardan dolayı, Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat Hükümlerine göre, kesinleşmiş lüzumu muhakeme ve meni muhakeme kararları hariç, yapılan tahkikat evrakı derhal ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklarına gereği için tevdi olunur.

YÜRÜRLÜK

MADDE 24 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

YÜRÜTME

MADDE 25 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

KAMU GÖREVLİLERİ ETİK KURULU KURULMASI VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

Kanun numarası : 5176

R.G. tarihi ve sayısı : 8 Haziran 2004 - Sayı: 25486

Amaç ve Kapsam

MADDE 1 - Bu Kanunun amacı, kamu görevlilerinin uymaları gereken saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme gibi etik davranış ilkeleri belirlemek ve uygulamayı gözetmek üzere Kamu Görevlileri Etik Kurulunun kuruluş, görev ve çalışma usul ve esaslarının belirlenmesidir.

Bu Kanun, genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri, döner sermayeli kuruluşlar, mahalli idareler ve bunların birlikleri, kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurul, üst kurul, kurum, enstitü, teşebbüs, teşekkül, fon ve sair adlarla kurulmuş olan bütün kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan; yönetim ve denetim kurulu ile kurul, üst kurul başkan ve üyeleri dahil tüm personeli kapsar.

Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Cumhurbaşkanı Yardımcıları ve Bakanlar, Türk Silahlı Kuvvetleri ve yargı mensupları ve üniversiteler hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Kuruluş

MADDE 2 - Bu Kanunda yazılı görevleri yerine getirmek üzere Kamu Görevlileri Etik Kurulu (Kurul) kurulmuştur.

Cumhurbaşkanı, bu Kanun kapsamındaki konularda her türlü kararları almak ve uygulamak üzere;

- a) Bakanlık görevi yapmış olanlar arasından bir üye,
- b) İl belediye başkanlığı yapmış olanlar arasından bir üye,
- c) Yargıtay, Danıştay, Sayıştay üyeliği görevlerinden emekliye ayrılanlar arasından üç üye,
- d) Müsteşarlık, büyükelçilik, valilik, bağımsız ve düzenleyici kurul başkanlığı görevlerinde bulunmuş veya bu görevlerden emekliye ayrılanlar arasından üç üye,
- e) Üniversitelerde rektörlük veya dekanlık görevlerinde bulunmuş öğretim üyeleri veya bunların emeklileri arasından iki üye,
- f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında en üst kademe yöneticiliği yapmış olanlar arasından bir üye,

Olmak üzere toplam onbir üyeyi biri Başkan olmak üzere seçer ve atar.

Kurul başkan veya üyeliğine atanacaklar hakkında, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası hükmü ile ek 68 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmü uygulanmaz ve bu kişiler Kurulda emekli aylıkları kesilmeksizin çalıştırılır.

Üyelerin görev süresi dört yıldır. Süresi dolan üyeler Cumhurbaşkanınca yeniden seçilebilirler. Kurul üyelerinin görev süresi dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak üyeler, ciddi bir hastalık veya engellilik nedeniyle iş görememeleri veya atamaya ilişkin şartları kaybetmeleri halinde, atandıkları usule göre süresi dolmadan görevden alınır. Üyeler, görevi kötüye kullanmaktan veya yüz kızartıcı bir suçtan mahkûm olmaları halinde ise Cumhurbaşkanı onayıyla görevden alınır. Görevden alma nedeniyle veya süresi dolmadan herhangi bir sebeple boşalan Kurul üyeliklerine bir ay içerisinde Cumhurbaşkanınca yeniden atama yapılır. Bu şekilde atanan üye, yerine atandığı üyenin görev süresini tamamlar. Kurul, Başkanın daveti üzerine en az altı üyeyle toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğunun aynı yöndeki oyu ile karar verir. Toplantı kararları ilgililere duyurulur. Kurul ayda dört defa toplanır. Kurul Başkan ve üyelerinin toplantılara katılmaları esastır. Arka arkaya üç toplantıya veya bir yıl içinde toplam on toplantıya katılmayan üyeler istifa etmiş sayılırlar.

Kurulun sekreteryaya hizmetleri Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı tarafından yerine getirilir.

Kurul Başkan ve üyelerine, 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak koşuluyla, fiilen görev yapılan her gün için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir. Bu ödmeden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz.

Huzur hakkı ve Kurulun diğer ihtiyaçları için her yıl Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı bütçesine gerekli ödenek konulur.

Kurulun Görevleri

MADDE 3 - Kurul, kamu görevlilerinin görevlerini yürütürken uymaları gereken etik davranış ilkelerini hazırlayacağı yönetmeliklerle belirlemek, etik davranış ilkelerinin ihlâl edildiği iddiasıyla re'sen veya yapılacak başvurular üzerine gerekli inceleme ve araştırmayı yaparak sonucu ilgili makamlara bildirmek, kamuda etik kültürünü yerleştirmek üzere çalışmalar yapmak veya yaptırmak ve bu konuda yapılacak çalışmalara destek olmakla görevli ve yetkilidir.

Kurula veya Yetkili Disiplin Kurullarına Başvuru

MADDE 4 - Bu Kanun kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarında etik davranış ilkelerine aykırı uygulamalar bulunduğu iddiasıyla, en az genel müdür veya eşiti seviyedeki kamu görevlileri hakkında Kurula başvurulabilir. Hangi unvanların genel müdür eşiti sayılacağı kurum ve kuruluşların teşkilât yapısı ve yürüttükleri hizmetlerin niteliği dikkate alınarak Kurul tarafından belirlenir.

Diğer kamu görevlilerinin, etik davranış ilkelerine aykırı uygulamaları bulunduğu iddiasıyla yapılacak başvurular, ilgili kurumların yetkili disiplin kurullarında, Kurul tarafından çıkarılan yönetmeliklerde belirlenen etik davranış ilkelerine aykırılık olup olmadığı yönünden değerlendirilir. Değerlendirme sonucu alınan karar, ilgililere ve başvuru sahibine bildirilir.

Başvurular, 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunda belirlenen esaslara göre, medeni hakları kullanma ehliyetine sahip Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile Türkiye'de ikamet eden yabancı gerçek kişiler tarafından yapılabilir. Ancak, kamu görevlilerini karalama amacı güden, haklı bir gerekçeye dayanmayan, başvuru konusuyla ilgili yeterli bilgi ve belge sunulmamış başvurular değerlendirmeye alınmaz.

Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış bulunan uyuşmazlıklar hakkında Kurula veya yetkili disiplin kurullarına başvuru yapılamaz. İnceleme sırasında yargı yoluna gidildiği anlaşılan başvuruların işlemi durdurulur.

İnceleme ve Araştırma

MADDE 5 - Kurul, başvurular hakkındaki inceleme ve araştırmasını etik davranış ilkelerinin ihlâl edilip edilmediği çerçevesinde yürütür. Kurul, kendisine şikayet veya ihbar yoluyla ulaşan başvurular üzerine yapacağı inceleme ve araştırmayı en geç üç ay içinde sonuçlandırmak zorundadır.

Kurul, inceleme ve araştırma sonucunu ilgililere ve Cumhurbaşkanlığı ve Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı Makamına yazılı olarak bildirir.

(İptal üçüncü fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 4/2/2010 tarihli ve E.: 2007/98, K.:2010/33 sayılı Kararı ile.) Bu Kanuna göre yapılan inceleme ve araştırmalar, genel hükümlere göre ceza kovuşturmasına veya tâbi oldukları personel kanunları hükümlerine göre disiplin kovuşturmasına engel teşkil etmez.

Bilgi ve Belge İstenmesi

MADDE 6 - Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, Kurulun başvuru konusu ile ilgili olarak istediği bilgi ve belgeleri vermek zorundadırlar.

Kurul, bu Kanunun kapsamındaki kuruluşlardan ve özel kuruluşlardan ilgili temsilcileri çağırıp bilgi alma yetkisine sahiptir.

Yönetmelik

MADDE 7 - Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin hususlar, Kurulca hazırlanacak yönetmeliklerle belirlenir. Kurul tarafından hazırlanacak yönetmelikler Cumhurbaşkanı onayı ile yürürlüğe konulur.

MADDE 8 - (19.4.1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.) **MADDE 9** -

(14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)Yürürlük

MADDE 10 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

KAMU GÖREVLİLERİ ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ İLE BAŞVURU USUL VE ESASLARI **HAKKINDA YÖNETMELİK**

R.G. tarihi ve sayısı : 13 Nisan 2005 - Sayı: 25785

BİRİNCİ BÖLÜM

AMAÇ, KAPSAM, DAYANAK VE TANIMLAR

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı; kamuda etik kültürünü yerleştirmek, kamu görevlilerinin görevlerini yürütürken uymaları gereken etik davranış ilkelerini belirlemek, bu ilkelere uygun davranış göstermeleri açısından onlara yardımcı olmak ve görevlerin yerine getirilmesinde adalet, dürüstlük, saydamlık ve tarafsızlık ilkelerine zarar veren ve toplumda güvensizlik yaratan durumları ortadan kaldırmak suretiyle kamu yönetimine halkın güvenini artırmak, toplumu kamu görevlilerinden beklemeye hakkı olduğu davranışlar konusunda bilgilendirmek ve Kurula başvuru usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik; genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri, döner sermayeli kuruluşlar, mahalli idareler ve bunların birlikleri, kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurul, üst kurul, kurum, enstitü, teşebbüs, teşekkül, fon ve sair adlarla kurulmuş olan bütün kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan; yönetim ve denetim kurulu ile kurul, üst kurul başkan ve üyeleri dahil tüm personeli kapsar.

Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Bakanlar Kurulu üyeleri, Türk Silahlı Kuvvetleri, yargı mensupları ve üniversiteler hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Hukuki Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik, 25/5/2004 tarihli ve 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 3 ve 7 nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen;

a) Kanun: 25/5/2004 tarihli ve 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunu,

b) Kurum ve kuruluş: 2 nci maddede geçen ve kapsama dahil kamu kurum ve kuruluşlarını,

- c) Kamu görevlileri: 2 nci maddede geçen ve kapsama dahil kamu kurum ve kuruluşlarında görevli tüm personeli,
- d) Kurul: Kamu Görevlileri Etik Kurulunu,
- e) Etik davranış ilkeleri: Kamu görevlilerinin uyması gereken etik davranış ilkelerini,
- f) Başvuru sahibi: Kanun kapsamında başvuru hakkını kullanarak Kurula veya yetkili disiplin kurullarına başvuran gerçek kişileri,
- g) Bilgi: Kurum ve kuruluşların kayıtlarında yer alan 5176 sayılı Kanun kapsamında yapılacak inceleme ve araştırmalara ilişkin her türlü veriyi,
- h) Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları 5176 sayılı Kanun kapsamında yapılacak inceleme ve araştırmalarla ilgili yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plan, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

Görevin Yerine Getirilmesinde Kamu Hizmeti Bilinci

Madde 5 - Kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde; sürekli gelişimi, katılımcılığı, saydamlığı, tarafsızlığı, dürüstlüğü, kamu yararını gözetmeyi, hesap verebilirliği, öngörülebilirliği, hizmette yerindenliği ve beyana güveni esas alırlar.

Halka Hizmet Bilinci

Madde 6 - Kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde; halkın günlük yaşamını kolaylaştırmayı, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamayı, hizmet kalitesini yükseltmeyi, halkın memnuniyetini arttırmayı, hizmetten yararlananların ihtiyacına ve hizmetlerin sonucuna odaklı olmayı hedeflerler.

Hizmet Standartlarına Uyma

Madde 7 - Kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri ve diğer personeli, kamu hizmetlerini belirlenen standartlara ve süreçlere uygun şekilde yürütürler, hizmetten yararlananlara iş ve işlemlerle ilgili gerekli açıklayıcı bilgileri vererek onları hizmet süreci boyunca aydınlatırlar.

Amaç ve Misyonu Bağlılık

Madde 8 - Kamu görevlileri, çalıştıkları kurum veya kuruluşun amaçlarına ve misyonuna uygun davranırlar. Ülkenin çıkarları, toplumun refahı ve kurumlarının hizmet idealleri doğrultusunda hareket ederler.

Dürüstlük ve Tarafsızlık

Madde 9 - Kamu görevlileri; tüm eylem ve işlemlerinde yasallık, adalet, eşitlik ve dürüstlük ilkeleri doğrultusunda hareket ederler, görevlerini yerine getirirken ve hizmetlerden yararlandırmada dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, cinsiyet ve benzeri sebeplerle ayırım yapamazlar, insan hak ve özgürlüklerine aykırı veya kısıtlayıcı muamelede ve fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalarda bulunamazlar.

Kamu görevlileri, takdir yetkilerini, kamu yararı ve hizmet gerekleri doğrultusunda, her türlü keyfilikten uzak, tarafsızlık ve eşitlik ilkelerine uygun olarak kullanırlar.

Kamu görevlileri, gerçek veya tüzel kişilere öncelikli, ayrıcalıklı, taraflı ve eşitlik ilkesine aykırı muamele ve uygulama yapamazlar, herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef alan bir davranışta bulunamazlar, kamu makamlarının mevzuata uygun politikalarını, kararlarını ve eylemlerini engelleyemezler.

Saygınlık ve Güven

Madde 10 - Kamu görevlileri, kamu yönetimine güveni sağlayacak şekilde davranırlar ve görevin gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını davranışlarıyla gösterirler. Halkın kamu hizmetine güven duygusunu zedeleyen, şüphe yaratan ve adalet ilkesine zarar veren davranışlarda bulunmaktan kaçınırlar.

Kamu görevlileri, halka hizmetin kişisel veya özel her türlü menfaatin üzerinde bir görev olduğu bilinciyle hizmet gereklerine uygun hareket eder, hizmetten yararlananlara kötü davranamaz, işi savsaklayamaz, çifte standart uygulayamaz ve taraf tutamazlar.

Yönetici veya denetleyici konumunda bulunan kamu görevlileri, keyfi davranışlarda, baskı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunamaz, açık ve kesin kanıtlara dayanmayan rapor düzenleyemez, mevzuata aykırı olarak kendileri için hizmet, imkan veya benzeri çıkarlar talep edemez ve talep olmasa dahi sunulana kabul edemezler.

Nezaket ve Saygı

Madde 11 - Kamu görevlileri, üstleri, meslektaşları, astları, diğer personel ile hizmetten yararlananlara karşı nazik ve saygılı davranırlar ve gerekli ilgiyi gösterirler, konu yetkilerinin dışındaysa ilgili birime veya yetkiliye yönlendirirler.

Yetkili Makamlara Bildirim

Madde 12 - Kamu görevlileri, bu Yönetmelikte belirlenen etik davranış ilkeleriyle bağdaşmayan veya yasadışı iş ve eylemlerde bulunmalarının talep edilmesi halinde veya hizmetlerini yürütürken bu tür bir eylem veya işlemde haberdar olduklarında ya da gördüklerinde durumu yetkili makamlara bildirirler.

Kurum ve kuruluş amirleri, ihbarda bulunan kamu görevlilerinin kimliğini gizli tutar ve kendilerine herhangi bir zarar gelmemesi için gerekli tedbirleri alırlar.

Çıkar Çatışmasından Kaçınma

Madde 13 - Çıkar çatışması; kamu görevlilerinin görevlerini tarafsız ve objektif şekilde icra etmelerini etkileyen ya da etkiliyormuş gibi gözüken ve kendilerine, yakınlarına, arkadaşlarına ya da ilişkide bulunduğu kişi ya da kuruluşlara sağlanan her türlü menfaati ve onlarla ilgili mali ya da diğer yükümlülükleri ve benzeri şahsi çıkarlara sahip olmaları halini ifade eder.

Kamu görevlileri, çıkar çatışmasında şahsi sorumluluğa sahiptir ve çıkar çatışmasının doğabileceği durumu genellikle şahsen bilen kişiler oldukları için, herhangi bir potansiyel ya da gerçek çıkar çatışması konusunda dikkatli davranır, çıkar çatışmasından kaçınmak için gerekli adımları atar, çıkar çatışmasının farkına varır varmaz durumu üstlerine bildirir ve çıkar çatışması kapsamına giren menfaatlardan kendilerini uzak tutarlar.

Görev ve Yetkilerin Menfaat Sağlamak Amacıyla Kullanılmaması

Madde 14 - Kamu görevlileri; görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendileri, yakınları veya üçüncü kişiler lehine menfaat sağlayamaz ve aracılıkta bulunamazlar, akraba, eş, dost ve hemşehri kayırmacılığı, siyasal kayırmacılık veya herhangi bir nedenle ayrımcılık veya kayırmacılık yapamazlar.

Kamu görevlileri, görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendilerinin veya başkalarının kitap, dergi, kaset, cd ve benzeri ürünlerinin satışını ve dağıtımını yaptıramaz; herhangi bir kurum, vakıf, dernek veya spor kulübüne yardım, bağış ve benzeri nitelikte menfaat sağlayamazlar.

Kamu görevlileri, görevlerinin ifası sırasında ya da bu görevlerin sonucu olarak elde ettikleri resmi veya gizli nitelikteki bilgileri, kendilerine, yakınlarına veya üçüncü kişilere doğrudan veya dolaylı olarak ekonomik, siyasal veya sosyal nitelikte bir

menfaat elde etmek için kullanamazlar, görevdeyken ve görevden ayrıldıktan sonra yetkili makamlar dışında hiçbir kurum, kuruluş veya kişiye açıklayamazlar.

Kamu görevlileri, seçim kampanyalarında görev yaptığı kurumun kaynaklarını doğrudan veya dolaylı olarak kullanamaz ve kullandıramazlar.

Hediye Alma ve Menfaat Sağlama Yasağı

Madde 15 - Kamu görevlisinin tarafsızlığını, performansını, kararını veya görevini yapmasını etkileyen veya etkileme ihtimali bulunan, ekonomik değeri olan ya da olmayan, doğrudan ya da dolaylı olarak kabul edilen her türlü eşya ve menfaat hediye kapsamındadır.

Kamu görevlilerinin hediye almaması, kamu görevlisine hediye verilmemesi ve görev sebebiyle çıkar sağlanmaması temel ilkedir.

Kamu görevlileri, yürüttükleri görevle ilgili bir iş, hizmet veya menfaat ilişkisi olan gerçek veya tüzel kişilerden kendileri, yakınları veya üçüncü kişi veya kuruluşlar için doğrudan doğruya veya aracı eliyle herhangi bir hediye alamazlar ve menfaat sağlayamazlar.

Kamu görevlileri, kamu kaynaklarını kullanarak hediye veremez, resmi gün, tören ve bayramlar dışında, hiçbir gerçek veya tüzel kişiye çelenk veya çiçek gönderemezler; görev ve hizmetle ilgisi olmayan kutlama, duyuru ve anma ilanları veremezler.

Uluslararası ilişkilerde nezaket ve protokol kuralları gereğince, yabancı kişi ve kuruluşlar tarafından verilen hediyelerden, 3628 sayılı Kanunun 3. maddesi hükümleri saklı kalmakla birlikte, sözkonusu maddede belirtilen sınırın altında kalanlar da beyan edilir.

Aşağıda belirtilenler hediye alma yasağı kapsamı dışındadır:

- a) Görev yapılan kuruma katkı anlamına gelen, kurum hizmetlerinin hukuka uygun yürütülmesini etkilemeyecek olan ve kamu hizmetine tahsis edilmek, kurumun demirbaş listesine kaydedilmek ve kamuoyuna açıklanmak koşuluyla alınanlar (makam aracı ve belli bir kamu görevlisinin hizmetine tahsis edilmek üzere alınan diğer hediyeler hariç) ile kurum ve kuruluşlara yapılan bağışlar,
- b) Kitap, dergi, makale, kaset, takvim, cd veya buna benzer nitelikte olanlar,
- c) Halka açık yarışmalarda, kampanyalarda veya etkinliklerde kazanılan ödül veya hediyeler,
- d) Herkese açık konferans, sempozyum, forum, panel, yemek, resepsiyon veya buna benzer etkinliklerde verilen hatıra niteliğindeki hediyeler,

e) Tanıtım amacına yönelik, herkese dağıtılan ve sembolik değeri bulunan reklam ve el sanatları ürünleri,

f) Finans kurumlarından piyasa koşullarına göre alınan krediler.

Aşağıda belirtilenler ise hediye alma yasağı kapsamındadır:

a) Görev yapılan kurumla iş, hizmet veya çıkar ilişkisi içinde bulunanlardan alınan karşılama, veda ve kutlama hediyeleri, burs, seyahat, ücretsiz konaklama ve hediye çekleri,

b) Taşınır veya taşınmaz mal veya hizmet satın alırken, satarken veya kiralarken piyasa fiyatına göre makul olmayan bedeller üzerinden yapılan işlemler,

c) Hizmetten yararlananların vereceği her türlü eşya, giysi, takı veya gıda türü hediyeler,

d) Görev yapılan kurumla iş veya hizmet ilişkisi içinde olanlardan alınan borç ve krediler.

Bu Yönetmelik kapsamına giren en az genel müdür, eşiti ve üstü görevliler, bu maddenin 5 inci fıkrası ve 6 ncı fıkranın (a) bendinde sayılan hediyelere ilişkin bir önceki yılda aldıklarının listesini, herhangi bir uyarı beklemezsizin her yıl Ocak ayı sonuna kadar Kurula bildirirler.

Kamu Malları ve Kaynaklarının Kullanımı

Madde 16 - Kamu görevlileri, kamu bina ve taşıtları ile diğer kamu malları ve kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanamaz ve kullandıramazlar, bunları korur ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri alırlar.

Savurganlıktan Kaçınma

Madde 17 - Kamu görevlileri, kamu bina ve taşıtları ile diğer kamu malları ve kaynaklarının kullanımında israf ve savurganlıktan kaçınır; mesai süresini, kamu mallarını, kaynaklarını, işgücünü ve imkanlarını kullanırken etkin, verimli ve tutumlu davranırlar.

Bağlayıcı Açıklamalar ve Gerçek Dışı Beyan

Madde 18 - Kamu görevlileri, görevlerini yerine getirirken yetkilerini aşarak çalıştıkları kurumlarını bağlayıcı açıklama, taahhüt, vaat veya girişimlerde bulunamazlar, aldatıcı ve gerçek dışı beyanat veremezler.

Bilgi Verme, Saydamlık ve Katılımcılık

Madde 19 - Kamu görevlileri, halkın bilgi edinme hakkını kullanmasına yardımcı olurlar. Gerçek ve tüzel kişilerin talep etmesi halinde istenen bilgi veya belgeleri,

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununda belirlenen istisnalar dışında, usulüne uygun olarak verirler.

Üst yöneticiler, ilgili kanunların izin verdiği çerçevede, kurumlarının ihale süreçlerini, faaliyet ve denetim raporlarını uygun araçlarla kamuoyunun bilgisine sunarlar.

Kamu görevlileri, kamu hizmetleri ile ilgili temel kararların hazırlanması, olgunlaştırılması, alınması ve bu kararların uygulanması aşamalarından birine, bir kaçına veya tamamına, aksine yasal bir hüküm olmadıkça, o karardan doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenecek olanların katkıda bulunmasını sağlamaya dikkat ederler.

Yöneticilerin Hesap Verme Sorumluluğu

Madde 20 - Kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi sırasında sorumlulukları ve yükümlülükleri konusunda hesap verebilir ve kamusal değerlendirme ve denetime her zaman açık ve hazır olurlar.

Yönetici kamu görevlileri, kurumlarının amaç ve politikalarına uygun olmayan işlem veya eylemleri engellemek için görev ve yetkilerinin gerektirdiği önlemleri zamanında alırlar.

Yönetici kamu görevlileri, yetkisi içindeki personelin yolsuzluk yapmasını önlemek için gerekli tedbirleri alırlar. Bu tedbirler; yasal ve idari düzenlemeleri uygulamayı, eğitim ve bilgilendirme konusunda uygun çalışmalar yapmayı, personelinin karşı karşıya kaldığı mali ve diğer zorluklar konusunda dikkatli davranmayı ve kişisel davranışlarıyla personeline örnek olmayı kapsar.

Yönetici kamu görevlileri, personeline etik davranış ilkeleri konusunda uygun eğitimi sağlamak, bu ilkelere uyulup uyulmadığını gözetlemek, geliriyle bağdaşmayan yaşantısını izlemek ve etik davranış konusunda rehberlik etmekle yükümlüdür.

Eski Kamu Görevlileriyle İlişkiler

Madde 21 - Kamu görevlileri, eski kamu görevlilerini kamu hizmetlerinden ayrıcalıklı bir şekilde faydalandıramaz, onlara imtiyazlı muamelede bulunamaz.

Kamu görevlerinden ayrılan kişilere, ilgili kanunlardaki hükümler ve süreler saklı kalmak kaydıyla, daha önce görev yaptıkları kurum veya kuruluşan, doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir yüklenicilik, komisyonculuk, temsilcilik, bilirkişilik, aracılık veya benzeri görev ve iş verilemez.

Mal Bildiriminde Bulunma

Madde 22 - Kamu görevlileri, kendileriyle eşlerine ve velayeti altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmazları, alacak ve borçları hakkında, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu hükümleri uyarınca, yetkili makama mal bildiriminde bulunurlar.

Kurul, gerek gördüğü takdirde mal bildirimlerini inceleme yetkisine sahiptir. Mal bildirimlerindeki bilgilerin doğruluğunun kontrolü amacıyla ilgili kişi ve kuruluşlar (bankalar ve özel finans kurumları dahil) talep edilen bilgileri, en geç otuz gün içinde Kurula vermekle yükümlüdürler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ETİK DAVRANIŞ İLKELERİNİN UYGULAMASI VE ETİK KÜLTÜRÜN YERLEŞTİRİLMESİ

Etik Davranış İlkelerine Uyma

Madde 23 - Kamu görevlileri, görevlerini yürütürken bu Yönetmelikte belirtilen etik davranış ilkelerine uymakla yükümlüdürler. Bu ilkeler, kamu görevlilerinin istihdamını düzenleyen mevzuat hükümlerinin bir parçasını oluşturur.

Bu Kanun kapsamındaki kamu görevlileri, bir ay içinde, Ek-1'de yer alan "Etik Sözleşme" belgesini imzalamakla yükümlüdürler. Bu belge, personelin özlük dosyasına konur.

Kurum ve kuruluşların yetkili sicil amirleri, personelin sicil ve performansını, bu Yönetmelikte düzenlenen etik davranış ilkelerine uygunluk açısından da değerlendirirler.

Personeli Bilgilendirme

Madde 24 - Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen her düzeydeki personel, istihdama ilişkin koşulların bir parçası olarak etik davranış ilkeleri ve bu ilkelere ilişkin sorumlulukları hakkında bilgilendirilir.

Etik Kültürün Yerleştirilmesi ve Eğitimi

Madde 25 - Kurul, etik kültürün yerleştirilmesi ve geliştirilmesi konusunda her türlü çalışmayı yapar, yaptırır, araştırma, yayın, anket, kamuoyu yoklaması, bilimsel toplantılar ve benzeri etkinlikler düzenler, kamu görevlileri için eğitim programları hazırlar, koordine eder, yürütür veya bu konularda bakanlıklar, diğer kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, mahalli idareler ve konusunda uzman sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapabilir.

Etik davranış ilkelerinin, kamu görevlilerine uygulanan temel, hazırlayıcı ve hizmet içi eğitim programlarında yer alması, kurum ve kuruluş yöneticilerince sağlanır.

Kurumsal Etik İlkeleri

Madde 26 - Bu Yönetmelikle belirlenen etik davranış ilkeleri, kapsama dahil kurum ve kuruluşlarda uygulanır. Ayrıca, yürüttükleri hizmetin veya görevin niteliğine göre kurum ve kuruluşlar kendi kurumsal etik davranış ilkelerini düzenlemek üzere Kurulun inceleme ve onayına sunabilir.

Bilgi ve Belge İsteme Yetkisi

Madde 27 - Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, Kurulun başvuru konusu ile ilgili olarak istediği bilgi ve belgeleri süresi içinde vermek zorundadırlar.

Kurul, bu Yönetmelik kapsamındaki kuruluşlardan ve özel kuruluşlardan ilgili temsilcileri çağırıp bilgi alma yetkisine sahiptir.

İnceleme ve Araştırma Yetkisi

Madde 28 - Kurul, etik davranış ilkelerine aykırı davranış ve uygulamalar hakkında, resen veya yapılacak başvurular üzerine, gerekli inceleme ve araştırmayı yapmaya yetkilidir. Kurul, etik ilkelere aykırı davranış ve uygulamalar hakkında yapacağı inceleme ve araştırmalara esas olmak üzere gerektiğinde yetkili makamlar kanalıyla kurum ve kuruluşlardan bilgi ve belge toplayabilir.

Kurul inceleme ve araştırmasını etik davranış ilkelerinin ihlal edilip edilmediği çerçevesinde yürütür. Kurul yapacağı inceleme ve araştırmayı, en geç üç ay içinde sonuçlandırır.

Kurul, ayrıca kurum ve kuruluşlarda etik davranış ilkelerinin yerleştirilmesi ve geliştirilmesi konusunda faaliyet, inceleme ve araştırma yapabilir.

Etik Komisyonu

Madde 29 - Kurum ve kuruluşlarda, etik kültürünü yerleştirmek ve geliştirmek, personelin etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak tavsiyelerde ve yönlendirmede bulunmak ve etik uygulamaları değerlendirmek üzere kurum veya kuruluşun üst yöneticisi tarafından kurum içinden en az üç kişilik bir etik komisyonu oluşturulur.

Etik komisyonu üyelerinin ne kadar süreyle görev yapacağı ve diğer hususlar, kurum ve kuruluşun üst yöneticisince belirlenir. Etik komisyonu üyelerinin özgeçmiş ve iletişim bilgileri, üç ay içinde Kurul'a bildirilir. Etik komisyonu, Kurul ile işbirliği içinde çalışır.

Görüş Bildirme

Madde 30 - Kurul, kurum ve kuruluşların, etik davranış ilkeleri konusunda uygulamada karşılaştıkları sorunlara yönelik olarak görüş bildirmeye yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BAŞVURU VE RESEN İNCELEME USUL VE ESASLARI

Başvuru Hakkı

Madde 31 - 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına İlişkin Kanunda belirlenen esaslara göre, medeni hakları kullanma ehliyetine sahip Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşları ile Türkiye'de oturan yabancı gerçek kişiler başvuruda bulunabilirler. Herhangi bir nedenle Türkiye'de bulunup da başvuru nedeni sayılan etik ilkelerden birisine aykırı davranıldığına tanık olan yabancı, başvuru hakkı açısından Türkiye'de oturuyor kabul edilir. Başvuruda bulunabilmek için başvuranın menfaatinin etkilenmesi koşulu aranmaz.

Ancak, kamu görevlilerini karalama amacı güttüğü açıkça anlaşılan ve başvuranın kimliği tespit edilemeyen başvurular değerlendirmeye alınmaz.

Yargı organlarınca incelenmekte olan veya karara bağlanmış bulunan uyuşmazlıklar hakkında Kurula veya yetkili disiplin kurullarına başvuru yapılamaz. İnceleme sırasında yargı yoluna gidildiği anlaşılan başvuruların işlemi durdurulur. Daha önce Kurulca incelenmiş şikâyet konusu, yeni kanıtlar gösterilmedikçe bir daha şikâyet konusu yapılamaz ve incelenemez.

Başvuru Biçimleri

Madde 32 - Başvurular;

- a) Yazılı dilekçe,
- b) Elektronik posta,
- c) Tutanağa geçirilen sözlü başvuru yolları ile yapılır.

Başvuru Usulü

Madde 33 - Başvuru, gerçek kişiler tarafından adı, soyadı, oturma yeri veya iş adresi ile imzayı kapsayan dilekçelerle, en az genel müdür ve Kurulca genel müdür düzeyinde oldukları kabul edilen EK-2 listede bulunan unvanlarda bulunanlar için Kurul Başkanlığına, diğer görevliler için ise kurum yetkili disiplin kurullarına yöneltilmek üzere ilgili kurum amirliğine yapılır.

Dilekçede, etik ilkeye aykırı davranış iddiasına ilişkin bilgi ve belgeler açık ve ayrıntılı olarak belirtilir. Elde bulunan belgeler dilekçeye eklenir. Başvuru konusu aykırı davranış iddiası, kişi, zaman ve yer belirtilerek somut biçimde gösterilir.

Başvuru dilekçelerinin daktilo ile yazılması veya bilgisayar çıktısı olması koşulu aranmaz. Dilekçelerin okunaklı ve anlaşılır olması yeterlidir. Başvurunun Kurul kayıtlarına geçtiği tarih, başvuru tarihidir. Başvuru dilekçeleri posta yoluyla da Kurula gönderilebilir. Bu durumda dilekçenin Kurul kayıtlarına geçtiği tarih süre başlangıcına

esas alınır. Başvurunun tutanağa geçirilmek koşuluyla sözlü yapılması durumunda başvuranın imzası ve adresi de tutanağa alınır.

Elektronik Ortamda Yapılacak Başvurular

Madde 34 - Başvurunun; gerçek kişiler tarafından elektronik posta yoluyla yapılması halinde, başvuru sahibinin adı ve soyadı, oturma yeri veya iş adresi belirtilir. Türkiye'de oturan yabancıların bu yolla yaptıkları başvurularda, pasaport numarası ve uyuğu gösterilir. Elektronik posta yolu ile yapılacak başvurularda, başvurunun Kurulun elektronik posta adresine ulaştığı tarih başvuru tarihidir.

Başvuruların Kabulü ve İşleme Konulması

Madde 35 - Başvuru dilekçeleri kaydedilir ve başvuran hazır ise tarih ve sayı içeren alındı verilir. Kurum ve kuruluşların herhangi bir birimine yanlışlıkla ulaşan başvuru dilekçeleri işleme konulmadan ilgisine göre yetkili disiplin kuruluna veya Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanlığına gönderilir.

a) Kaydedilen başvuru en kısa zamanda Kurul Başkanı veya görevlendireceği üye tarafından bir raportöre verilir.

b) Raportör başvuruyu görev, konu ve kabul edilebilirlik yönlerinden inceleyerek bir ön rapor hazırlayıp Kurul Başkanına sunar.

c) Raportörün raporunda, başvuranın adı, soyadı, şikayet edilen kamu görevlisinin adı, soyadı, görevi, başvuru konusu, raportörün önerisi, adı, soyadı ile tarih ve imzası yer alır.

d) Rapor, Kurul Başkanı veya ilgili üye tarafından, gerekirse ilgili yerlerden gerekli ek bilgi ve belgeler de istenip eklenerek görüşölmek üzere Kurul gündemine alınır.

e) Kurul raporu görüşerek gerekirse incelemeyi derinleştirmek suretiyle ilgili yerlerden gerekli bilgi ve belgelerin istenmesine karar verir. Başvurunun kabul edilebilir bulunması durumunda, şikayet edilen kamu görevlisinin savunması alınır. Savunma süresi, istem yazısının kendisine bildirildiği tarihi izleyen günden itibaren 10 gündür. Sürenin son gününün resmi tatil gününe rastlaması durumunda, tatili izleyen çalışma günü sürenin son günü olarak kabul edilir.

f) Kendisinden bilgi istenen resmi ve özel kurum ve kuruluşlar istenen bilgi ve belgeleri belirlenen süre içinde Kurula vermekle yükümlüdürler.

g) Kurul incelemesini en geç üç aylık süre içinde bitirerek üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verir. Bu süre, başvurunun kayda alındığı tarihte başlar.

h) Kurul Üyelerine, incelemelerin gerektirdiği durumlarda iş bölümü çerçevesinde görev verilebilir.

ı) İsim ve imza bulunmayan başvuru dilekçeleri ile 33 ve 34 üncü maddelerde belirtilen unsurları içermeyen elektronik posta yolu ile gönderilmiş başvurular işleme konulmaz ve mümkünse durum başvuru sahibine bildirilir.

Gerçeğe aykırı beyanları içerdiği sonradan anlaşılan başvurular, bu durumun anlaşıldığı tarihte işlemden kaldırılır.

Elektronik posta yoluyla yapılan başvurularda, başvuru sahibi gerçek kişilerin verdiği T.C. kimlik numarası, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün internet sayfasından başvuru sahibi tarafından verilen kimliğin doğru olup olmadığının tespiti amacıyla gerektiğinde sorgulanır. Gerçeğe aykırı ad ve soyadı ile yapılan başvurular işleme konulmaz.

Elektronik ortamda veya yazılı olarak alınan başvuruların bilgi veya belge güvenliği kurum ve kuruluşlarda genel hükümlere göre sağlanır. Kurula gönderilen bilgi ve belgeler ile Kurul tarafından edinilen bilgilerin değerlendirme ve incelenmesinde gizlilik derecesi bulunanların korunmasında ve saklanmasında gizlilik ilkesine uyulur. Kurul Başkanı ve Üyeleri ile sekretarya personeli, gizlilik ilkesinin gereklerine uymakla yükümlüdür. Bu yükümlülük Kurul Başkan ve Üyeleri ile diğer personelin görevlerinden ayrılmalarından sonra da devam eder. İncelenmesi biten belgeler yerine geri gönderilir.

Resen İnceleme

Madde 36 - Kurulun inceleme yetkisi içinde bulunan bir kamu görevlisinin etik ilkelere aykırı davrandığının çeşitli yollarla öğrenilmesi üzerine Kurul resen inceleme yetkisini kullanabilir.

a) Bu konuda Kurul Başkanınca görevlendirilecek bir üyenin veya raportörün gözetiminde gerekli bilgiler toplanarak hazırlanan rapor Başkana sunulur.

b) Başkan tarafından belirlenecek gündemde konu Kurulda görüşülerek gerekirse inceleme derinleştirilmek suretiyle gerekli bilgi ve belgeler getirtilir. İnceleme 35 inci maddede belirlenen usule göre tamamlanır, gerekli karar verilir.

Toplanma ve Karar Yeter Sayısı ile Kararlarda Bulunacak Hususlar

Madde 37 - Kurul, Başkan veya Başkanın özrü nedeniyle toplantıya katılamaması durumunda vekil olarak belirlediği Üyenin Başkanlığında üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve aynı çoğunlukla karar verir.

Kararlarda, başvuranın adı, soyadı ile şikayet edilen kamu görevlisinin adı, soyadı, görevi, karar tarih ve sayısı ile kararın dayandığı belge ve bilgiler, savunma ve inceleme sonucu ile karara katılan Başkan ve Üyelerin ad ve imzaları, varsa azlık oyu, raportörün adı, soyadı yer alır.

İncelenmekte olan başvuru konusunun yargıya götürüldüğü anlaşılırsa inceleme bulunduğu aşamada durdurulur ve yargı kararı sonucuna göre değerlendirilir.

Disiplin Kurullarında İnceleme ve Karar Verme Usulü

Madde 38 - 5176 sayılı Kanun ile bu Yönetmelik kapsamında bulunan ve Kurulun görev alanı dışındaki kamu görevlilerinin etik ilkelere aykırı davrandığı yolunda disiplin kurullarına yapılan başvurular, yetkili disiplin kurullarınca bu Yönetmelikte düzenlenen etik davranış ilkeleri ile başvuru usul ve esasları çerçevesinde incelenir.

Bu kurulların verdiği etik ilkeye aykırı davranışın varlığı veya yokluğu konusundaki kararlar ilgili kurum veya kuruluş yetkilisine, hakkında başvuru yapılan kamu görevlisine ve başvuru sahibine bildirilir. Disiplin kurullarının kararları kamu oyuna duyurulmaz.

Kararlar Üzerine Yapılacak İşlem

Madde 39 - Kararlar Başkan ve Üyeler tarafından imzalanmakla kesinleşir. Kesinleşen karar Başbakanlık Makamına sunulur. Kararlara karşı idari yargı yolu açıktır.

Kurul, başvuruya konu işlem veya eylemi gerçekleştiren kamu görevlisinin etik davranış ilkelerine aykırı işlem ve eylemi olduğunu tespit etmesi halinde bu durumu Başbakanlık, Kurul kararı olarak Resmî Gazete aracılığıyla kamu oyuna duyurur, ancak, Kurul kararlarının yargı tarafından iptali halinde Kurul, yargı kararını yerine getirir ve Resmî Gazete'de yayımlatır.

Etik ilkeye aykırı davranışın saptanamadığına ilişkin kararlar da Başbakanlık Makamına ve ilgililere yazılı olarak bildirilir. Bu kararlar kamu oyuna duyurulmaz. Kabul edilebilirliği bulunmayan başvurular hakkında verilen kararlar yalnızca başvuru sahibine iletilir.

Madde 40 - Oluştugu tarihi izleyen günden başlayarak iki yıl içinde yapılmayan etik ilkelere aykırı davranışlar hakkındaki başvurular incelenmez.

Geçici Madde 1 - Bu Yönetmeliğin Resmî Gazete'de yayımı tarihinden önce gerçekleşen etik ilkelere aykırı davranışlar şikayet ve ihbar konusu yapılamaz.

Geçici Madde 2 - Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde kapsam içindeki kamu görevlileri, 23 üncü maddede düzenlenen "etik sözleşme" belgesini imzalarlar ve bu belgeler personelin özlük dosyasına konulur.

Yürürlük

Madde 41 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 42 - Bu Yönetmelik hükümlerini Başbakan yürütür.

EK-1

KAMU GÖREVLİLERİ ETİK SÖZLEŞMESİ

Kamu hizmetinin her türlü özel çıkarın üzerinde olduğu ve kamu görevlisinin halkın hizmetinde bulunduğu bilinç ve anlayışıyla;

- Halkın günlük yaşamını kolaylaştırmak, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamak, hizmet kalitesini yükseltmek ve toplumun memnuniyetini artırmak için çalışmayı,
- Görevimi insan haklarına saygı, saydamlık, katılımcılık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda yerine getirmeyi,
- Dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, yaş, bedensel engelli ve cinsiyet ayrımı yapmadan, fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalara meydan vermeden tarafsızlık içerisinde hizmet gereklerine uygun davranmayı,
- Görevimi, görevle ilişkisi bulunan hiçbir gerçek veya tüzel kişiden hediye almadan, maddi ve manevi fayda veya bu nitelikte herhangi bir çıkar sağlamadan, herhangi bir özel menfaat beklentisi içinde olmadan yerine getirmeyi,
- Kamu malları ve kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanmamayı ve kullandırmamayı, bu mal ve kaynakları israf etmemeyi,
- Kişilerin dilekçe, bilgi edinme, şikayet ve dava açma haklarına saygılı davranmayı, hizmetten yararlananlara, çalışma arkadaşlarıma ve diğer muhataplarıma karşı ilgili, nazik, ölçülü ve saygılı hareket etmeyi,
- Kamu Görevlileri Etik Kurulunca hazırlanan yönetmeliklerle belirlenen etik davranış ilke ve değerlerine bağlı olarak görev yapmayı ve hizmet sunmayı taahhüt ederim.

EK-2

KAMU GÖREVLİLERİ ETİK KURULUNUN YETKİ ALANINA GİREN EN AZ GENEL MÜDÜR, EŞİTİ VE ÜSTÜ KAMU GÖREVLİLERİ

A) TBMM ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinde

- Genel Sekreter
- Genel Sekreter Yardımcısı
- Devlet Denetleme Kurulu Üyeleri

B)

1) Başbakanlık ve Bakanlıklarda

- Müsteşar
- Müsteşar Yardımcısı
- Genel Müdür
- Teftiş Kurulu Başkanı
- Kurul Başkanı (Ek göstergesi 6400 ve üzerinde olanlar)
- Valiler
- Kaymakamlar
- Büyükelçiler, Daimi Temsilciler
- Başbakan Başmüaviri

2) Bağlı-İlgili ve İlişkili Kurum ve Kuruluşlarda

- Müsteşar
- YÖK Başkanı, Yürütme Kurulu Üyeleri, Genel Sekreteri ve ÖSYM Başkanı
- Müsteşar Yardımcısı
- Genel Müdür
- Teftiş Kurulu Başkanı ve Diğer Denetim Kurullarının Başkanları
- Genel Sekreter ve Genel Sekreter Yardımcıları (ek göstergesi 6400 ve üzeri)
- Başkan (ek göstergesi 6400 ve üzeri olanlar)
- Düzenleyici ve denetleyici Kurum ve Kurul Başkan ve Yardımcıları
- Kurul Üyeleri
- Kurum ve Kuruluş Başkan Yardımcıları (ek göstergesi 6400 ve üzeri olanlar)
- Kamu İktisadi Teşekkülleri ve bağlı ortaklıklarının Genel Müdürü
- Kamu İktisadi Teşekkülleri Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri

C)

Mahalli İdarelerde

- Büyükşehir Belediye Başkanı
- İl ve İlçe Belediye Başkanları

- Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri ve Genel Sekreter Yardımcıları
- Büyükşehir Belediyesi ve Bağlı Kuruluşları Genel Müdürü
- Büyükşehir Belediyesi Teftiş Kurulu Başkanı
- İl Belediye ve İl Özel İdare Birlikleri ile bunların Üst Birlik Başkanları
- Büyükşehir Belediye Şirketleri Genel Müdürleri, Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri
- Büyükşehir sınırları içindeki Belediye Başkanları

D) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında

- Yönetim Kurulu Başkanı
- Üst Birliklerde Başkan, Yönetim Kurulu Üyeleri ve Genel Sekreter

E) 5176 sayılı Kanun çerçevesinde; ilgili mevzuatında özlük hakları veya emeklilik yönünden müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel müdür statüsünde olduğu belirtilenler, Kanun kapsamında bulunan kurum ve kuruluşlardaki diğer yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile teşkilat yapısı ve yürüttükleri hizmetlerin niteliği dikkate alınarak Kurul tarafından en az genel müdür veya eşiti sayılan diğer Kamu Görevlileri.

KAMU GÖREVLİLERİ ETİK KURULU HAKKINDA GENELGE

Genelge numarası : 2004/27

R.G. tarihi ve sayısı : 1 Aralık 2004 – 25657

Dünyada ve ülkemizde yaşanan sosyal, ekonomik ve kültürel değişim, kamuoyunun eleştirisine açıklık ve değişim talebi, hızlı ve etkili iletişim olanakları ile sivil toplum gelişimi; toplumun taleplerine karşı daha duyarlı, katılımcılığa önem veren, açıklık, saydamlık, hesap verebilirlik, tarafsızlık, dürüstlük ve objektiflik ilkelerine bağlı yeni bir kamu hizmeti anlayışının doğmasına yol açmıştır.

Yeni kamu hizmeti anlayışında, yönetimi, organizasyonları ve bireyleri yönlendiren temel ilkeler olan etik değerlere büyük önem verilmekte, bu değerlere bağlı bir yönetimin yolsuzlukları önlemede, kaliteli kamu hizmeti sunmada ve kamu yönetimine ve kurumlarına güveni sağlamada daha etkin ve başarılı olacağı kabul edilmektedir.

Nitekim, yeni kamu hizmeti anlayışına paralel olarak, gerek OECD ve Avrupa Konseyi gibi ülkemizin de üyesi olduğu uluslararası kuruluşların, gerek kamu kurumları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları gibi yerel dinamiklerin araştırma ve çalışmaları sonucunda 'kamu yönetiminde etik' konusu ülkelerin gündemine girmiş ve birçok ülkede bu konuda faaliyet göstermek üzere kurum veya kurullar oluşturulmuştur. Bu kurum ve kurullar, kamu görevlilerinin uymaları gereken etik davranış kurallarını belirlemek, bu kurallara uygun işleyişi sağlamak ve etik kuralların ihlali halinde, yargısal ve idari denetimin yanında, dış denetim yapmakla görevli bulunmaktadır.

Ülkemizde de, kamu görevlilerinin uyacakları meslekî ve etik ilke ve kuralları belirlemek, bunların uygulanmasını gözetmek, kamu görevlilerinin görevlerini eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak yapmalarını sağlamak ve etik kültürü ülkemizde benimsetmek ve yerleştirmek amacıyla, 5176 sayılı Kanunla Kamu Görevlileri Etik Kurulu kurulmuş ve 10.8.2004 tarih ve 2004/7791 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla Başkanlık ve Üyeliklerine atama yapılan Kurul çalışmalarına başlamıştır.

Kurulun görev alanı içerisinde, genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri, döner sermayeli kuruluşlar, mahalli idareler ve bunların birlikleri, kamu tüzel kişiliğini haiz kurul, üst kurul, kurum, enstitü, teşebbüs, teşekkül, fon ve sair adlarla kurulmuş olan kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan tüm personel bulunmakta, Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Bakanlar Kurulu üyeleri, Türk Silahlı Kuvvetleri ve yargı mensupları ile üniversiteler kapsam dışında yer almaktadır.

Kanun kapsamında bulunan kurum ve kuruluşlarda görevli personel, seçilerek ya da atanarak getirildikleri görevleri güven verici bir şekilde, hukuka uygunluk, adalet ve dürüstlük ilkeleri çerçevesinde yerine getirmek zorunda olmanın yanısıra etik davranış ilkelerine uygun davranma sorumluluğuyla da bağlı olacaktır.

5176 sayılı Kanunun 3. maddesine göre Kamu Görevlileri Etik Kurulu,

- Kamu görevlilerinin görevlerini yürütürken uymaları gereken etik davranış ilkelerini hazırlayacağı yönetmeliklerle belirlemek,
- Etik davranış ilkelerinin ihlal edildiği iddiasıyla re'sen veya yapılacak başvurular üzerine gerekli inceleme ve araştırmayı yaparak sonucu ilgili makama bildirmek,
- Kamuda etik kültürünü yerleştirmek üzere çalışmalar yapmak veya yaptırmak ve bu konuda yapılacak çalışmalara destek olmak,
- Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlardan başvuru konusu ile ilgili olarak bilgi ve belge istemek, ilgili temsilcileri çağırıp bilgi almak,
- Gerektiğinde mal bildirimlerini incelemek (Mal bildirimlerindeki bilgilerin doğruluğunun kontrolü amacıyla, ilgili kişi ve kuruluşlar -bankalar ve özel finans kurumları dahil- talep edilen bilgileri en geç otuz gün içinde Kurula vermekle yükümlüdürler.),
- Hediye alma yasağının kapsamını belirleme ve en az genel müdür veya eşiti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemek,

görev ve yetkilerine sahip bulunmaktadır.

Kurul, vatandaş odaklı, dürüst, güvenilir ve adil kamu hizmeti sunulmasında büyük önem taşıyan etik davranış ilkelerinin, kamu yönetimi, iş dünyası ve toplumsal yapıda benimsenmesi ve ülkemizde etik kültürün yerleşmesi amacıyla çalışmalarda bulunacaktır. Kurul çalışmalarını kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, özel sektör kuruluşları, meslek kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği içerisinde gerçekleştirecektir.

Kamu yönetiminde etik davranış ilkelerine uygunluğun iyi yönetişimin temeli olduğu bilinciyle, kamu görevlilerinin uyması gereken etik davranış kuralları ve hediye alma yasağının kapsamı ile bu kuralların ihlali iddiasıyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntemle ilişkin yönetmelikler Kurul tarafından hazırlanacak ve kamuoyuna duyurulacaktır.

Bu itibarla, tüm kurum ve kuruluşlar tarafından, Kamu Görevlileri Etik Kurulu çalışmalarında ihtiyaç duyulacak konularda etkin işbirliği içinde bulunulması, Kurul tarafından istenen bilgi ve belgelerin süresi içerisinde verilmesi ve Kurul'un etkin ve verimli çalışmasını teminen her türlü destek ve katkının sağlanması hususunda gereğini önemle rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ ÖNLENMESİ HAKKINDA KANUN

Kanun numarası : 5549

R.G. tarihi ve sayısı : 18 Ekim 2006 – 26323

BİRİNCİ BÖLÜM

AMAÇ VE TANIMLAR

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kanunun amacı, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemektir.

Tanımlar

MADDE 2 - (1) Bu Kanunda geçen;

a) Bakanlık: Maliye Bakanlığını,

b) Bakan: Maliye Bakanını,

c) Başkanlık: Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığını,

ç) Koordinasyon Kurulu: Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulunu,

d) Yükümlü: Bankacılık, sigortacılık, bireysel emeklilik, sermaye piyasaları, ödünç para verme ve diğer finansal hizmetler ile posta ve taşımacılık, talih ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler; döviz, taşınmaz, değerli taş ve maden, mücevher, nakil vasıtası, iş makinesi, tarihi eser, sanat eseri ve antika ticareti ile iştigal edenler veya bu faaliyetlere aracılık edenler ile noterler, spor kulüpleri, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkrası ile alternatif uyuşmazlık çözüm yolları kapsamında yürütülen mesleki faaliyetler sırasında edinilen bilgiler hariç olmak, savunma hakkı ile hukuki dinlenilme hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak ve yalnızca avukatların yapabileceği işlerle ilgili olarak 1136 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, taşınmaz alım satımı, sınırlı ayni hak kurulması ve kaldırılması, şirket, vakıf ve dernek kurulması, birleştirilmesi ile bunların idaresi, devredilmesi ve tasfiyesi işlerine ilişkin finansal işlemlerin gerçekleştirilmesi, banka, menkul kıymet ve her türlü hesaplar ile bu hesaplarda yer alan varlıkların idaresi işleriyle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar (...)¹ ve Cumhurbaşkanınca belirlenen diğer alanlarda faaliyet gösterenleri,

e) (Değişik: 7/7/2011 - KHK - 646/10 md.) Denetim elemanı: Vergi Müfettişleri, Başkanlıkta istihdam edilen Hazine ve Maliye Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Müfettişleri, Bankalar Yeminli Murakıpları, Hazine Kontrolörleri, Sigorta Denetleme Uzman ve Aktüerleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanları ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Denetçileri ve Uzmanlarını,

f) Suç geliri: Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini,

g) Aklama suçu: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde düzenlenen suçu,

ğ) (Ek:27/12/2020-7262/20 md.) Finansal grup: Merkezi Türkiye’de ya da yurt dışında bulunan bir ana kuruluşa bağlı veya bu kuruluşun kontrolünde bulunan, Türkiye’de yerleşik finansal kuruluşlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekil ve benzeri bağlı birimlerinden oluşan grubu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

YÜKÜMLÜLÜKLER VE BİLGİ DEğİşİMİ

Müşterinin Tanınması

MADDE 3 - (1) Yükümlüler, müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar kapsamında; kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek ve gerekli diğer tedbirleri almak zorundadır.

(2) Kimlik tespitine esas belge nevilerini belirlemeye Bakanlık yetkili olup, kimlik tespitini gerektiren işlem türleri, bunların parasal sınırları ile müşterinin tanınmasına ilişkin ve konuyla ilgili diğer usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

şüpheli işlem Bildirimi

MADDE 4 - (1) Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde bu işlemlerin yükümlüler tarafından Başkanlığa bildirilmesi zorunludur.

(2) Yükümlüler, Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dahil hiç kimseye açıklayamazlar.

(3) Yükümlülerin hangi faaliyetlerinden dolayı ve hangi usul ve esaslara göre şüpheli işlem bildiriminde bulunacağı yönetmelikle belirlenir.

Eğitim, iç Denetim, Kontrol ve Risk Yönetim Sistemleri ile Diğer Tedbirler

MADDE 5 - (1) Bakanlık; bu Kanunun amacına uygun olarak risk temelli yaklaşımla, eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri oluşturulması ve bu Kanunla getirilen ykmllklere, yükümlü ve finansal grup seviyesinde uyumu sağlamak üzere, gerekli yetki ile donatılmış idarî düzeyde görevli tayin edilmesi de dahil,

gereken tedbirlerin alınması konusunda, işletme büyüklükleri ve iş hacimlerini de dikkate alarak yükümlüleri ve uygulamaya ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(2) (Ek:27/12/2020-7262/22 md.) Finansal gruba bağlı kuruluşlar, birinci fıkrada belirtilen tedbirlerin grup seviyesinde alınmasını teminen müşterinin tanınmasıyla hesap ve işlemlere ilişkin olarak grup içerisinde bilgi paylaşımında bulunabilir. Özel kanunlarda yer alan hükümler ileri sürülerek bilgi paylaşımından kaçınılamaz. Bakanlık paylaşımı konu bilgileri ve uygulamaya ilişkin esasları belirlemeye yetkilidir.

Devamlı Bilgi Verme

MADDE 6 - (1) Yükümlüler taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerden, Bakanlıkça belirlenecek tutarı aşanları Başkanlığa bildirmek zorundadırlar.

(2) Devamlı bilgi verme kapsamındaki işlem türleri, bilgilerin ne şekilde ve hangi sürelerde verileceği, kapsam dışında tutulacak yükümlüler ile uygulamaya ilişkin diğer usûl ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(3) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin olarak, yükümlüler dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kurum ve kuruluşlardan da Başkanlığa devamlı bilgi vermeleri istenebilir. Kimlerin, hangi usul ve esaslara göre devamlı bilgi vereceği yönetmelikle belirlenir.

Bilgi ve Belge Verme

MADDE 7 - (1) Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar, Başkanlık ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin her türlü ortamdaki kayıtları, bu kayıtlara erişimi sağlamak veya okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri tam ve doğru olarak vermek ve gerekli kolaylığı sağlamakla yükümlüdür.

(2) Yukarıdaki fıkraya göre talepte bulunulanlar savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar.

Muhafaza ve İbraz

MADDE 8 - (1) Yükümlüler, bu Kanunla getirilen yükümlülüklere ve işlemlerine ilişkin her türlü ortamdaki; belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları son kayıt tarihinden, kimlik tespitine ilişkin belgeleri ise son işlem tarihinden itibaren sekiz yıl süreyle muhafaza ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmekle yükümlüdür.

Erişim Sistemi

MADDE 9 - (1) Kanunları veya faaliyet konuları gereğince, ekonomik olaylara, servet unsurlarına, vergi mükellefiyetlerine, nüfus bilgilerine ve yasa dışı faaliyetlere ilişkin kayıt tutan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kurum ve

kuruluşların bilgi işlem sistemlerine Bakanlık ve ilgili Bakanlığın veya kamu kurumu niteliğindeki kurum ve kuruluşların yetkili organlarının birlikte belirleyeceği usûl ve esaslar dahilinde Başkanlıkça erişim sistemi kurulabilir.

(2) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası hariç kamu sermayeli bankalar ile kamu iktisadî teşebbüsleri birinci fıkra kapsamı dışındadır.

Elektronik Tebligat

MADDE 9/A - (Ek: 18/6/2014-6545/87 md.) (1) Bu Kanun ve 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 7/A maddesinde düzenlenen elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın, elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve tebligata elektronik ortamda cevap verilmesi istenebilir. Bu şekilde yapılan tebligatlar karşı tarafa ulaştığında tebliğ edilmiş sayılır.

(2) Başkanlık, elektronik ortamda yapılacak tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma ve cevapların elektronik ortamda verilmesi zorunluluğu getirmeye, elektronik ortamda tebliğ yapılacaklar ile elektronik ortamdaki tebligata ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Yükümlülerin Korunması

MADDE 10 - (1) Bu Kanun gereğince yükümlülüklerini yerine getiren gerçek ve tüzel kişiler hiçbir şekilde hukukî ve cezaî bakımdan sorumlu tutulamaz.

(2) Özel kanunlarda hüküm bulunsa dahi şüpheli işlem bildiriminde bulunanlara dair, mahkeme dışında, üçüncü kişi, kurum ve kuruluşlara bilgi verilemez. Bu kişilerin kimliklerinin saklı tutulması ve güvenliklerinin sağlanması için mahkemece gerekli önlemler alınır.

Yükümlülük Denetimi

MADDE 11 - (1) (Değişik: 7/7/2011 - KHK - 646/10 md.) Bu Kanun ve ilgili mevzuatla getirilen yükümlülüklerin denetimi, 2 nci maddede sayılan denetim elemanları vasıtasıyla _____ yerine _____ getirilir.

(2) Başkanlık, yükümlüler nezdinde yapılacak denetimin münferiden veya bir denetim programı kapsamında yapılmasını isteyebilir. Kendisinden talepte bulunulan birim bu talebin gereğini yerine getirmek zorundadır. **(Değişik üçüncü cümle: 7/7/2011 - KHK - 646/10 md.)** Görevlendirilecek denetim elemanları Başkanlığın talebi üzerine ilgili birim amirinin teklifi ve bağlı veya ilgili bulundukları Bakanın onayı ile belirlenir.

(3) Yükümlülük denetimiyle görevlendirilen denetim elemanları, bu Kanun kapsamında kamu kurum ve kuruluşları da dahil gerçek ve tüzel kişilerden ve tüzel kişiliği olmayan kuruluşlardan her türlü bilgi, belge ve kanunî defterleri istemeye ve

bunlar nezdinde her türlü evrak ve kayıtları incelemeye, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya yetkili olup ayrıca diğer kanunların kendilerine verdiği yetkileri de kullanır.

(4) Denetim elemanları, kendi görev alanlarına ilişkin olarak kurumlarınca verilen görevleri yaparken tespit ettikleri yükümlülük ihlallerini Başkanlığa bildirir.

Uluslararası bilgi değişimi

MADDE 12 – (Mülga: 2/7/2018-KHK-703/15 md.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CEZALAR, ELKOYMA VE KARARLARIN BİLDİRİMİ

Yükümlülük ihlâlinde İdarî Ceza

MADDE 13 - (Değişik:27/12/2020-7262/23 md.)

(1) Başkanlıkça bu Kanunun; 3 ve 6 ncı maddeleri kapsamındaki yükümlülüklerden herhangi birini ihlâl eden yükümlülere otuz bin Türk lirası, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülüklerini ihlâl eden yükümlülere elli bin Türk lirası idari para cezası verilir. Yükümlünün banka, finansman şirketi, faktoring şirketi, ikrazatçı, finansal kiralama şirketi, sigorta ve reasürans şirketi, emeklilik şirketi, sermaye piyasası kurumu, yetkili müessese, ödeme ve elektronik para kuruluşu ile yönetmelikle belirlenecek diğer finansal kuruluşlar olması hâlinde, idari para cezası işlem tutarının yüzde beşinden az olmamak üzere iki kat olarak uygulanır.

(2) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesinin tespiti hâlinde yükümlülere yazılı ihtar yapılarak otuz günden az olmamak üzere bir süre verilir. Bu süre sonunda eksikliklerin tamamlanmaması hâlinde beş yüz bin Türk lirası idari para cezası uygulanır. İdari para cezasının tebliği ile birlikte yazılı ihtar yapılarak altmış günden az olmamak üzere yeni bir süre verilir. Bu süre sonunda da eksikliklerin tamamlanmaması hâlinde verilen ilk idari para cezasının iki katı idari para cezası daha uygulanır. İkinci idari para cezasının tebliğinden itibaren otuz gün içinde eksikliklerin tamamlanmaması hâlinde yükümlünün faaliyetlerinin belli bir süre durdurulması, kısıtlanması veya faaliyet izin belgesinin iptaline yönelik tedbirlerin alınması için durum ilgili kuruma bildirilir.

(3) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklerle uymayan sorumlu yönetim kurulu üyesine, yoksa üst düzey yöneticisine ikinci fıkra kapsamında belirtilen ihtarlar yapılmak ve sürelerle uyulmak koşuluyla yükümlüye verilen idari para cezasının dörtte biri uygulanır.

(4) Bu Kanunun 9/A maddesi gereğince getirilen elektronik tebligata ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen kişi, kurum veya kuruluşlara Başkanlık tarafından her bir tespit için kırk bin Türk lirası idari para cezası uygulanır.

Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı bir milyon Türk lirasını geçemez.

(5) Maddenin birinci ve ikinci fıkrası kapsamında uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı; her bir yükümlülük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla, birinci fıkra kapsamında iki kat olarak uygulanacak yükümlüler için kırk milyon Türk lirasını, bunlar dışında kalan yükümlüler için dört milyon Türk lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yükümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

(6) Yükümlülüğün ihlal edildiği tarihten itibaren sekiz yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemez.

(7) **(Ek:18/7/2024-7521/21 md.)** Bu Kanun uyarınca verilen idari para cezası kararlarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

(8) Bu madde ile ilgili diğer usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yükümlülük İhlalinde Adli Ceza

MADDE 14 - (1) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 7 ve 8 inci maddelerindeki yükümlülükleri ihlâl eden kimse bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suç dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Başkası Hesabına İşlem Yapıldığının Beyan Edilmemesi

MADDE 15 - (1) Yükümlüler nezdinde veya aracılığıyla yapılacak kimlik tespitini gerektiren işlemlerde, kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket eden kimse, bu işlemleri yapmadan önce kimin hesabına hareket ettiğini yükümlülere yazılı olarak bildirmediği takdirde altı aydan bir yıla kadar hapis veya beşbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

Gümrük İdaresine Yapılacak Açıklama

MADDE 16 - (1) Türk parası, döviz veya bunlarla ödemeyi sağlayan belgeleri yurt dışına çıkaran veya yurda getiren yolcular, gümrük idaresinin talebi üzerine bunlarla ilgili olarak tam ve doğru açıklama yapmakla mükelleftir.

(2) Yetkililerce talep edildiği halde herhangi bir açıklama yapılmaması veya yanlış ya da yanıltıcı açıklama yapılması halinde, yolcu beraberindeki değerler gümrük idaresi tarafından muhafaza altına alınır. Gümrük idaresince, açıklamada bulunmayan yolculara taşıdıkları değer, tutar konusunda gerçeğe aykırı açıklamada bulunan yolculara ise taşıdıkları değer ile açıkladıkları değer arasındaki farkın onda biri kadar idarî para cezası kesilir. Ayrıca durum şüpheli sayılarak Başkanlığa bildirilmekle

birlikte ilgili diğer mercilere de intikal ettirilir. Binbeşyüz Yeni Türk Lirasına kadar olan farklar için bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Koruma Tedbirleri

MADDE 17 - (1) Aklama ve terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair kuvvetli şüphe bulunan hallerde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesindeki usûle göre malvarlığı değerlerine elkonulabilir.

(2) **(Değişik:27/12/2020-7262/24 md.)** Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı da elkoyma kararı verebilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim en geç yirmi dört saat içinde onaylanıp onaylanmamasına karar verir. Hâkimin onaylaması hâlinde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesinde belirtilen değere ilişkin rapor üç ay içinde alınır ve tekrar hâkim onayına sunulur. Onaylanmama veya raporun üç ay içinde alınamaması hâlinde Cumhuriyet savcılığının kararı hükümsüz kalır.

(3) **(Ek:27/12/2020-7262/24 md.)** Aklama suçunun örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın, Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinde yer alan hükümlere göre gizli soruşturmacı görevlendirilebilir ve 4208 sayılı Kanunda yer alan hükümlere göre kontrollü teslimat tedbirine karar verilebilir.

Kararların Bildirimi

MADDE 18 - (1) Aklama ve terörün finansmanı suçundan dolayı yapılan soruşturma sonucunda verilen kovuşturmayla yer olmadığına dair karar veya düzenlenen iddianame, kovuşturma sonucunda verilen hüküm ve bu Kanunun 17 nci maddesine göre verilen elkoyma kararının bir örneği izleyen ayın sonuna kadar ilgili Cumhuriyet savcılıkları ve mahkemelerce Başkanlığa gönderilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Başkanlık ve Koordinasyon Kurulu

Başkanlığın görev ve yetkileri

MADDE 19 –(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/15 md.)

İşlemlerin Ertelenmesi

MADDE 19/A - (Ek: 14/4/2016 - 6704/20 md.)

(1) Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen ya da hâlihazırda devam eden işlemleri, işleme konu malvarlığının aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe bulunması üzerine; Başkanlıkça şüpheyi teyit etmek, işlemi analiz etmek ya da gerekli görüldüğünde analiz sonuçlarını

yetkili makamlara intikal ettirmek amacıyla yedi iş günü süreyle askıya almaya veya bu işlemlerin aynı süreyle gerçekleşmesine izin vermemeye Bakan yetkilidir. **(Ek cümle:27/12/2020-7262/25 md.)** Bakan bu yetkisini bakan yardımcısına devredebilir.

(2) Bu yetki, yabancı bir muadil kuruluşun işlemin askıya alınması veya gerçekleşmesine izin verilmemesi yönündeki gerekçeli talebinde yer alan işlemler hakkında da Başkanlıkça aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe görülmesi şartıyla mütekabiliyet ilkesi gözetilerek kullanılabilir.

(3) **(Ek:27/12/2020-7262/25 md.)** Birinci fıkra kapsamında askıya alınan veya gerçekleşmesine izin verilmeyen işlemi, alınan karara aykırı şekilde gerçekleştiren yükümlülere işlem tutarı kadar Başkanlıkça idari para cezası verilir. Ancak verilecek idari para cezası elli bin Türk lirasından az olamaz.

(4) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Koordinasyon Kurulu

MADDE 20 – (Mülga: 2/7/2018-KHK-703/15 md.)

Bildirim ve bilgilerin değerlendirilmesi

MADDE 21 – (Mülga: 2/7/2018-KHK-703/15 md.)

Sırrın ifşası

MADDE 22 - (1) Aşağıda yazılı kimseler görevlerinden ayrılışları dahi, görevleri dolayısıyla kişilerin ve bu kişilerle ilgili kimselerin şahıslarına, muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetlerine ve mesleklerine ilişkin olarak öğrendikleri sırları ifşa edemezler ve kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamazlar:

- a) Koordinasyon Kurulu Başkan ve üyeleri, denetim elemanları ile Kurul personeli.
- b) Bilgilerine ve ihtisaslarına başvuru alan kişiler.
- c) Bu bilgileri görevleri dolayısıyla öğrenen diğer kamu görevlileri.

(2) Bu kişiler, öğrendikleri sırları ifşa etmeleri halinde, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu sırlar maddi menfaat karşılığında ifşa edildiğinde verilecek hapis cezası iki yıldan az olamaz.

(3) Bu Kanun uyarınca yabancı ülkelerdeki muadil kuruluşlara Başkanlıkça bilgi verilmesi sırrın ifşası sayılmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ÇEŞİTLİ VE SON HÜKÜMLER

[...]

MADDE 29 - (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 30 - (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür

DİĞER REFERANS ALINABİLECEK MEVZUATLAR

- OECD Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions
- UN Convention Against Transnational Organized Crime
- Council of Europe Criminal Law Convention on Corruption
- Council of Europe Civil Law Convention on Corruption
- Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism

- Devlet Memurları Kanunu (ilgili maddeler)
- Kabahatler Kanunu (ilgili maddeler)
- Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun
- Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
- Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun
- Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun
- Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmelik
- Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik
- Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun
- Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi ile İlgili 2016/10 Sayılı Başbakanlık Genelgesi
- Denetim Görevlilerinin Uyacakları Meslekî Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönetmelik
- Hediye Alma Yasağına İlişkin Kamu Görevlileri Etik Kurulu Genelgesi
- MASAK Tebliğleri

Etik ve İtibar Derneği

Mor Sümbül Sok. Varyap Meridian Business I Blok

No:1 D: 66 34746 Batı Ataşehir, İstanbul

0 (216) 580 90 34